

ОКРЪЖЕН НАРОДЕН СЪВЕТ
БЛАГОЕВГРАД

ОКРЪЖЕН ДЪРЖАВЕН АРХИВ
БЛАГОЕВГРАД

**ПЪТЕВОДИТЕЛ
ПО
АРХИВНИТЕ
ФОНДОВЕ
1805–1944**

ЧАСТ ПЪРВА

НАУКА И ИЗКУСТВО
СОФИЯ 1978

Съставители:
КУНКА ДАШЕВА
НИКОЛА ЦВЕТАНОВ
СТРАХИЛ ТОЧЕВ

Пътеводителят по фондовете на Окръжния държавен архив – Благоевград, част I, разкрива накратко характера на документалните материали като източници за културното, обществено-политическото, икономическото и здравното развитие на окръга от периода на Възраждането – 1805 г., до Деветосептемврийската социалистическа революция. Той съдържа исторически справки за фондообразувателите – предприятия, учреждения и организации, действували на територията на Благоевградски окръг през XIX и първата половина на XX век, и анотации по състава и съдържанието на архивните фондове, създадени вследствие дейността им.

ОКРЪЖЕН ДЪРЖАВЕН АРХИВ – БЛАГОЕВГРАД
ул. „Ал. Стамболийски” 28, тел. 31-51, 42-54,
42-55, 42-56.

Окръжен държавен архив Благоевград
с/о Jusantor, 1978, Sofia
Индекс 93/99

УВОД

Държавният архивен фонд в Народна република България се създава с Указ № 515 на Президиума на Народното събрание от 10 октомври 1951 г. и Постановление № 344 на Министерския съвет от 18 април 1952 г. Архивните документи с политическо, научно и практическо значение независимо от тяхното времепроизхождение, създаване, оформление, техника и начин на възпроизвеждане се обявяват за държавна собственост.

В съгласие с указа и постановлението през юни 1952 г. се учредява и Окръжен държавен архив в Благоевград със задача да проучва, събира и съхранява архивното богатство на територията на окръга, да ръководи експертизата по определяне научно-историческата, справочната и практическата стойност на документалните материали, да изготвя справочно-информационен апарат за използването им, да извършва научни разработки и публикаторска дейност върху приетите документи, да подпомага историческата наука и краезнанието в изучаването миналото на отечеството и по-конкретно на Благоевградски окръг, обществените науки в изучаване икономическото и общественно-политическото му развитие през вековете, да съдейства за внедряването на нови методи на работа в различните отрасли на живота, за развитието на социалното управление. Друга не по-малко важна задача е подпомагането на учебните заведения, обществените и политическите организации в патриотичното и интернационалното възпитание на подрастващото поколение, в изграждането на комунистически мироглед у трудещите се.

В началния период от съществуването си Окръжният държавен архив комплектува масово и изцяло запазените архивни документи, създадени от учрежденията, предприятията и организациите в окръга, които по-късно подлага на прецизна научно-техническа обработка. В резултат на упорития двадесет и пет годишен труд са комплектувани документите на 535 фондообразувателя, действували на територията на бившите Горноджумайска, Мелнишка, Неврокопска, Петричка, Разложка и Светиврачка околия, които при днешното административно деление на България влизат в границите на Благоевградски окръг.

Благоевградски окръг се освобождава от турско робство едва през 1912 г. в резултат на Балканската война, която изиграва за него ролята на буржоазнодемократична революция. За окръжен център е определен гр. Струмица. От 20 февруари 1920 г. при новата административна реорганизация на България за такъв е обявен гр. Петрич като най-развит в икономическо отношение. В територията на Петрички окръг влизат Горноджумайска, Мелнишка, Мехомийска, Петричка и Неврокопска околия. По-късно околийският център от Мелник се премества в Свети Врач. При делението през 1934 г. окръгът е закрит, Горноджумайска, Петричка и Светиврачка околия минават към новосъздадената Софийска област, а Неврокопска и Мехомийска – към Пловдивска. От октомври 1943 г. се открива Горноджумайска област и околията се връщат отново към нея.

Тези административно-териториални промени водят до създаването на едни и закриването на други фондообразуватели, а оттам и до наличието в архива на фондове, чиито фондообразуватели са действували на територия, която сега е в други окръзи

(Бюро по укрепяване и залесяване на пороищата – Дупница и др.) и до загубването на ценни документи за историята на окръга.

Окръгът се характеризира като аграрен район. Преди освобождението му тук действуват религиозните учреждения като митрополии и църкви, създадени в по-голямата си част в епохата на Възраждането, а като културни институти – началните и основните училища и читалищата в някои селища. След освобождението му се откриват предимно търговски предприятия и учреждения, клонове на банкови, финансови и кредитни институти, земеделско-професионални организации, горски стопанства и кооперации. Промислеността е представена от занаятите – едва по-късно, през 20-те години на века, се откриват промишлени предприятия в областта на каменовъгленото дело и дървообработването. С това се обяснява и малкият брой фондове на промишлени предприятия. А транспортът изобщо не се е развил, поради което няма нито един фонд от този отрасъл.

От съществуващите предприятия, учреждения и организации на територията на окръга през епохата на Възраждането и капитализма, както посочихме по-горе, са приети документалните материали на 535 фондообразувателя. Те са оформени в 336 самостоятелни, 10 групови фондове и колекции и 59 частични постъпления с общо 10 208 архивни единици. От тях са направени характеристики на 335 фонда и 4 частични постъпления. Останалите фондове и частични постъпления, съдържащи бедна информация или само документи по личния състав, за трудов стаж и др., са включени в списъка на неанотираните, а други не са описани поради това, че са закрити.

Документите в тези фондове отразяват просветното движение и културния подем в окръга от Възраждането до деветосептемврийската победа, аграрните отношения в турската империя до 1912 г., борбите за самостоятелна българска черква през 30- 70-те години на миналия век, политическото и икономическото състояние и развитие на окръга след Балканската война, развитието на търговията и промислеността, създаването на търговски и горски кооперации и стопански, благотворителни и други сдружения. Голяма част от архивите на околийските и общинските управления разкриват острите класови противоречия, възникнали и тук с развитието на капиталистическите производствени отношения, борбите на трудещите се под ръководството на БКП срещу монархо-фашистката власт и участието им във въоръжената съпротива 1941–1944 г.

Най-ранните документи, съхранени в архива и включени в пътеводителя, са от периода на Възраждането – търговски тефтер на Хаджирадонови от Банско (1805 г.), турски фермани за построяване и ремонт на черкви (1836, 1857 г.), тапии (удостоверения) за притежавани имоти и т. н. Всички те представляват интерес за историческата наука, поради което ги включваме в първата част на пътеводителя.

Болшинството от фондовете, включени в пътеводителя, съдържат документи за периода 1912–1944 г., т. е. времето след освобождението на окръга от османско иго и на бързия икономически и обществен подем до Деветосептемврийската социалистическа революция. Голяма част от фондообразувателите не са запазили всичките си документи с историческо и научно значение, документите, отразяващи основната им дейност. Запазени са повече документи от последните години на третото и четвъртото десетилетие на века. Във фондовете на частните предприятия (каменовъглена мина „Пирин” – с. Брежани, дъскорезна работилница „Бакалов-Бучков” и др.) има документи до национализацията през 1947 г., а в тези на религиозните институти – до отделянето на църквата от държавата през 1949 г. В други пък се срещат отделни документи с по-късни дати – предимно преписки, протоколни, заповедни и други книги, които не могат да се разкъсат.

Документите са на български език, малка част – предимно финансови и съдопроизводствени – са на турски език, а още по-малка на немски, френски, руски и гръцки, което се дължи на търговските връзки на тютюневите кооперации, каменовъглената мина и др. със западни и други чужди фирми.

Всички фондове, включени в пътеводителя, са обработени и могат да се ползват от читателите. По тях са създадени систематичен каталог, тематични каталози за участието на окръга в Септемврийското въстание 1923 г., за историята на благоевградската партийна организация, за развитието на промишлеността и кооперативното движение, за въоръжената борба в окръга срещу монархо-фашистката диктатура, албум за въоръжената съпротива 1941–1944 г. и др.

В зависимост от вида и характера на фондообразувателите въз основа на функциите и дейностите им са изготвени групови и единични характеристики. За по-важните и значими фондове (градски общински управления, Областна дирекция на МВРНЗ, Областна служба по земеделието, Дирекция за подобряване и увеличаване на работната земя, Областно инженерство по водите, РКС – Неврокоп, Областна и околийски училищни инспекции, Неврокопска митрополия и др.) са съставени единични характеристики, а за масовите и не толкова значими (селски общински управления, горски стопанства, ТТПК, кредитни и потребителни кооперации, основни и начални училища, читалища, църковни настоятелства) – групови. Единични характеристики са съставени и на по-интересни фондове, които не могат да се включат в груповите (Областна прокуратура – Неврокоп, Каменовъглена мина „Пирин“ – с. Брежани, Държавен овощен разсадник – Разлог, Тютюнева кооперация „Бохча“ – Горна Джумая, Смесена гимназия „Кирил и Методий“ – Горна Джумая, Горноджумайска мюсюлманска училищна община, Противомаларична опитна станция – Петрич, Групов фонд „Евангелски църкви“ и др.). От анотираните 335 фонда и 4 частични постъпления са съставени 79 единични характеристики на 75 фонда и 4 частични постъпления и 31 групови характеристики на 260 фонда. Частичните постъпления са поставени към съответния раздел и подраздел в отрасъла, към който се отнасят.

В историческите справки във възможно най-кратка форма са дадени сведения за създаването на фондообразувателя (фондообразувателите при груповите характеристики), за измененията в наименованието, за основните задачи и дейността му в съответния отрасъл на обществения, стопанския или политическия живот, за ликвидирането му. Към някои групи фондове (градски общински управления) са съставени обща историческа справка, индивидуални справки за особеностите на всеки един фондообразувател и индивидуални анотации за съдържанието на архивните документи в отделните фондове. При други (селски общински управления) е изготвена обща историческа справка, кратки справки към всеки фонд, отразяващи специфичното за него, и обща анотация поради това, че документацията им е еднообразна, еднотипна.

Анотациите на документите са разположени тематично в логическа връзка или в съответствие с производствено-отрасловия признак. Те са датирани, като при груповите освен крайните дати в скоби са посочени и номерата на фондовете, съдържащи такива документи, а при документите, срещащи се във всички фондове (пак при груповите анотации), не са посочени след периода номерата на фондовете, тъй като смятаме изреждането им в случая за излишно.

Характеристиките на фондовете са подредени по следната схема:

- I. Местни органи на държавна власт и управление.
- II. Промишленост.
- III. Селско и горско стопанство.
- IV. Строителство.
- V. Съобщения.

- VI. Търговия.
- VII. Финанси, кредит и спестовно дело.
- VIII. Просвета и култура
- IX. Здравеопазване.
- X. Обществено-политически живот.
- XI. Религия.
- XII. Лични фондове.

Във всеки раздел има подраздели, изградени също по отрасловия признак. В рамките на подразделите фондовете са подредени по значимост, а по-нататък в азбучен ред на селищата, в които са съществували фондообразувателите. В наименованията на фондовете селищата са посочени със старите си наименования (тези, които са променени), т. е. с тези, при които е ликвидиран фондообразувателят, а в скоби до тях, с изключение на градовете Горна Джумая, Неврокоп и Свети Врач, са дадени и новите.

Към пътеводителя са приложени списък на употребените съкращения, списък на неанотираните фондове и частични постъпления, предметен, географски и именен указател. В географския указател имената на селищата са поставени на съответните им места, като след тях в скоби са посочени измененията, ако има такива, а новите пък са дадени и на техните места по азбучен ред с препратка към основното. При гр. Разлог за основно е взето името Разлог, а не Мехомия, тъй като са ставали неколкочестни промени на наименованието му от Разлог в Мехомия и обратно. В географския указател при селата, които са прераснали в градове, е посочено само гр. При именния указател се стремяхме да издирим и установим и трите имена на споменатите в анотациите личности, но не винаги успяхме. Освен това сметнахме за по-целесъобразно имената на Димитър Благоев, Гео Милев, Емил Вернхарн, Александър Цанков и др. да посочим така, както са известни, за улеснение на изследователите.

Окръжният държавен архив разполага със справочна библиотека, съдържаща алманаси, статистически годишници, държавни вестници и други издания, които са на разположение на читателите на архива.

Документалното богатство, библиотечният фонд и изданията на ОДА – списъци на фондовете, инвентарни описи, тематични каталози, документални албуми, диплянки, пътеводители и др., ще послужат като основна база на научните и обществените работници, на историците и краеведите при изследванията им върху миналото на окръга и страната като цяло, в пропагандната дейност на организациите, при изучаването от поколенията героичните битки на партията на българските комунисти с монархофашистите и оттам при патриотичното им възпитание.

СПИСЪК НА УПОТРЕБЕНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

- А. е. – архивна единица
БАН – Българска академия на науките
Б. д. – без дата
БДЖ – Български държавни железници
БЗБ – Българска земеделска банка
БЗКБ – Българска земеделска и кооперативна банка
БЗНС – Български земеделски народен съюз
БЛС – Български лекарски съюз
БМЗС (Пладне) – Български младежки земеделски съюз (Пладне)
БРС – Български рибарски съюз
БТС – Български туристически съюз
БЧК – Български червен кръст
в. – век
ВМРО – Вътрешна македонска революционна организация
ГП-6 – Главен път 6
ДОД – Данък общ доход
ЗЗД – Закон за защита на държавата
кв. – квартал
КС – Контролен съвет
МВР – Министерство на вътрешните работи
МВРНЗ – Министерство на вътрешните работи и народното здраве
МЗДИ – Министерство на земеделието и държавните имоти
МНП – Министерство на народната просвета
МОСПБ – Министерство на обществените сгради, пътищата и благоустройството
МП – Министерско постановление
МС – Министерски съвет
МТПТ – Министерство на търговията, промишлеността и труда
НК – национален комитет
НМК – Национален македонски комитет
обл. – област
ок. – околия
ОНС – Окръжен народен съвет
ООД – Общоосигурително дружество
ОСБЗК – Общ съюз на българските земеделски кооперации
ОТП – Окръжно търговско предприятие
ПВХО – противовъздушна и химическа защита
ПТТ – пощи, телеграфи, телефони
р. – река
РГКС – Районен горски кооперативен съюз
РКС – Районен кооперативен съюз
РМС – Работнически младежки съюз
Св. – свети (света)

ТЗС – трудово-земеделско стопанство
ТКЗС – трудово-кооперативно земеделско стопанство
ТП район – Телеграфо-пощенски район
УС – управителен съвет
Ф. – фонд
ЦКС – Централен кооперативен съюз
ЦУ – централно управление
ЧП – частично постъпление
ЮТС – Юношески туристически съюз

I. МЕСТНИ ОРГАНИ НА ДЪРЖАВНА ВЛАСТ И УПРАВЛЕНИЕ

ГРАДСКИ ОБЩИНСКИ УПРАВЛЕНИЯ

През 1912 г. на територията на днешния Благоевградски окръг възникват градските общински управления в Банско, Горна Джумая, Петрич, Мелник, Разлог и Неврокоп. Новосъздадените общини се ръководят от общински съвети, които до 1934 г. са избирани от населението на територията на общината.

Общинските управления полагат грижи за благоустрояване на селищата, за развитие на селското стопанство и търговията, на здравното и просветното дело и пр.

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – БАНСКО

Ф. 26К, 49 а.е., 1912–1946 г.

Създадено на 14 октомври 1912 г. като орган на буржоазната държава до 9 септември 1944 г. Основните документи на фонда са запазени.

Протоколи от сесии на градския общински съвет (1912–1944) и от заседанията на тричленните комисии при общинското управление (1912–1946); заповеди на общинския кмет (1912–1946).

Протоколи на общинския съвет с данни за състава на съвета през различните години, за избора на кметове и помощник-кметове, за дейността на Банската комуна (1920–1922) и политическата принадлежност на общинските съветници.

Преписки, постановления и решения на общинския съвет по изграждането на училищната мрежа, избора на училищни и читалищни настоятелства, назначаване и уволняване на учители, оказване помощ на крайно бедни ученици и събиране на училищни такси (1912–1920); окръжни на МВРНЗ във връзка с чествуване на празници, построяване на паметници (1942–1944); преписки и решения на съвета във връзка с благоустрояването на града, построяването на електрическа централа в Банско (1918–1944), аеродрум на мястото на блатото Киранджица край Банско (1923–1934), болница в града (1925), прокарването на пътя за Предела и развитието на дървообработващата индустрия в Банско (1924–1926).

Решения на общинския съвет за данъчно облагане и събиране на такси от търговски фирми, занаятчии и др., за отдаване на общинските приходи под наем (1912–1944); сведения за общественото осигуряване и подпомагане (1942–1944).

Протоколи за дейността на скотовъдните комисии (1912–1930); окръжни, постановления, заповеди и др. на МТПТ и общинското управление в Банско за цените на селскостопанските и индустриалните стоки; сведения за движението на стоките и снабдяването на населението (1938–1944); протоколна книга на реквизиционната комисия (1942–1944); писма и заповеди на околийския управител в Разлог за търсене на нелегални комунисти и преследване на евреи (1941–1944).

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 125К, 99 а.е., 1914–1944 г.

Създадено на 18 октомври 1912 г., ликвидирано като орган на буржоазната власт на 9 септември 1944 г. Фондът е непълен. Унищожена е част от документалните материали, които отразяват административната, селскостопанската и ветеринарната дейност, протоколните книги за 1915–1926 г. и заповедните книги за 1918–1934 г.

Протоколи от сесии на общинския съвет и заседания на постоянното присъствие (1914–1943) и заповедни книги (1915–1917, 1935, 1944), съдържащи сведения за оземляване на бежанци и оказване помощ на бедни семейства, за осигуряване приходи чрез отдаване под наем на общинските имоти, за благоустрояването на града, за училищната мрежа и дейността на училищните настоятелства, за първите мероприятия на отечественофронтовската власт след 9 септември 1944 г., за бюджетното състояние на общината.

Доклади и изложения по стопанската и административна дейност на общината (1939–1942); правилник за вътрешния ред на общинския съвет (1937).

Окръжни, заповеди и наредби на МВРНЗ, на МОСПБ, на Министерството на съобщенията, общинския кмет, участъковия инженер и др. по благоустрояването (1918–1943); преписки, списъци и протоколи на ТЗС при съвета по отчуждаване на парцели за строителството на обществени сгради: баня, инженерство, болница, земеделска катедра, училищни сгради в Горна Джумая, с. Бело поле, с. Покровник, с. Церово и махала Брезово, общински дом, читалище, ветеринарна лечебница (1919–1943).

Преписки с МНП, МОСПБ, архитекти и др. във връзка със строителството на училища в Горна Джумая (1936) и селата Струмски чифлик (1936–1937), Железна и Церово (1935–1940), Марулево (1940–1942), Дъбрава (1939), с водоснабдяване на града (1929–1935), с каптиране на минералните води (1928–1941), с прокарване на околградската напоителна мрежа (1936–1937), строителство на физкултурен стадион (1932–1939) и на железопътната линия Радомир - Симитли (1937–1940).

Отчети за дейността на техническата служба (1942–1943); сведения за произведената електроенергия и състоянието на електроснабдяването (1928–1943).

Отчети за дейността на здравните служби (1936–1942).

Учредителни преписки на земеделскостопански задруги в общината (1936); сведения за тържества, посветени на революционера Георги Димитров Измирлиев (1933–1943), за руския майор Иван Павлович Орлински, починал в Горна Джумая през 1878 г.

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – МЕЛНИК

Ф. 220К, 14 а.е., 1934–1944 г.

Създадено през 1913 г., прекратява дейността си на 9 септември 1944 г. Архивните документи за периода 1913–1933 г. са унищожени.

Протоколи от заседанията на общинския съвет и скотовъдните комисии с данни за приходите и разходите на общината, за броя на населението, етническият му състав и поминък до 1912 г., за трудовата повинност, строителството на училища в селищата на общината, за изграждането на водопроводни мрежи, за състоянието на скотовъдството и др. (1936, 1939–1940).

Заповедни книги с разпореждания на кмета за провеждане на мероприятия по осигуряване растителната защита, полагане на безплатен труд за обществено строителство, назначаване на реквизиционни комисии и длъжностни лица в общината (1934–1944).

Преписки с МВРНЗ и 14 военно окръжие по военната мобилизация и противовъздушната отбрана, списъци за политическата принадлежност на лица и др. (1943).

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – НЕВРОКОП

Ф. 28К, 55 а.е., 1916–1944 г.

Сздадено през 1913 г., прекратява дейността си на 9 септември 1944 г. В границите на общината влизат селата Борово, Баничан, Делчево, Добротино, Средна и Мусомища. Архивният фонд е непълен, липсват всички документални материали за периода 1913–1918 г.

Протоколи от заседанията на общинския съвет, постоянното присъствие и тричленните комисии с данни за административната, благоустройствената и стопанската дейност (1922–1944).

Протоколи на засилената общинска управа (1937–1943), списъци на съветници (1922–1944) и протоколи на общинския съвет с данни за състава на общинските съвети, за назначаване и уволняване на кметове (1922–1944), за провеждане на избори за общински съветници и сведения за политическите настроения на населението от общината; заповеди на общинския кмет по административни, стопански, икономически въпроси, по назначаването и уволняването на служители, по назначаването на комисии и др. (1918–1943); писма и телефонограми от околийско управление на МВРНЗ – Неврокоп, за издирване, задържане и принудително въдворяване на нелегални, комунисти, преследване на евреи, за смъртта на комуниста Анеши Николов Узунов (1936–1944); полицейски разпореждания за ограничаване политическите свободи на населението (1936–1941).

Протоколни решения на съвета за определяне цените на хранителни и фуражни стоки и реквизирането на храни и добитък (1940–1941); за одворяване и оземляване на бежанци, отчуждаване на имот за общински овощен разсадник, даване на общински имоти за построяване на кооперативна сграда „Македонски тютюни”, ветеринарна лечебница (1922–1924) и гимназия (1936–1944); списъци на признати за бедни (1941–1943); сведения за общественото подпомагане (1937–1944).

Преписки и решения на съвета за работа сред българите, изповядващи мохамеданска религия (1939–1942); сведения за движението на населението (1936–1943).

Договори и решения на съвета за електрификацията на града (1937–1942), за построяването на водопровод (1927–1941) и благоустрояването на баните в с. Фотовища.

Бюджети на общинското управление (1922–1944); протоколи за отдаване под наем на общинските приходи, завещание на Атанас Илиев Дуков за БАН, за града и др. (1916–1941).

ГРАДСКО ОБЩНСКО УПРАВЛЕНИЕ – ПЕТРИЧ **Ф. 32К, 75 а.е., 1928–1947 г.**

Основано през 1913 г. и функционира до 9 септември 1944 г. В състава на общината влизат и селата Митино, Нова Тополница, Ръждак, Дрангово и Юруците. Частично са унищожени документалните материали на фондообразователя за периода 1913–1932 г. с Постановление №9 на Министерския съвет от 11 април 1939 г.

Протоколни книги от заседанията на градския общински съвет, съдържащи сведения за бюджета, икономическото състояние на Петрич и съставните села на общината, поминъка и социалното положение на населението, данни за владението на земята между отделните домакинства, за дейността на занимаващите се с дървообработване акционерни дружества, „Пирински бор” и „Беласица”, благоустрояване, водоснабдяване, електрификация, здравеопазване, отчуждаване на държавни и частни имоти за общински нужди, оземляване (1932–1935, 1941–1947).

Протоколи от заседанията на скотовъдната комисия относно подобряване породния състав на животните в района на общината и осигуряване фураж; сведения за

изразходваните бюджетни средства и за развитието на животновъдството (1935–1941); договори, сключени между тютнопроизводители и търговци за продажба на неманипулиран тютюн с информация за теглото и цената на тютюна (1944); тригодишен благоустройствен план за времето 1942–1944 г.; протоколи за оземляване на бежанци (1928–1933); списъци на оземлените и пострадалите от войните жители на градската община и сведения за миграционните процеси в околията (1943–1944).

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – РАЗЛОГ Ф. 31К, 108 а.е., 1912–1944 г.

Създадено през 1912 г., прекратява дейността си на 9 септември 1944 г.

Протоколни книги на общинското управление с данни за благоустройствените мероприятия, учебното дело, здравното състояние на населението в общината, отдаване под наем общинските доходи (1914–1942), за дейността на Костадин Иванов Патоков като общински съветник и кмет (1921), за мероприятията, провеждани от Разложката комуна: издръжка на бедни, отбиване на временна трудова повинност, отпускане на земя и парцели на бедни – бездомници и бежанци; преписки по личния състав на служителите при управлението (1912); заповеди на кмета по дейността на съвета (1912–1943); тръжни преписки по отдаване на училищните имоти под наем.

Преписки за продажбата на общински места, за построяването на училищни и други обществени сгради (1927–1940), за отпускането помощи по военни причини (1941–1944), за реквизирането на вълна и други материали; архитектурни планове и скици на обществени сгради (1941–1943).

ГРАДСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 131К, 50 а.е., 1919–1944 г.

В общината влизат освен гр. Свети Врач и селата Поленица, Дебрене, Лешница, Любовка, Бождово, Малки Цалим, Голем Цалим, Лески, Стожа, Лиляново, Белевехчево. Архивният фонд е частично запазен.

Протоколи от заседания на общинския съвет и скотовъдната комисия по административните, благоустройствените и селскостопанските работи в района на общината, по здравеопазването, учебното дело и др. (1919–1944).

Заповеди на общинския кмет (1919–1944); протоколи на избирателните бюра за резултатите от проведените общински избори през 1937–1938 г.

Учредителни протоколи на селскостопански задруги, изградени в селата на Светиврачка община (1936); протоколи от събрания на кооперативни сдружения за предлагане на общински съветници (1937).

Преписки на съвета за оземляване на бежанците от с. Бождово (1926), по изграждане на водопроводната мрежа (1936), по организирането на детски градини, детски домове и ученически трапезарии (1942–1944), по откриване на гимназиален курс в Свети Врач (1938–1939); бюджети за приходите и разходите на общината (1938–1939).

СЕЛСКИ ОБЩИНСКИ УПРАВЛЕНИЯ

Балканската война през 1912 г. помита и последните остатъци от турската административна уредба в Горноджумайски окръг. На нейно място се изграждат първите български селски общини. Те започват да развиват нормално своята дейност

едва след приключването на Междусъюзническата война през 1913 г. Общинският съвет като орган на власт се избира от населението чрез пряко гласуване за определен мандат. Той от своя страна избира на сесия общинската управа.

С извършването на Деветнадесетомайския преврат през 1934 г. се правят и промени в административното устройство на окръга. Много от малките селски общини изчезват и се създават окрупнени общински центрове. Превратът засяга и основните демократични принципи, върху които се изграждат общинските управления – премахване изборността на кметските длъжности. Съгласно Наредбата-закон за селските общини от 6 март 1935 г. те се назначават от областния директор.

Селските общински управления полагат грижи за благоустрояването на селищата, за развитието на учебното и здравното дело, гласуват бюджетите на общините, грижат се за стопанисване на общинските имоти, вземат решения за отчуждаване на имоти, за оземляване на малоимотни и бежански семейства, оказват помощ на семействата на военномобилизираните, полагат грижи за подобряване породния състав на животните, за развитието на селското стопанство и др.

Като органи на буржоазната държава съдействуват за укрепването на нейните устои. След установяването на откритата монархо-фашистка диктатура помагат на полицията в преследването на лица с прогресивни антифашистки възгледи.

Всички селски общински управления прекратяват дейността си като органи на буржоазната държава на 9 септември 1944 г.

Архивните фондове са сравнително добре запазени.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БАНЯ, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 182К, 13 а.е., 1926–1948 г.**

Включва с. Баня.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БАЧЕВО, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 167К, 3 а.е., 1940–1944 г.**

Включва с. Бачево.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 55К, 50 а.е., 1914–1947 г.**

Включва с. Белица. Липсват протоколи от най-ранния период – 1914–1919 г.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БЕЛИЦА, (ИЛИНДЕНЦИ),
СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 255К, 28 а.е., 1931–1944 г.**

Създадено на 1 април 1932 г. В състава на общината влизат селата Белица, Гара Пирин, Горна Градешница и Долна Градешница.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БРЕЖАНИ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 9К, 18 а.е., 1930–1943 г.**

Създадено е през 1913 г., действа до 1944 г. с прекъсване през 1935 г. Включва с. Брежани и махалите Кочева, Празноглава, Горна Ракитна и Полето. Липсват изцяло документите от 1913 до 1930 г. и протоколите от сесиите на общинските съвети до 1941 г. включително.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. БУЧИНО,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 157К, 8 а.е., 1914–1934 г.**

Създадено след Междусъюзническата война 1913 г. В състава на общината влизат селата Лисия и Бучино.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ГАРА ПИРИН,
СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 165К, 82 а.е., 1914–1944 г.**

Включва селата: Гара Пирин, Влахи и Брезница. Във фонда се намират документални материали и за Влахинската селска община за периода 1914–1933 г.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ГОЛЕШОВО, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 221К, 6 а.е., 1920–1943 г.**

Създадено през 1913 г. В състава на общината влиза с. Голешово.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ГЪРМЕН, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 237К, 15 а.е., 1914–1947 г.**

Създадено през 1912 г., съществува като самостоятелна община до 1934 г. и от 1940 до 1944 г. Включва с. Гърмен.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ДОБРИНИЩА
(ДОБРИНИЩЕ), РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 59К, 17 а.е., 1921–1947 г.**

Включва с. Добринища.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ДОЛЕН, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 25К, 19 а.е., 1922–1944 г.**

Съществува през 1912–1934, 1936–1944 г. Включва с. Долен. Документалните материали до 1921 г. включително са унищожени.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ДЪБНИЩА, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 178К, 95 а.е., 1914–1944 г.**

Създадено през 1912 г. Включва селата Дъбница, Блатска, Хвостяне, Дебрен и Абланица.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЕЛЕШНИЩА, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 53К, 34 а.е., 1923–1943 г.**

Съществува през 1912–1934 и 1938–1944 г. Включва с. Елешница.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЕЛЕШНИЦА (БЕЛАСИЦА),
ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 325К, 7 а.е., 1929–1940 г.**

Включва с. Елешница.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЖОСТОВО
(ХАДЖИДИМОВО), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 10К, 37 а.е., 1919–1944 г.**

Създадено през 1914 г. В състава на общината влизат селата Жостово, Беслен и Перица.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ИГРАЛИЩА (ИГРАЛИЩЕ),
СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 269К, 9 а.е., 1914–1939 г.**

Създадено на 1 януари 1914 г. Включва с. Игралища.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КАМЕНА, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 38К, 13 а.е., 1929–1943 г.**

Създадено през 1913 г. Включва селата Камена, Елешница, Коларово, Ключ, Скрът и Габрене.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КОВАЧЕВИЦА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 90К, 49 а.е., 1920–1934 г.**

Създадено през 1914 г. Включва с. Ковачевица.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КОПРИВЛЕН,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 75К, 22 а.е., 1919–1949 г.**

Включва с. Копривлен. Съхранени са само протоколните и заповедните книги.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КОРНИЦА, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 284К, 8 а.е., 1916–1935 г.**

Включва селата Лъжница и Корница.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КРЕСНА, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 91К, 48 а.е., 1920–1943 г.**

Създадено през 1912 г. Включва селата Кресна, Мечкул, Сенокос и Ошава.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КРУПНИК,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 289К, 7 а.е., 1914–1944 г.**

Създадено през 1912 г. Към управлението са включени селата Крупник, Горна Сушица, Долна Сушица, след 1934 г. и с. Брежани.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КУЛАТА, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 248К, 24 а.е., 1926–1944 г.**

Създадено през 1921 г. Включва селата Кулата, Марино поле, Чучулигово и Долно Спанчево.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. КЪРНАЛОВО, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 179К, 37 а.е., 1915–1944 г.**

Включва с. Кърналово.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. МАРИКОСТИНОВО,
ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 41К, 42 а.е., 1923–1944 г.**

Включва с. Марикостиново.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. МУСОМИЩА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 7К, 3 а.е., 1941–1943 г.**

Включва с. Мусомища.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ОБИДИМ, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 54К, 9 а.е., 1914–1944 г.**

Включва селата Обидим, Осеново, Гостун и Кремен.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ПЕТРОВО, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 43К, 26 а.е., 1915–1943 г.**

Включва с. Петрово.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ПЛОСКИ, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 102К, 32 а.е., 1937–1944 г.**

Включва с. Плоски.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. СЕЛИЩЕ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 257К, 17 а.е., 1918–1949 г.**

Създадено през 1914 г. Включва селата Лисия, Бучино, Клисуре и Селище.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. СИМИТЛИ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 143К, 40 а.е., 1914–1947 г.**

Създадено в края на 1913 г. Включва селата Симитли, Ораново, Тросково, Докатичево, Сухострел и Железница.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. СКЛАВЕ, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 52К, 93 а.е., 1915–1944 г.**

Включва селата Белевехчево, Горна Сушица, Горни Орман, Долни Орман, Джигурово, Левуново, Лешница, Любовка, Орман чифлик, Склаве и Спатово.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с.СКРЪТ, ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 88К, 5 а.е., 1924–1945 г.**

Включва с. Скрът.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. СЛАЩЕН, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 13К, 9 а.е., 1931–1945 г.**

Включва с. Слащен.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ХИСАРЛЪКА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 236К, 7 а.е., 1916–1934 г.**

Създадено през 1912 г. Включва селата Дебрен, Хисарлъка и Марчево.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЧУРИЧЕНИ, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 181К, 12 а.е., 1924–1934 г.**

Включва с. Чуричени.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЯКОВО, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 180К, 14 а.е., 1919–1934 г.**

Включва с. Яково.

**СЕЛСКО ОБЩИНСКО УПРАВЛЕНИЕ – с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 135К, 168 а.е., 1914–1943 г.**

Включва с. Якоруда.

**ГРУПОВ ФОНД „СЕЛСКИ ОБЩИНСКИ УПРАВЛЕНИЯ”
Ф. 344К, 30 а.е., 1913–1946 г.**

Включва документалните материали на общинските управления в селата Бабяк, Бождово, Брезница, Гайтаниново, Градево, Долене, Левуново, Логодаж, Осиково, Сатовча.

Протоколни книги на общинските съвети със сведения за стопанисването на общинските имоти: гори, ливади, пасища, ниви и др., за провеждането на търгове и строителството на обществени сгради, мостове, пътища, улици, водопроводни и канализационни мрежи, за отбиването на трудовата повинност, за построяването на паметници, за електроснабдяването, за провеждането на изборите за Народно събрание и общински съвети, за училищните настоятелства, за отчуждаване на имоти, за оземляване на безимотни и малоимотни, за настаняване на бежанци, за общинските бюджети, данъчното облагане, здравеопазването, животновъдството и ветеринарното дело (1914–1948) ф. 9К, 10К, 25К, 41К, 43К, 52К, 54К, 55К, 59К, 75К, 88К, 90К, 135К, 143К, 157К, 165К, 178К, 179К, 180К, 181К, 182К, 221К, 248К, 255К, 284К, 289К, 325К, 344К.

Протоколи на скотовъдните комисии с данни за построяване на обори, за снабдяване на животните с фураж, за назначаване на служители за оборите и др. (1923–1947) ф. 52К, 63К, 75К, 91К, 135К, 181К; протоколи за ветеринарните прегледи (1926) ф. 53К.

Заповедни книги на общинските кметове за назначаване, уволняване и наказване на служители, за назначаване на комисии по обследване опазването на селскостопанските култури, по глобяването на граждани, които нарушават обществения ред, по опазването на полските имоти, по изпълнението на трудовата повинност, по хигиенизирането на населените места, по благоустрояването, по мобилизацията, по реквизирането на продукти и добитък, по преброяването, по спазването на установения държавен ред, по ветеринарното дело и здравеопазването, по ИВП, по застраховката, по опазването на граничната линия, по измерването на вината, по борбата с вредителите по полските култури и овошките (1914–1948) ф. 10К, 25К, 38К, 41К, 43К, 52К, 55К, 75К, 88К, 90К, 135К, 143К, 178К, 179К, 180К, 181К, 221К, 237К, 255К, 257К, 284К, 289К, 325К, 344К.

Окръжни, обяви, писма за провеждане на изборите за народни представители и общински съветници и за резултатите от изборите (ф. 43К с данни за избирането на Димитър Благоев за народен представител в XXI народно събрание) (1923–1941) ф. 13К, 43К, 90К, 135К, 143К, 157К, 178К, 255К.

Списъци на индустриалните заведения и занаятчиите в окръга (1926–1945) ф. 90К, 102К, 135К, 178К; сведения за фондовите земи в общините (1941–1942) ф. 255К; протоколи и преписки на съветите за оземляване на бежанците; списъци на оземлените бежанци (1916–1943) ф. 38К, 43К, 52К, 75К, 135К, 143К, 165К, 179К, 248К, 325К, 344К; сведения за състоянието на селскостопанските машини (1925–1943) ф. 90К, 135К, за развитието на овощарството (1941–1943) ф. 91К, за водене на борбата със заразните болести по животните (1940–1941) ф. 38К, 55К; отчети за развитието на животновъдството (1931–1944) ф. 52К, 75К, 88К, 178К.

Протоколи, договори, окръжни преписки за продадени строителни материали (1940) ф. 25К; баланс за експлоатацията на общинските гори и за дейността на стопанския комитет (1928–1930) ф. 135К.

Окръжни на МЗДИ и писма на Околийското агрономство – Петрич, за създаване на селскостопански комитет и за ръководство на земеделските работи във военновременна обстановка (1942–1943) ф. 41К; обявления, списъци, протоколи, ведомости за причислената земя към ТЗС и земите, дадени под наем (1925–1927) ф. 135К.

Окръжно на Министерството на търговията за снабдяването на населението със стоки (1940–1943) ф. 41К, 55К, 344К; протоколи и наредби за закупуването и

разпределението на зърнени храни за износ, норми за цените на непокрити недвижими имоти (1943) ф. 248К; преписки за продажба на дървен материал от общинските гори (1934–1943) ф. 53К, 165К, 178К; патенти за даване право на търгуване (1927–1934) ф. 165К; списъци на търговци и търговски фирми за изкупуване на тютюна (1931–1943) ф. 52К, 91К, 178К, 255К.

Сведения за електрифициране на селищата (1929–1943) ф. 55К, 135К, 182К, за отбитата трудова повинност от населението за благоустрояването на селата (1923–1942) ф. 10К, 13К, 41К, 43К, 102К, 135К.

Писма, протоколи и актове за избиране на училищни настоятелства (1923–1935) ф. 135К, 143К; окръжни на МНП за използването на училищните фондове, ревизионни актове на училищните настоятелства (1928–1930) ф. 135К; сведения за дейността на селските университети (1934–1936) ф. 13К.

Уведомителни писма и протоколи на общинската управа за утвърждаване на дружества и сдружения (1931–1944) ф. 25К, 55К, 90К, 135К, 178К.

Преписки по отпразнуването 1000-годишнината от смъртта на цар Симеон и 50 години от Освобождението на България от османско робство (1929) ф. 135К; протоколи с решения на съветите за построяване паметници на загиналите във войните (1939–1943) ф. 7К, 55К, 255К; сведения за убитите във войните (1939–1943) ф. 38К, 135К.

Окръжни и писма от Дирекция на народното здраве, околийските хигиенически съвети в Свети Врач, Петрич и др. за водена борба със заразните болести по хората и хигиенизирането на населените места (1929–1943) ф. 41К, 43К, 90К, 135К.

Преписки с МВРНЗ и Министерството на финансите по отпускане на помощи; списъци на безработни и признати за бедни (1933–1943) ф. 9К, 38К, 43К, 55К, 90К, 102К, 135К, по подпомагане на пострадали от земетресения и наводнения (1928–1938) ф. 135К и семействата на убити през войните (1917–1939) ф. 135К, 157К; писма за работата на помощните организации и ученическите трапезарии (1924–1925, 1940–1943), ф. 91К, 135К, 255К.

Месечни доклади на кметовете за стопанското, политическото и етнографското състояние на общините, за икономическото положение на населението, за благоустройството, учебното дело и др. (1927–1943) ф. 10К, 25К, 43К, 55К, 91К, 135К, 143К, 344К.

Заповеди, окръжни, наредби и разпореждания на МВРНЗ за борба против нелегалните (1936–1944) ф. 25К, 243К; преписки с околийските управления по дейността на БКП, работническото движение и антифашистката борба (1941–1944) ф. 52К, 59К, 88К, 135К; писма, съобщения, телефонограми за издирване на лица в неизвестност (1942–1943) ф. 90К, 91К; сведения за разпространяване на позиви с антифашистко съдържание (1942–1944) ф. 54К; писма от Неврокопското околийско управление до кметовете в околията за проследяване на лицата с комунистически убеждения и на агентите на чуждото разузнаване (1943–1944) ф. 344К, за засилване бдителността над турското и българомохамеданското население (1938) ф. 344К; наредби на околийския полицейски началник в Горна Джумая по движението на чужденците в околията (1940) ф. 344К, по военната мобилизация (1941); преписки с околийския управител в Горна Джумая, кметовете в околията и завеждащия полицейския участък в с. Симитли по издирване на комунистически дейци и партизани (1943), по награждаване на полицаи и полицейски сътрудници, участвали в убийствата на партизани (1944), за подвеждане под съд ятаци на партизаните, по мобилизацията на жители на селата за преследване на партизани (1944), по изземването на позиви и прогресивна литература (1943).

Преписки с околийския управител в Горна Джумая по настаняването на евреите и регистрирането им, по запечатването на радиоапаратите на стопани, у които са настанени евреи (1944) ф. 344К.

Писма и телеграми от околийското управление в Свети Врач и областната дирекция в Горна Джумая до общинските кметове по противовъздушната защита и евакуацията на населението във време на война (1944).

Бюджети за приходите и разходите на общините, сведения за изпълнението им (1917–1944) ф. 9К, 10К, 25К, 41К, 43К, 52К, 55К, 88К, 90К, 91К, 102К, 135К, 143К, 165К, 178К, 221К, 257К, 344К; актове от извършени финансови ревизии по бюджета (1936) ф. 344К.

Главни отчети по приходите и разходите за подобряване на скотовъдството (1922–1933) ф. 91К, 135К, 143К, 344К.

Сведения за събраните данъци и такси (1920–1944) ф. 13К, 25К, 53К, 55К, 90К, 135К, 143К, 178К, 221К; преписки за отдаване под наем на недвижими имоти (1938–1939) ф. 53К; книги за заемите, фондовете и капиталите (1930) ф. 143К; декларации и списъци на участващите в народния заем (1943–1944) ф. 13К, 90К; протоколни книги за приходите и разходите (1943) ф. 289К; главни отчети на училищните настоятелства за приходите и разходите на училищата (1917–1940) ф. 52К, 135К, 143К, 257К.

Сведения за естествения прираст на населението (1935–1939) ф. 55К, 178К; преписки за Миграционните процеси сред населението (1925–1944) ф. 7К, 10К, 25К, 41К, 91К, 135К, 143К, 248К.

Преписки за издигане културния уровень на българите, изповядващи мохамеданска религия (1941–1943) ф. 90К, 135К.

Статистически сведения за броя на населението (1916–1943) ф. 43К, 143К, за животновъдството, за засетите площи със земеделски култури, овощни насаждения, лозя и средния добив от тях, за тютюнопроизводството (1916–1943) ф. 43К, 53К, 55К, 90К, 91К, 135К, 143К, 178К, 248К, 255К, за наемателите на общински земи (1942–1943) ф. 255К.

Преписки за дейността на реквизиционните комисии (1937–1944) ф. 7К, 9К, 25К, 41К, 91К, 165К, 178К, 248К, 255К.

Сведения за издръжка по военни причини (1915–1916, 1940–1944) ф. 43К, 52К, 248К.

Писма и окръжни за обявяване на военно положение в Петрички и Кюстендилски окръг (1927) ф. 43К; сведения за избитите германски войници през 1941 г. в Гърция (1941–1942) ф. 41К.

ЕВРЕЙСКА ОБЩИНА – ГОРНА ДЖУМАЯ

ЧП 61, 1 а.е., 1944 г.

Молби от евреи, изселени от София в провинцията, до Еврейската община в Горна Джумая да им се разреши да пътуват из страната, да упражняват занаятите си и др.; списък на евреите, преселени от София в Горна Джумая (1944); баланси за прихода и разхода за първото тримесечие на 1944 г. на Еврейската община в Берковица (1944).

ПОЛИЦЕЙСКИ ОРГАНИ

ОКРЪЖНО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – ПЕТРИЧ

Ф. 22К, 31 а.е., 1915–1948 г.

Създадено е през март 1920 г. с решение на Министерския съвет. Прекратява дейността си през 1934 г. Унаследява функциите на Струмишкото окръжно управление, което действа на територията на

окръга от 1913 г. до 20 февруари 1920 г. В границите на Петрички окръг влизат околияте: Петричка, Горноджумайска, Мелнишка, Мехомийска и Неврокопска. Начело на управлението стои окръжен управител, който е пряко подчинен на министъра на вътрешните работи. На него са подчинени всички органи на изпълнителната власт. Осъществява административните, стопанските и политическите мероприятия на държавата чрез околийските управители, градските и селските кметове, а полицейските – чрез органите на полицията. Дейността на управлението се отчита пред министъра на вътрешните работи. Фондът е частично запазен.

Ведомости за заплати на Петричката окръжна постоянна комисия, на служителите при управлението и на чиновниците при паспортните разузнавателни бюра в някои селища на окръга (1915–1948); бюджет за приходите и разходите (1920–1928); преписки за преминаването на с. Богородица от Яковска община към Кръстилска и с училищните настоятелства и общинските управления в окръга по отпускане помощи на училища в окръга (1928–1930).

ОБЛАСТНА ДИРЕКЦИЯ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ И НАРОДНОТО ЗДРАВЕ – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 61К, 71 а.е., 1932–1944 г.

Създадена е с Постановление № 3 на Министерския съвет от 28 септември 1943 г. Ръководи политическия и стопанския живот в областта чрез общинските управления, полицейските служби, реквизиционните комисии, комисарства и др. Провежда мероприятия за утвърждаване господството на монархо-фашистката диктатура и разгрома на антифашистката борба на народните маси. Във фонда се намират архивни документи на Софийската областна дирекция, отнасящи се за Горноджумайска област (1932–1943). Ликвидиран е като орган на буржоазната власт на 9 септември 1944 г. Фондът е добре запазен.

Заповеди на Областната дирекция за назначаване, уволняване и преместване на кметове, секретар-бирници, за интерниране и въдворяване на граждани с антифашистки прояви и прогресивни убеждения (1933–1944), за назначаване комисии за освидетелствуване здравословното състояние на работниците – строители на железопътната линия Симитли–Кулата (1943–1944), за конфискуване имоти на излезли в нелегалност антифашистки дейци; разпореждания за засилване борбата срещу партизанското движение; донесения и рапорти за партизанските акции, за дейността на нелегалните групи и указания за борба с тях (1943–1944).

Заповеди на министъра на вътрешните работи и народното здраве относно гражданската мобилизация; окръжни на областния директор на МВРHZ за издирване на излезли в нелегалност.

Протокол от конференция на околийските управители и кметовете на градските общини с данни за стопанското, политическото, културното, здравното и демографското състояние на селищата в областта (1944) и за дейността на партизаните в Разложка околия; списък на партизаните от отряд „Яне Сандански”; сведения за местностите, където пребивават, и за оказваната им подкрепа от населението; писма и указания на полицията за вземане на мерки спрямо лица, които слушат чужди радиостанции (1944); разписни листове и кореспонденция по принудително въдворяване на лица с прогресивни идеи (1939–1942); сведения за дейността на реквизиционните комисии и комисарства (1944).

Планове за действията на армията в Неврокопския гарнизон в случай, че се вдигне въстание в Неврокопска околия (1932–1935); доклад на помощник-директора на Областната дирекция за политическото положение в Горноджумайска околия и настроението на населението с данни за напускането на полицейските служби през лятото на 1944 г.

Сведения за политическата принадлежност на лица, които влизат в УС на сдружения и организации (1944), и за дейността на кандидатите за народни представители за XXIV и XXV обикновено Народно събрание (1938–1940); учредителни протоколи на ръководствата на обществените организации (1939–1944).

Досиета и характеристики на околийски управители, общински кметове и секретар-бирници (1934, 1943–1944); сведения за щата на полицейските управления (1943–1944); протести от населението против своеволията на кметовете в селата Симитли, Селище, Логодаж, Крупник и Катунци (1934–1944); сведения за издръжка по военни причини, за оказване помощ на социално слаби семейства, бежанци и пострадали от въздушни нападения, за организиране на противовъздушната и противохимическата защита (1943–1944).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 63К, 271 а.е., 1921–1944 г.

Създадено е през 1913 г. със задача да ръководи чрез общинските управления икономическия, политическия и културния живот в околията. С цел да се укрепва господството на буржоазията към полицейския сектор на управлението се създават службите „Държавна сигурност“, „Криминална“ и „Административна“. До 1934 г. е подчинено на Петричкото окръжно управление, а след това на Софийската областна дирекция. Ликвидирано е на 9 септември 1944 г. в резултат на Деветосептемврийското народно антифашистко въстание.

Доклади, рапорти и преписки за дейността на БКП и РМС в Горноджумайска околия (1936–1944); доклади за дейността на политическите и масовите организации (1939); обзори на общинските кметове за политическото положение на общините в околията (1936–1944); преписки по интерниране на лица с комунистически убеждения (1941–1944); полицейски досиета на организации, дружества и сдружения (1932–1944); списъци на нелегални и комунисти от Горноджумайска околия (1941–1944); протоколи за обиски и разпити на комунисти във връзка с разпръснати позиви и проведени комунистически акции (1938–1944).

Преписи от дознания на михайловисти във връзка с Крупнишко-Градевските кланета през 1923–1925 г.; списъци на населението по поречието на р. Струма, пострадало от нашествието на гръцките войски през 1925 г.

Сведения за политическата принадлежност на учители, офицери, работници и др.; списъци на дезертъори от чужди армии и на граждански мобилизирани работници (1941–1944); материали за дейността на БЗНС през 1937 г.; преписки на управлението със съветите за проведените общински и парламентарни избори (1937–1940).

Протоколи на околийската комисия по ТЗС за оземляване, за раздадени парцели и къщи на бежанци (1921–1936); досиета на общинските служители (1932–1933) и ведомости за заплатите (1937–1944).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – МЕЛНИК Ф. 319К, 15 а.е., 1913–1928 г.

Фондът е частично запазен.

Протоколна книга на комисията за настаняване на бежанците (1924–1928); книги за заплатите (1913–1927).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – НЕВРОКОП Ф. 84К, 130 а.е., 1914–1944 г.

Създадено е през 1914 г. и съществува до 9 септември 1944 г. До 1934 г. е подчинено на Петричкото окръжно управление, а след това – до 1943 г., на Областното полицейско управление в Пловдив. През октомври 1943 г. Околийското управление минава на подчинение на Горноджумайската областна дирекция.

Протоколи за настаняване на бежанците (1922–1924); сведения за общия брой на преселниците в Неврокопска околия (1939–1941).

Преписка с Областната дирекция и общинските управления в околията за участието в Областната културно-стопанска изложба в Пловдив (1940).

Учредителни протоколи на горските кооперации (1937), на земеделскостопански задруги (1938–1944); учредителни преписки-устави на съюза на колоездачното дружество „Буйна Места”, Български туристически съюз „Момини двори” и Юношески туристически съюз „Пирински езера” (1935–1943), на организацията „Народна сила” (1935–1943).

Тригодишни благоустройствени планове (1938); сведения за разпространяването на заразни болести (1939–1942); рапорти и донесения против кметовете и бирниците (1935–1943); преписки за работата сред българското население, изповядващо мохамеданска религия (1943).

Бюджети на общините в Неврокопска околия (1943); ведомости (1914–1943).

Доклади на кметовете и околийските управители за политическите прояви, стопанската и просветната дейност (1940).

Писма, телеграми, съобщения от околийския управител в Неврокоп и до него за издирване на комунисти, минали в нелегалност; списъци, характеристики на комунисти и ремсисти; сведения за разкрити конспирации; окръжни на Областното полицейско управление в Пловдив по дейността на БКП (1942–1943); окръжни на Областното полицейско управление в Пловдив, писма на МВРНЗ и изповеданията, заповеди и др. по преследване на евреите (1941–1943).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – ПЕТРИЧ **Ф. 21К, 52 а.е., 1914–1944 г.**

Създадено е през 1913 г. и функционира до 9 септември 1944 г. като орган на буржоазната държава. Осъществява административно, стопанско и полицейско ръководство на територията на околията. Защищава устоите на буржоазната държава, сътрудничи с ВМРО, води борба за смазване на прогресивните движения. До 1920 г. е подчинено на струмишкия окръжен управител, от март с. г. до 1934 г. е подведомствено на новоучреденото окръжно управление в Петрич.

Протоколи със сведения за административното деление на околията, строителството, благоустройството, просветата и образованието, за оземляването на бежанците (1924–1933); доклади и статистически сведения на околийския управител за икономическото, политическото, стопанското и географското положение на околията (1939–1944); окръжни на Дирекцията на националната пропаганда по дейността на читалищата, родолюбивите, професионалните и други организации и дружества; окръжни на Дирекция за закупуване и износ на зърнени храни по цените, по смилането и др., на МВРНЗ, на Дирекцията на професиите за събранията по случай 1 май и народностните работи (1940–1943).

Раздавателна книга за заплатите (1914–1944).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – РАЗЛОГ **Ф. 62К, 91 а.е., 1922–1944 г.**

Създадено е през 1913 г. и действа до 9 септември 1944 г.

Окръжни, преписки и разпореждания за отделяне и обособяване на нови общини в Разложка и Неврокопска околия (1939–1944) и за проведените законодателни избори през 1938 г.

Преписки с общинските съвети и сведения за реквизираните храни и засетите площи (1943–1944), за оземляването на бежанци (1922–1926), за анексираните земи след Балканската война 1912 г. (1938), за изселване на турците от Разложка околия, за промените в облеклото, нравите и обичаите сред българското население, изповядващо мохамеданска религия (1943).

Доклади за административното и финансовото състояние на общините в околията, за благоустрояването и електрификацията на населените места (1938–1942); сведения по изплащане помощи по военни причини (1944).

Окръжни и наредби на МВРНЗ и Областното полицейско управление за контрол над спекулантите и движението на евреите и чужденците в страната (1934–1944); за преследване на партизаните с описание на извършените партизански акции (1943–1944).

Преписка за разтурянето на македонската младежка организация в Разложка околия (1933–1938), за изграждане на единен фронт и борбата на младежта против войната (1934–1939); сведения за размаха на Соболевата акция (1940); донесение за дейността на БЗНС, БМЗС (Пладне) (1934–1940), на организацията "Народно движение", оглавявана от Александър Цанков (1935–1940); преписки за дейността на БКП в масовите организации и предприятията (1935–1943); сведения за принудително изселване (1934–1943), за преследване на комунисти; списъци на неблагонадеждни служители за буржоазната държава (1935–1943), за конфискуване на имоти на излезли в нелегалност партизани (1943); донесения на околийския началник за движението и действията на партизаните, за тяхната конспиративна дейност (1942–1943); сведения за разкриване на концентрационни лагери (1944).

ОКОЛИЙСКО УПРАВЛЕНИЕ НА МВРНЗ – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 6К, 64 а.е., 1926–1944 г.

През 1927 г. околийското управление в Мелник престава да функционира. Св. Врач става център на бившата Мелнишка околия. Тук се премества и околийското управление, което действа до 9 септември 1944 г. Осъществява административно, стопанско и полицейско ръководство на територията на околията. Преследва всички прогресивни сили, които водят борба против монархо-фашисткия режим.

Протоколи за оземляване на бежанци (1926–1934).

Характеристики на кандидати за народни представители за XXIV и XXV обикновено Народно събрание (1938–1940); сведения за изграждане на Единния фронт (1937–1938).

Преписки с полицейските участъци за цензуриране на печатните издания (1937–1938); писма от околийски управления за издирване на антифашисти, преминали в нелегалност (1943); списъци на партизаните от Горноджумайска околия и на комунистите от Светиврачка околия (1943); писма от Дирекцията на полицията за станалите саботажки; инструкция за водене на борба с нелегалните (1941–1943); преписки с общинските кметове в околията и завеждащите полицейските участъци за формирането на контрачети (1943); доклади, рапорти и донесения за проведени партизански акции (1944), за движението на чужди поданици из околията (1941–1942), за проведени мероприятия от културно-просветни, благотворителни и кооперативни сдружения в околията (1937–1941).

Учредителни преписки на земеделските задруги (1936–1938); списъци на членовете на кооперациите и земеделските задруги (1938–1939).

Доклади на околийските управители и общинските кметове за политическото, икономическото, културното и здравното състояние на околията и общините (1937–1944); сведения за интернираните от страната в околията и за изселените във вътрешността на страната за проявена антифашистка дейност (1941–1944), за изпратените в концентрационни лагери (1941–1944), сведения за лица, които не трябва да се допускат в пределите на страната (1936–1940).

Преписки за дейността на реквизиционните комисии (1940–1945).

ОРГАНИ НА СЪДА И ПРОКУРАТУРАТА

ОБЛАСТЕН СЪД – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 136К, 226 а.е., 1913–1952 г.

Създаден е през 1919 г. под наименованието Струмишки окръжен съд с обсег на действие Петричка, Горноджумайска и Светиврачка околия, а след 1930 г. и Разложка и Неврокопска околия.

С административната реорганизация през 1934 г. окръжният съд е ликвидиран, а неговите задачи се изпълняват от Софийския областен съд. Няма точни данни за възстановяването му, но вероятно това е станало през 1943 г., когато се обособява наново Горноджумайската област.

Съдът има за задача да укрепва буржоазния правов ред, да охранява правата и интересите на господстващата класа, да съблюдава изпълнението на законите, да санкционира тези, които ги нарушават.

Архивният фонд е сравнително добре запазен.

Окръжни, актове и доклади на Министерството на правосъдието и Окръжния съд по дейността му (1922–1942); заповедни книги (1913–1933); годишни и тримесечни стопански сведения за дейността на съда (1941–1944); решения за признаване правото на лица от еврейски произход да се ползват от чл. 33 от Закона за защита на нацията (1941).

Наказателни дела от политически характер: убийства на политически дейци, процеси срещу антифашисти, бягства зад граница (1925–1943), разтуряне на избори (1938) и др.; наказателни дела от общ характер за избягване на гражданска мобилизация, за неизпълнение на реквизиции, за грабеж, за опит за убийства, за бягство от затвор, срещу спекуланти и др. (1934–1942); фирмени дела на дружества, сдружения, съюзи, синдикати, кооперации и частни търговци на територията на окръга с данни за стопанската им дейност и историята на селищата и организациите (1920–1950); дело по отчуждаване на имоти за построяване на железопътната линия Чепино – Белица – Банско – Добринища (1943).

ОКРЪЖЕН СЪД – НЕВРОКОП

Ф. 137К, 269 а.е., 1919–1944 г.

Създаден е през 1919 г. Действува на територията на Неврокопска и Разложка околия до 1930 г. и от 1941 до 1950 г. Има за задача да регулира отношенията между гражданите и държавата в светлината на буржоазното право. Защищава интересите на господстващата класа, съдейства за укрепване на нейните позиции, задушават борбата на угнетените и експлоатирани народни маси. Разглежда обжалвани решения на околийските мирови съдилища. Регистрира всички търговски, индустриални и други сдружения.

Фондът е добре запазен.

Съдебни преписки за извършените кланета в с. Дъбница през 1925 г., за преследване на лица с антифашистки прояви (1923–1943); по утвърждаване резултатите от изборите за народни представители през 1938 г.

Преписки за утвърждаване на дружества, сдружения, организации, кооперации и частни търговски фирми (1919–1943); съдебни преписки за определяне на границите между селища, за отчуждаване на недвижими имоти (1931–1937), с градското общинско управление в Разлог, МОСПБ, Министерството на правосъдието и др. за узаконяване на регулационния план на Разлог (1941).

ОКОЛИЙСКИ СЪДИЛИЩА

ОКОЛИЙСКИ СЪД – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 189К, 39 а.е., 1912–1944 г.

ОКОЛИЙСКИ СЪД – РАЗЛОГ

Ф. 132К, 8 а.е., 1920–1945 г.

ОКОЛИЙСКИ СЪД – СВЕТИ ВРАЧ

Ф. 133К, 8 а.е., 1884–1934 г.

Създават се непосредствено след освобождението на окръга от османското владичество през 1912-1914 г. под името мирови съдилища. Имат за задача да разрешават по съдебен път спорните имуществени и парични въпроси, да съдят граждани за извършени от тях нарушения и престъпления. От 1934 до 1944 г. приемат името околийски съдилища. Прекратяват дейността си след деветосептемврийската победа 1944 г.

Към тях съществуват съдебно-изпълнителска служба и нотариално отделение. Съдията-изпълнител събира частни и държавни вземания, а нотариалното отделение оформя покупко-продажбата на недвижими имоти, заверката на документи и др.

Архивните фондове са частично запазени.

Окръжни и предписания на Министерството на правосъдието по въпроси на съдебната практика (1912–1943) ф. 189К; султански фермани на турски език с превод на български за владеенето на земи от населението (1884–1938) ф. 133К, 189К.

Облекчителни, настойнически и легализационни дела (1913–1953) ф. 189К.

Съдебни преписки по регистрация на кооперации, сдружения, дружества и синдикати (1920–1945) ф. 132К.

ОБЛАСТНА ПРОКУРАТУРА – НЕВРОКОП

Ф. 187К, 42 а.е., 1936–1944 г.

Архивният фонд е добре запазен.

Окръжни на Министерството на правосъдието със сведения за задържани, интернирани и убити лица за антифашистка дейност в Разложка и Неврокопска околия през 1923–1944 г. (1944).

Преписки с Министерството на правосъдието и затворите в страната по спазване реда в затворите, за третирането на затворниците, за разпределението на надзирателите по затворите, по класирането на служителите и назначаването им (1940–1944); преписки, актове, донесения на полицията за разпространяване на позиви и нелегална литература с комунистическо съдържание в Неврокопска и Разложка околия (1936, 1939–1941), за съставяне актове на комунисти за извършена от тях пропагандна дейност (1936–1937, 1940), за убийства на лица от с. Сухострел, Дъбочица и Тросково

през 1923 г. от членове на ВМРО (1934–1937); акт на полицията в с. Якоруда за акламирането на съветския филм „Максим Горки“ (1939).

НЕВРОКОПСКИ ЗАТВОР – НЕВРОКОП ЧП 13, 2 а.е., 1940–1944 г.

Постановления на МС, окръжни, наредби и заповеди от Министерството на правосъдието до директорите на затворите в страната за забрана участието на държавни служители в забранени от закона партии и организации, за реда в затворите в страната, за евакуацията на населението и за съдилищата, по контрола на кореспонденцията на политическите затворници; скица на затвора в Неврокоп (1940–1941, 1943–1944).

РЕКВИЗИЦИОННИ КОМИСИИ

ОКОЛИЙСКА РЕКВИЗИЦИОННА КОМИСИЯ – ПЕТРИЧ Ф. 196К, 77 а.е., 1939–1945 г.

Създадена на 26 март 1939 г. със задача да събира и дава сведения за състоянието на селскостопанското производство, превозните средства, изпълнението на нарядите по общини за нуждите на военните сили. Реквизиционната комисия продължава дейността си до 1947 г.

Архивният фонд е добре запазен.

Указания, окръжни на Областната реквизиционна комисия за изпълнение на нарядите (1939–1945); окръжни на Дирекцията за закупуване и износ на зърнени храни за реквизирането на памуковата реколта (1941–1942).

Преписки, сведения и други по реквизирането на жито, памук, опиум, маслодайни семена, картофи, фиево семе, едър и дребен добитък, свинска мас, вълна, за засетите площи с царевица, ръж, пшеница и др. по общини (1940–1944).

Сведения за количеството и общата стойност на реквизираните материали (1941–1944), за наличните хранителни припаси, добитъка и превозните средства по общини в Петричка околия (1941–1944), за производството, излишъците и недостига на зърнени храни в околията (1941–1944), за представените храни в склада на Дирекцията на храноизноса (1941–1943).

Преписки с кметовете на общини в околията, председателя на Областната реквизиционна комисия в Горна Джумая, с началника на 29 армейски хранителен склад, с Главната реквизиционна комисия при Министерството на войната по мобилизиране на колари за нуждите на войската (1941–1945).

ОКОЛИЙСКА РЕКВИЗИЦИОННА КОМИСИЯ – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 235К, 15 а.е., 1919–1944 г.

Създадена е през 1939 г. и действа до 1947 г. Има за задача да реквизира от населението селскостопански продукти за нуждите на войската.

Архивният фонд е частично запазен. Липсват изцяло документални материали за 1940–1942 г.

Заповеди и наредби на министъра на войната, на началника на 7 дивизионна област – Дупница, по създаването на реквизиционната комисия, сведения за хранителните продукти, фуражите, облеклото и обувките по общини (1939).

Окръжни, наредби, съобщения, сведения на Министерството на войната, на Главната реквизиционна комисия, Областната реквизиционна комисия – София, и околийските реквизиционни комисии по реквизирането на царевица, слънчоглед, сено,

слама за едър и дребен рогат добитък, помещения, вълна, свинска мас и сланина; сведения за засетите площи с есенни и пролетни култури; списъци на лицата, на които е възложено да издържат наряди (1943–1944), за естествените и изкуствените ливади, за получените добиви и общия брой на едрия и дребен добитък (1944); раздавателна книга за заплатите (1919–1922).

II. ПРОМИШЛЕННОСТ

ДЪРЖАВНО МИННО ПРЕДПРИЯТИЕ – КАМЕНОВЪГЛЕНА МИНА „ПИРИН” – с. БРЕЖАНИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ Ф. 1К, 84 а.е., 1924–1949 г.

Мина „Пирин” - с. Брежани, е най-голямото каменовъглено предприятие в окръга. Проучването и разработката започва през 1919 г. През 1924 г. се построява въжена линия от мината до Орловец. С построяването на линията идват немски специалисти и инженери. До 1947 г. мината се експлоатира от Акционерно дружество „Гранитоид”. След национализацията става държавно предприятие.

Окръжни и писма от Министерството на търговията и труда по спазване Закона за мините, по доставката на материали за дековилен път и сведения за прокопаване и водно запълване (1926–1941).

Правилник за работата на военните коменданти при мините. Преписка с кмета на с. Брежани, Ръждавица, Кривня и др. в страната, свързана с гражданската мобилизация на работниците и с Акционерно дружество „Гранитоид” и Централата за нарочни доставки по доставката на каменни въглища за германските войски в Сърбия (1942).

Изложения и писма от мината до Министерството на промишлеността и труда, свързани с нещастни случаи, с предотвратяване на експлозии и лекуване на болните; карти за злополуки на работниците от мината; медицински свидетелства, глоби и запори на работници; молби за заплащане на извънреден труд на работниците (1931–1944).

Заявления от чужди поданици за работа в мината. Сведения за производството на въглища и за заплатите и надниците на техници, огняри, шлосери и общи работници (1926–1947).

Сведения за спомагателни материали по производството на въглищата, за технически усъвършенствувания и списъци за инвентара на мината (1934–1944).

Преписка с Дирекция на БДЖ и минното отделение при Министерството на търговията и труда по продаването на въглища и експлоатацията на мината (1932).

ШПЕРПЛАТНА ФАБРИКА ООД „БРАТЯ ЗАХАРИЕВИ” - ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 16К, 8 а.е., 1936–1943 г.

Фабриката е регистрирана в Софийския областен съд – регистър № 171, на 28 май 1936 г. През време на Втората световна война е мобилизирано индустриално предприятие. Произвежда дъски, бичмета, летви и др.

Упътване за длъжностите на коменданта на мобилизирано индустриално предприятие (1940). Заявление от коменданта на шперплатната фабрика до полицейския началник в Горна Джумая за санкциониране на неявили се на работа работници (1940).

Месечни сведения за необходимите количества хранителни и други припаси за граждански мобилизирани работници (пешаци и коларо-превозвачи) и фуражи за работния добитък, които работят във фабриката и Рилско-манастирската гора (1943).

ДЪСКОРЕЗНА РАБОТИЛНИЦА „БРАТЯ БАКАЛОВИ - ВУЧКОВИ” - с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ Ф. 23К, 89 а.е., 1921–1948 г.

Основана през 1921 г. от Никола Т. Бакалов. През 1937 г. се обединява с търговеца Илия Агапиев Бучков. Произвежда дървен строителен материал, с който търгуват на едро двамата търговци. Фирмата открива клонове в гара Сараньово и гара Белово. През време на Втората световна война снабдява германските войски с дървен материал. Просъществува до 1947 г.

Писма, актове за нарушения, декларации по допълнителния данък, извлечения от партиди и ведомости за изплатени надници на работници (1926–1944).

Преписка с МЗДИ, общинското управление в с. Якоруда и реверния лесничей в селото по ликвидирането на дъскорезницата на Бакалов (1921–1927); апелативна жалба на съдружниците по конфискуването на дървения строителен материал (1932); обяснителна записка към проекта за узаконяване дъскорезната работилница и мелницата на Теофил Г. Бучков; декларации за производството на дъскорезната работилница (1922–1943, 1946–1947); годишни сведения за индустриалното производство (1939–1945); проектостроителен план за финансиране на капиталовложенията, новите машини и съоръжения, електрическата енергия, горивните материали, работната сила, по заплащането на труда и др. (1948).

**ДЪСКОРЕЗНА РАБОТИЛНИЦА „БРАТЯ КЛЕШКОВИ” – с. ЯКОРУДА,
РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 30К, 4 а.е., 1942–1943 г.**

Започва да работи през 1942 г. Обработва дървен строителен материал, изработва каси за износ на захар, сапун и др. Съществува до национализацията – 1947 г.

Декларации за количеството строителен материал на склад (1943); заповед за доставяне и писма относно преведени суми за дървен строителен материал (1942–1943).

**ГРЪНЧАРСКИ ЕСНАФ – РАЗЛОГ
Ф. 117К, 2 а.е., 1891–1920 г.**

Книга за приходите и разходите по построяването на училище в Разлог (1891).

Списък на лицата, взимали пари от дружеството с лихвите им, и поименен списък на членовете през 1916–1919 г.; списъци за работните дни на работниците; паричен запис за 120 гроша от 1912 г.

III. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

УЧРЕЖДЕНИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО

ОБЛАСТНА СЛУЖБА НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 3К, 3 а.е., 1918–1943 г.

От началото на 1918 г. до края на 1919 г. фондообразувателят е съществувал в Петрич с наименование „Окръжно агрономство“. През 1920 г. агрономството се премества в Горна Джумая и се преименува в „Държавна подвижна земеделска катедра“, което наименование носи до 19 май 1934 г. След тази дата става Околийско агрономство и като такова просъществува до октомври 1943 г. След създаването на областните административни единици неговата дейност се разширява и носи името „Областна служба на земеделието“.

Основните задачи са: подобряване добивите от селскостопанските култури, набавяне на машини и инвентар за земеделските стопани, засяване, отглеждане, беритба на тютюн и други култури, водене борба против болестите на земеделските култури, подобряване породите в животновъдството, полагане грижи за културно-просветното издигане на земеделските стопани чрез курсове и др.

Окръжни и писма от Областната служба на земеделието за хигиенизиране на селищата (1942–1943).

Сведения за засети площи тютюн и за възможността за тяхното увеличаване, за подобряване на домашната манипулация с цел увеличаване цената на тютюна (1939–1940); телеграми от МЗДИ във връзка с личния състав на служителите при Областната служба на земеделието (1918).

ОКОЛИЙСКИ АГРОНОМСТВА

ОКОЛИЙСКО АГРОНОМСТВО – НЕВРОКОП Ф. 77К, 30 а.е., 1926–1945 г.

ОКОЛИЙСКО АГРОНОМСТВО – ПЕТРИЧ Ф. 72К, 84 а.е., 1925–1944 г.

ОКОЛИЙСКО АГРОНОМСТВО – РАЗЛОГ Ф. 14К, 35 а.е., 1913–1944 г.

ОКОЛИЙСКО АГРОНОМСТВО – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 24К, 56 а.е., 1869–1944 г.

Създадени са непосредствено след освобождението на Пиринския край от турско робство. В началото работят „военни агрономи“, чиято задача е била да снабдяват българските войскове части със селскостопански продукти и фураж. През 1919 г. държавата назначава „земеделски администратори“ със задача да проучват земеделието и стопанските условия в околииите и да предлагат мерки за подобряване на земеделското производство и поминъка на населението. До 1934 г. са подчинени на Държавната подвижна земеделска катедра – Горна Джумая. След тази година се създават околийски агрономства, които са под ръководството и контрола на Областна служба на земеделието – София. Задачата на агрономствата е: оказване помощ на земеделските стопанства по общини, подобряване земеделското производство и бита на хората.

Протоколни книги на трудово-поземлените съвети по раздаване общински земи на малоимотни и бежанци и списъци на подлежащите на оземляване лица (1926–1936) ф. 14К, 24К.

Указания, писма и телеграми от МЗДИ във връзка със залаганите опити и проби с различни сортове за овощарството (1939–1942) ф. 14К, 24К; преписки с МЗДИ по организиране работата на земеделския администратор и на служителите при агрономството в Разлог (1913–1948).

Статистически актове за средното производство на земеделските култури (1939–1944) ф. 14К, 24К; карти на овощни насаждения (1941) ф. 14К, 24К, 72К, 77К; таблици-сведения за разпределение на обработваемата площ, за броя на посадъчния материал и засадените лозови площи, за количеството земеделски оръдия и машини, за добитъка, за броя на тютюнопроизводителите, засадената площ, за кооперациите и фабричните заведения и произведеното количество тютюн (1932–1944) ф. 24К, 72К.

Преписка с МЗДИ за водене борба срещу болестите по селскостопанските култури (1942–1944).

Турски тапии за покупко-продажба на имоти (и преводи на български език) (1869-1909) ф. 24К.

ДЪРЖАВЕН ОВОЩЕН РАЗСАДНИК – РАЗЛОГ Ф. 339К, 5 а.е., 1930–1944 г.

Създаден на 15 август 1932 г. със Заповед № 1233 на Министерството на земеделието и държавните имоти. Има за задача да произвежда различни сортове и видове овощия. През 1953 г. се закрива. Функциите му се поемат от Държавно земеделско стопанство – Разлог.

Протоколи на МЗДИ и на Околийското агрономство – Разлог, относно производството на разсадника (1930–1941).

Тримесечни рапорти за хода на стопанските работи и производството (1933–1944); годишни сведения и таблици за сортовия състав на овощния материал (1933–1944); годишни финансово-счетоводни отчети за производството (1935, 1940–1943); ревизионни актове за извършени финансови и административни ревизии (1939).

ОПИТНО ПОЛЕ ПО ТЮТЮНА – НЕВРОКОП Ф. 8К, 39 а.е., 1932–1947 г.

МЗДИ със Заповед № 68 от 4 юни 1932 г. създава Държавно опитно тютюнево поле в Неврокопски район, което си поставя за задача да подобри тютюнопроизводството чрез раздаване безплатно на производителите на тютюнев разсад. Фондообразователят извършва метеорологически наблюдения на времето. Съществува до 9 септември 1944 г.

Указание за водене на метеорологическите дневници (1939) и преписка с Централния метеорологичен институт във връзка с преместването на метеорологическата станция в Неврокоп (1940); метеорологически бюлетини (1943); писма и указания от МЗДИ за изследване състоянието на астрономическата служба и даване сведения за астрономическите изследвания от опитното поле (1941).

Указания от МЗДИ по научното изследване върху тютюна, за дезинфекция на почвата и за вземане на мерки за произвеждане на ран разсад (1933); заповеди и статистически сведения по изследователската работа на станцията (1934); писмо на МЗДИ за проведена конференция с обществено-агрономическата служба и опитните станции за подобряването качеството на тютюните (1937); окръжни, писма, сведения, указания от МЗДИ по изследователската работа по тютюна (1939, 1941); преписки по отчетността на опитното поле (1932–1934), за резултатите от направените наблюдения върху растенията (1934–1937), по организирането на опити (1941); сведения за произведеното селектирано семе и необходимите торове (1942); по производството

и разсаждането на тютюневото семе, по борбата с болестите и неприятелите (1946); уверения на работниците за получаване от местното комисарство на карти за повишена дажба хляб (1941).

Писма по уреждане на българско-германска земеделска изложба (1942), по купуването и поддържането на земеделските машини и др. (1938–1941), по построяването на сушилни; указания за запазване на земеделските оръдия (1947).

**ДИРЕКЦИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ И УВЕЛИЧЕНИЕ НА РАБОТНАТА
ЗЕМЯ ПРИ МЗДИ – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 292К, 68 а.е., 1926–1943 г.**

Създадена през 1923 г., когато турското население масово напуска България. През това време се образуват оземлителни групи, съставени от инженери, техници и агрономи. Групите имат за задача да открият свободните турски имоти и ги опишат за раздаване на бежанците и безимотните български стопани. Документалните материали на Дирекцията са на съхранение в София, а прел 1950 г. са изпратени в Окръжен народен съвет – отдел „Селско стопанство”, Благоевград.

Протоколи на общинските съвети, рапорти и преписки с околийските комисии за ТЗС и с ликвидационното бюро на Главната дирекция на ТЗС по оземляването на бежанци и безимотни български стопани в Горноджумайска област (1926–1943).

ВЕТЕРИНАРНИ СЛУЖБИ

**ОБЛАСТНА ВЕТЕРИНАРНА СЛУЖБА – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 118К, 29 а.е., 1924–1944 г.**

Областната ветеринарна служба е създадена най-напред в Петрич. Поради липса на кадри Петричката окръжна постоянна комисия изпраща кандидати да се учат като стипендианти. След 1933 г. фондообразователят се установява в Горна Джумая. Основната му задача е да организира ветеринарно-лечебното дело в областта, да води борба за предотвратяване и ограничаване на заразните болести по животните.

Окръжни на МЗДИ относно ваксинирането на животните против заразни болести; писма на околийските лекари за епизоотичните заболявания и за изпратените и получените лекарства (1932–1944).

Преписка за построяване на ветеринарни лечебници и кланици в някои околийски и общински центрове (1929–1932).

Актове, наказателни постановления по събиране на суми за нарушения на ветеринарно-санитарния закон (1940–1942); маршрутни планове на ветеринарните лекари за преглед на еднокопитните и едрия рогат добитък (1929).

Бюджет за прихода на фонда „Постройка на ветеринарните лечебници и амбулатории в Петрички окръг” (1925–1931); финансови оправдателни документи и ведомости за заплати (1924).

ОКОЛИЙСКИ ВЕТЕРИНАРНИ СЛУЖБИ

**ОКОЛИЙСКА ВЕТЕРИНАРНА СЛУЖБА – НЕВРОКОП
Ф. 79К, 15 а.е., 1921–1949 г.**

**ОКОЛИЙСКА ВЕТЕРИНАРНА СЛУЖБА – ПЕТРИЧ
Ф. 129К, 48 а.е., 1921–1944 г.**

ОКОЛИЙСКА ВЕТЕРИНАРНА СЛУЖБА – РАЗЛОГ
Ф. 119К, 20 а.е., 1914–1944 г.

ОКОЛИЙСКА ВЕТЕРИНАРНА СЛУЖБА – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 176К, 2 а.е., 1922–1952 г.

Създават се в различни години – Неврокоп – 1915 г., Петрич – 1912 г., Разлог – 1914, Св. Врач – 1914 г. Има запазени документи от 1914 г. Целите и задачите им се определят от Закона за санитарно-ветеринарната служба. Главни задачи са: предпазване от заболяване и лекуване на домашни животни, организиране ефикасен контрол върху продуктите от животински произход. Околийските ветеринарни служби са подчинени на Областната ветеринарна служба.

Протоколи, заповеди, актове и списъци по производствената дейност на ветеринарната служба и др. (1925–1949) ф. 79К; книга за епизоотииите шап, въглен, чума, бяс, холера, сап и туберкулоза (1914–1941).

Месечни сведения за лекуване на животните, доклади на ветеринарните служби за състоянието на скотовъдството в околииите (1939–1941) ф. 129К; партидни книги за закланите животни (1934–1952) ф. 176К.

Окръжни на окръжния ветеринарен лекар за борба срещу заразните болести (1934–1944) ф. 79К, 119К.

Ревизионни актове, заповеди и описи по финансовите въпроси (1933–1939); актове и заповеди за встъпване и напускане на длъжност (1921–1943).

УЧРЕЖДЕНИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ ОТ ГОРСКОТО
СТОПАНСТВО

СЛУЖБИ ПО ГОРИТЕ, ГОРСКИ СТОПАНСТВА
И ЛЕСНИЧЕЙСТВА

ОБЛАСТНА СЛУЖБА ПО ГОРИТЕ И ЛОВА – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 139К, 9 а.е., 1935–1943 г.

ОБЛАСТНА СЛУЖБА ПО ГОРИТЕ И ЛОВА – НЕВРОКОП
Ф. 194К, 43 а.е., 1939–1944 г.

ОБЛАСТНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ГОРИТЕ – РАЗЛОГ
Ф. 67К, 98 а.е., 1930–1944 г.

ТРИРЕЧКО ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – с. КАТУНЦИ,
СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 191К, 42 а.е., 1941–1943 г.

БЕСЛЕТСКО ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – с. КОВАЧЕВИЦА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 82К, 11 а.е., 1936–1944 г.

ВИЩЕРСКО ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – с. ОСИКОВО,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 327К, 16 а.е., 1935–1944 г.

**ЧЕРНОМЕСТЕНСКО ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО – с.
ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 58К, 18 а.е., 1913–1944 г.**

**АДМИНИСТРАТИВНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – РАЗЛОГ
Ф. 65К, 36 а.е., 1914–1947 г.**

**АДМИНИСТРАТИВНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 279, 4 а.е., 1941–1944 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. БАБЯК, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 56К, 4 а.е., 1938–1945 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – БАНСКО
Ф. 98К, 15 а.е., 1927–1948 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 95К, 15 а.е., 1914–1950 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. ЕЛЕШНИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 222К, 4 а.е., 1936–1944 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. КОВАЧЕВИЦА, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 76К, 20 а.е., 1931–1944 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – НЕВРОКОП
Ф. 86К, 12 а.е., 1916–1944 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – ПЕТРИЧ
Ф. 264К, 83 а.е., 1913–1943 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – РАЗЛОГ
Ф. 66К, 18 а.е., 1930–1948 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. САТОВЧА, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 85К, 2 а.е. 1942–1945 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. СИМИТЛИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 97К, 13 а.е., 1922–1949 г.**

**РЕВИРНО ЛЕСНИЧЕЙСТВО – с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 60К, 12 а.е., 1931–1944 г.**

Грижите на държавата за горите в Горноджумайско започват още през 1914 г. Лесничействата се създават след 1927 г. като ревирни и административни с цел правилно стопанисване и експлоатация на горите. Ревирните лесничейства се занимават с дърводобив от общински и частни гори и с продажба на дървен материал, а административните – с държавните гори, полагат грижи за лова и риболова, създават разсадници за посадъчен материал, опазват горите, пашата и др. До 1935 г. лесничействата в Неврокопска и Разложка околия са подчинени на Пловдивската горска инспекция. Всички лесничейства

след 1935 г. се подчиняват на Горноджумайската горска инспекция и на МЗДИ. Продължават дейността си и след 9 септември 1944 г.

Протоколи с решения на дирекционните съвети за определяне услугите по сечта, по извоза, по добиването и изработването на дървения материал (1915–1948) ф. 56К, 58К, 60К, 65К, 66К, 76К, 82К, 95К, 97К, 98К, 279К, 327К; протокол от районно съвещание на горските инспектори, управителите и ръководителите на държавните горски стопанства, общинските горски стопанства и реверните лесничейства по обзавеждането на стопанствата със сгради, инвентар, пътища, по възобновяването на горите, по отглеждането и добива на дървен материал, по смолодобиването, по използването на пасищата и др. (1942) ф. 58К.

Годишни планове за главните и второстепенните ползвания на горите, за сечта, за падналата маса и смолодобиването (1922–1947) ф. 56К, 58К, 60К, 65К, 66К, 67К, 82К, 85К, 86К, 95К, 97К, 98К, 139К, 191К, 194К, 279К, 294К, 327К; петгодишни планове за мероприятията и реверните лесничейства в районите на инспекциите (1938–1939) ф. 67К; дефинитивни стопански планове на общинските гори (1931–1942) ф. 67К.

Окръжни на МЗДИ във връзка с добива в горските стопанства, за борбата с пожарите и по финансови въпроси (1915–1944) ф. 56К, 58К, 65К, 66К, 76К, 95К, 97К.

Заповеди за производствената дейност (1925–1949) ф. 97К.

Сведения за насекомите по горите и вземаните мерки против тях, за доставяне на необходимите количества фосфор за унищожаване на хищни птици, за броя на мечките в горите, за избития дивеч, за наличните работилници и горските индустриални заведения, за механичката обработка на грубата дървесина, за отчуждаването на дъскорезници и др. (1931–1943) ф. 67К, 76К; списъци на държавни, общински и частни гори в Петричка околия (1913) ф. 264К.

Оценителни девизи за работите, извършвани по стопански начин в горите на общинските лесничейства (1937–1943) ф. 194К; тръжни преписки по продажбата на горски суровини (1921–1928) ф. 294К.

Актове и сведения за прослужено време, декларации, именни карти и атестационни листове на служителите (1914–1950) ф. 95К.

Заповеди, окръжни, писма и телеграми от МС, МЗДИ, началника на I армейска област – София, и общинските управления, свързани с военновременната обстановка и антифашистката борба, за преследване на лица с комунистически убеждения и за комунистическа дейност (1938–1944) ф. 56К, 67К.

СЕКЦИИ ПО УКРЕПЯВАНЕ НА ПОРОИЩАТА И ЗАЛЕСЯВАНЕТО

**БЮРО ПО УКРЕПЯВАНЕ И ЗАЛЕСЯВАНЕ НА ПОРОИЩАТА –
ДУПНИЦА И ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 142К, 11 а.е., 1934–1944 г.**

**СЕКЦИЯ ПО УКРЕПЯВАНЕ НА ПОРОИЩАТА И ЗАЛЕСЯВАНЕТО –
ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 140К, 89 а.е., 1931–1944 г.**

**СЕКЦИЯ ПО УКРЕПЯВАНЕ НА ПОРОИЩАТА И ЗАЛЕСЯВАНЕТО –
РАЗЛОГ
Ф. 152К, 87 а.е., 1933–1948 г.**

**СЕКЦИЯ ПО УКРЕПЯВАНЕ НА ПОРОИЩАТА И ЗАЛЕСЯВАНЕТО –
СВЕТИ ВРАЧ**

Ф. 151К, 25 а.е., 1938–1944 г.

Секциите в окръга се създават през различни години. Горноджумайската се основава през март 1915 г. До 1930 г. се открива и закрива на два пъти. Със заповед № 1552 от 2 декември 1930 г. на МЗДИ се открива наново. Районът на секцията за укрепяване и залесяване обхваща Горноджумайска, Светиврачка, Петричка и част от Дупнишка околия. През 1938 г. се откриват самостоятелно действащи секции по околии. По същото време се създава Бюро за укрепяване на пороищата в Дупница с район на действие Дупнишка, Горноджумайска, Неврокопска и Разложка околия. През 1942 г. бюрото се премества в Горна Джумая. Със създаването на Горноджумайска административна област през 1943 г. бюрото за укрепяване и залесяване на пороищата се преименува в Струмска областна служба за укрепяване и залесяване на пороищата. Под нейно ръководство се намират секциите в Горна Джумая и Свети Врач, а останалите се отделят. Главни обекти на секциите са укрепяване пороищата на реките Струма и Места и техните притоци. Основни задачи са стопанисване на разсадниците, укрепяване на пороищата и охрана на периметрите.

Окръжни, заповеди и разпоредби на МЗДИ и Дирекцията на горите и секциите, отнасящи се до дейността на секциите (1934–1948) ф. 152К.

Годишни отчети и сведения за извършена лесотехническа работа по залесяването, укрепяването и поддържането на горските разсадници (1937–1942) ф. 140К, 142К, 152К; технически отчети на Неврокопската, Дупнишката и Светиврачката секция (1941–1943) ф. 142К; оценителни девизи за лесокulturните и техническите работи, извършвани от секциите (1936–1942) ф. 140К, 142К, 152К.

Преписки с Районната горска инспекция – Разлог, и надзирателите по залесяването по определянето на охранителните периметри (1934–1935, 1937–1943) ф. 140К, 152К, по инвентара, превозните средства, фуража и постройките на горските домове (1937–1942) ф. 140К, 152К.

Албуми със снимки, топографски карти и скици на поройни райони, водосборни басейни и построени баражи (1935–1943) ф. 140К, 152К.

Доклади, сведения и план по икономическото положение и изследване населението на с. Бабяк (1939) ф. 152К.

ТРУДОВО-ГОРСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛНИ КООПЕРАЦИИ

ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ИЗГРЕВ” – БАНСКО

Ф. 107К, 2 а.е., 1934–1944 г.

ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „РИЛА ПЛАНИНА” – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 188К, 140 а.е., 1921–1944 г.

ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ЦАРЕВ ВРЪХ” –с. БИСТРИЦА, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ

Ф. 183К, 5 а.е., 1929–1940 г.

ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „МУРА” – с. ГОДЛЕВО, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 337К, 3 а.е., 1923–1947 г.

ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ИЗВОР” –с. ГОРНО ДРАГЛИЩЕ, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 336К, 5 а.е., 1927–1944 г.

- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „КАЗАНА” – с.
ГОСТУН, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 328К, 9 а.е., 1922–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ПИРИН” – с.
ГРАДЕВО, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 288К, 10 а.е., 1921–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „БЕЛ БОР” – с.
ДЕЛЧЕВО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 246К, 20 а.е., 1923–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „МАНГЪР
ТЕПЕ” – с. ДОБРИНИЩА (ДОБРИНИЩЕ), РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 303К, 9 а.е., 1930–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ЗЕЛЕН БОР”
– с. ДОБЪРСКО, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 338К, 4 а.е., 1931–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „УСПЕХ” –с.
ДОЛЕН, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 5К, 6 а.е., 1937–1945 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ПЧЕЛА” – с.
ЕЛЕШНИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 331К, 5 а.е., 1928–1946 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „РОДОПИ” – с.
КОВАЧЕВИЦА, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 335К, 8 а.е., 1926–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ПОПОВО
ЕЗЕРО” – с. КРЕМЕН, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 330К, 7 а.е., 1922–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ЧЕРВЕН
БОР” –с. ЛЕЩЕН, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 334К, 13 а.е., 1932–1944 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ЕЛЕН” – с.
МАЛКИ ЦАЛИМ, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 244К, 31 а.е., 1930–1946 г.**
- ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „СЛАВОВА” –
с. МАРУЛЕВО, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 186К, 4 а.е., 1928–1945 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ДЕМИР
КАПИЯ” – с. ОБИДИМ, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 329К, 5 а.е., 1928–1944 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „БЕСЛЕН” –с.
ОСИКОВО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 324К, 8 а.е., 1922–1944 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „СЪГЛАСИЕ” -
с. ПИРИН, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 332К, 9 а.е., 1929–1946 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „БОР” – с.
ПЛЕТЕНА, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 333К, 3 а.е., 1936–1943 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ
„ДЖИНДЖИРИЦА” – РАЗЛОГ
Ф. 174К, 23 а.е., 1920–1946 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „ДОБРИЛЯ” –
с СКРЕБАТНО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 323К, 17 а.е., 1930–1947 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ
„КАРАОРМАН” – с. ФОТОВИЩА (ОГНЯНОВО), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 305К, 3 а.е., 1932–1940 г.**

**ТРУДОВО-ГОРСКА ПРОИЗВОДИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „МУСАЛА” – с.
ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 251К, 25 а.е., 1925–1944 г.**

**КОЛЕКЦИЯ № 1 НА ТРУДОВО-ГОРСКИ ПРОИЗВОДИТЕЛНИ
КООПЕРАЦИИ
Ф. 239К, 6 а.е., 1929–1947 г.**

Включва документални материали на кооперациите „Мура” и „Глазне” в Банско и „Бор” в Горна Джумая.

Трудово-горските производителни кооперации в Горноджумайска област възникват след 1920 г. Целта им е да създадат условия за препитаване на планинското население, да се грижат за залесяване на оголените места и да опазват обществените гори от експлоатацията на частните търговци. По-късно разкриват потребителни магазини. Имат свои дъскорезници, с които обработват дървения материал и търгуват с него.

Трудово-горските производителни кооперации са на централно подчинение на МЗДИ и на Централния горски кооперативен съюз.

Протоколи на УС и КС с данни по учредяването на кооперациите и по търговската им дейност (1917–1947) ф. 5К, 107К, 174К, 183К, 186К, 188К, 237К, 239К, 246К, 288К, 303К, 305К, 323К, 324К, 328К, 329К, 330К, 331К, 332К, 333К, 334К, 335К, 336К; доклади и отчети на УС от общите събрания за стопанската дейност на кооперациите (1922–1947) ф. 5К, 174К, 246К, 288К, 303К, 323К, 328К, 329К, 330К,

333К, 334К, 335К; история на ТГПК „Рила планина” в с. Белица (б. д.) ф. 188К; лични дневници на директора на ТГПК „Рила планина” в с. Белица (1920–1929) ф. 188К с данни за създаването на кооперацията, за борбите на кооператорите против експлоатацията и др.

Годишни сведения за преработването на дървения материал (1930–1944) ф. 106К, 107К, 174К, 183К, 303К, 329К, 331К, 333К; годишни баланси с приходите и разходите, ревизионни актове, партидни книги (1922–1944) ф. 5К, 174К, 239К, 246К, 288К, 303К, 323К, 324К, 328К, 332К, 336К.

Окръжни и наредби от БЗКБ и Горския кооперативен съюз по въпроси, свързани с дейността на горските кооперативни сдружения и горските кооперации (1928–1945) ф. 5К, 107К, 174К, 186К, 246К, 303К.

ВОДНО СТОПАНСТВО РАЙОН ПО ВОДИТЕ – ПЕТРИЧ Ф. 115К, 53 а.е., 1931–1943 г.

Вследствие разрастването и разширяването дейността на водните синдикати през 1936 г. в Петричка и Светиврачка околия в Кюстендил се създава фондообразувателят Петрички район по водите за двете околии. Създаването на район по водите се налага и поради това, че в двете околии са образувани пет водни синдиката, които започват проучвателни работи и изграждане на технически издържани водни напоителни системи. За да осигури по-пряко ръководство и контрол върху дейността на водните синдикати, през май 1936 г. фондообразувателят се премества в Петрич под наименованието „Район по водите”. Основните му задачи са да упражнява контрол над водните синдикати и техните управителни и контролни тела, да определя разходите и приходите по бюджетите на синдикатите, таксата Водно право и др. През 1939 г. районът по водите от Петрич отново се премества в Кюстендил. След 1914 г. в Горна Джумая се създава Областно инженерство по водите, което поема функциите на фондообразувателя.

Протоколи и заповеди на УС и КС при водните синдикати за строителните обекти, за снабдяването с подръчни и строителни материали и др. (1937–1943).

Окръжни и заповеди на МЗДИ относно дейността на водните синдикати по напояването на земите, относно движението на личния състав (1936–1942).

Доклади и писма във връзка с проведените проучвателни работи и мероприятия по водното стопанство в Петрички и Светиврачки район (1931–1939); обяснителна записка, планове и скици за засетите оризови площи в Светиврачка и Петричка околия (1937–1943); рапорти във връзка с наблюденията на р. Струма и с корекциите на други реки в Петрички район по водите (1931–1939).

Карнети за тахиметрически снимки и строителни планове на обекти към водните синдикати (1936–1939).

Заповедна книга на ръководството на Петричкия район по водите за назначаването и уволняването на служители и работници и за дейността на района в строежа на водни съоръжения и напояването на земеделските култури (1936–1939).

ВОДНИ СИНДИКАТИ

ВОДЕН СИНДИКАТ „БЕЛО ПОЛЕ” – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 341К, 20 а.е., 1928–1949 г.

ВОДЕН СИНДИКАТ – с. КРУПНИК, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ Ф. 273К, 37 а.е., 1933–1944 г.

ВОДЕН СИНДИКАТ „МЕСТА” – НЕВРОКОП

Ф. 17К, 35 а.е., 1928–1950 г.

ВОДЕН СИНДИКАТ „СТРУМЕШНИЦА” – ПЕТРИЧ

Ф. 106К, 19 а.е., 1932–1944 г.

ВОДЕН СИНДИКАТ – СВЕТИ ВРАЧ

Ф. 271К, 31 а.е., 1929–1950 г.

ГРУПОВ ФОНД НА ВОДНИ СИНДИКАТИ

Ф. 345К, 11 а.е., 1931–1946 г.

Включва материалите на водните синдикати „Пирински извор” – с. Белица, „Извор” – с. Петрово, „Ел-тепе” – Разлог, и „Светиврачка Бистрица” – Свети Врач.

Създадени са след 1928 г. с цел да осигуряват вода за поливане на обработваеми площи и да извършват корекции на малки реки, да контролират правилното разпределение на водата през време на засушаване и да събират таксата за поливните площи. Продължават да съществуват и след 9 септември 1944 г.

Протоколи по подготовката на учредителното събрание на водния синдикат в Неврокоп (1928) ф. 17К, от заседания на УС и КС с данни за прокопаване на канали, за укрепяване на бреговете на р. Струма, по строителството на прагове и мостове, по залесяванията, по направата на нови съоръжения, по поддържането на напоителната мрежа, по ревизиите на сметките и делата на синдикатите, по изработването на бюджетопроектите на синдикатите, по строителните програми, за членството в синдикатите, по назначаването на работници и служители (1937–1941), от годишни събрания с материалите към тях: отчети, бюджети и др. по едногодишната дейност на синдикатите (1938–1950) ф. 17К, 271К, 345К.

Отчетни доклади на УС и КС на синдикатите за дейността им (1931–1932, 1945) ф. 106К, 345К; годишни сведения за производството на отделни култури и напояването им (1939–1943); рапорти и доклади по наблюденията на водните канали и водните съоръжения (1941–1944) ф. 17К, 106К.

Окръжни и указания на Района по водите – Петрич, по подготовката и провеждането на годишните събрания и конференции (1938–1946) ф. 17К, 106К, 271К, 273К.

Преписка с Областния инженер по водите в София за общото годишно събрание на синдикат „Ел-тепе” в Разлог през 1944 г. (1945); служебни и лични преписки на служители при синдикатите в селищата Крупник, Петрово, Разлог и Якоруда по прекласирането им през 1940–1946 г., ф. 345К.

Писма и списъци за отпускане на суми за подпомагане на бежанци, бедни семейства и пострадали от въздушни нападения (1939–1942) ф. 17К; наредби, писма и карти за злополуки и по общественото осигуряване на работниците (1938–1944) ф. 17К.

IV. СТРОИТЕЛСТВО

ОБЛАСТНО ИНЖЕНЕРСТВО ПО ВОДИТЕ – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 27К, 61 а.е., 1923–1944 г.

Най-напред областното инженерство се създава като служба „Водопровод и канализация” в Петрич и просъществува до 1933 г., когато седалището му се премества в Горна Джумая. Обособява се като Район водопровод и канализация, който обслужва Дупнишка и Кюстендилска околия до 1935 г. Със създаването на Горноджумайска област през 1943 г. фондообразувателят минава към новооткритото Областно инженерство по водите. Дейността на фондообразувателя се състои в проучване и хващане на изворните води за водоснабдяване на населението, направа на водохранилища, чешми, извори и други съоръжения и осигуряване на контрол върху извършващата се работа. Назначаването на инженерите става от Министерството на обществените сгради, пътищата и благоустройването.

Планове за водоснабдяването на градовете и селата в Горноджумайска област (1926–1943); сведения за извършената работа по водоснабдяването и канализацията в Горноджумайска, Кюстендилска и Дупнишка околия (1935–1936).

Преписки с Горноджумайския участъков инженер, Министерството на съобщенията, общоосигурителните дружества и др. за отпускане на кредит и доставка на водопроводен материал (1934–1935).

Проекти и планове по разширяване на водопроводната мрежа в някои селища на окръга (1931); чертежи, скици и планове за направата на експериментална противомаларична станция в Петрич и подробна ведомост за стойността на сградите (1928–1930).

РАЙОННО ПЪТНО ИНЖЕНЕРСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 35К, 8 а.е., 1921–1943 г.

Районното пътно инженерство в Горна Джумая продължава дейността на Окръжното пътно инженерство, създадено през 1918 г. със седалище в Петрич, който по това време е окръжен център. То просъществува до 1934 г., когато окръзите се закриват. През 1943 г., когато се създава Горноджумайска област, се създават и околийски инженерства. Функциите на фондообразувателя се поемат след 9 септември от Окръжно пътно управление.

Заповеди на Главната дирекция на пътищата, благоустройството и сградите при МОСПБ и поемни условия за направа на мостове на реките Струма и Места (1932).

Списъци и сведения за кариерите в района на инженерството (1933); сметки за направата на пътя и съоръжения по направленията Горна Джумая – Кулата; Симитли – Разлог (1938–1943).

Протоколи на комисията по класирането на персонала (1921–1932).

ОКОЛИЙСКИ ИНЖЕНЕРСТВА

ОКОЛИЙСКО ИНЖЕНЕРСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 33К, 27 а.е., 1914–1944 г.

ОКОЛИЙСКО ИНЖЕНЕРСТВО – НЕВРОКОП Ф. 169К, 211 а.е., 1914–1944 г.

ОКОЛИЙСКО ИНЖЕНЕРСТВО – ПЕТРИЧ Ф. 160К, 27 а.е., 1927–1946 г.

ОКОЛИЙСКО ИНЖЕНЕРСТВО – РАЗЛОГ
Ф. 101К, 182 а.е., 1913–1944 г.

ОКОЛИЙСКО ИНЖЕНЕРСТВО – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 173К, 34 а.е., 1936–1944 г.

Създават се през различни години: Горна Джумая – 1920 г., Неврокоп – 1914 г., Петрич – 1913 г., Свети Врач – 1940 г. Отначало се наричат технически участъци, а след 1920 г. се преименуват в околийски инженерства. Дълго време инженерството в Разлог и Неврокоп се водят на отчет към Пловдивска област. Всички околийски инженерства продължават дейността си и след 9 септември 1944 г.

Основните им задачи са построяване на обществени сгради, пътища, мостове, благоустрояване на селищата и др.

Преписки с МОСПБ, със Струмишкия окръжен инженер и др. по регулационните планове на селищата, сведения и чертежи по строителството на електроцентрали в Банско, на електропроводите Петрич – Свети Врач, Лешница – Левуново – Марикостиново, Лешница – Склавце – Ново Кономлади (1940–1941) ф. 160К, 161К, 173К, по благоустрояването на селищата, по дейността на планоснимачните групи, по трасирането на терени (1914) ф. 169К.

Поемни условия, рапорти и скици за направа на пътища, мостове и частни сгради; писма и телеграми относно състоянието на пътищата (1919–1944); карти, ситуационни скици и планове за направа на мостове, за корекции на речни корита и водоснабдяване на населени места (1930–1942) ф. 33К.

Таблица за разпределяне на кредитите в Петричкото техническо окръжие по участъци (1925) ф. 160К.

Окръжни и заповеди на МОСПБ и окръжното инженерство относно автоконтрола, служебната квалификация, назначенията и уволненията на служителите (1913–1945) ф. 101К, 160К.

Заповеди на МОСПБ по назначаването на комисии, които да определят пострадалите от войната през 1912–1913 г. за получаване на медали (1913) ф. 169К, за участие на служители и работници от инженерствата в борбата срещу комунистите и партизанското движение (1943) ф. 160К.

ТРИНАДЕСЕТА ПЪТНА СТРОИТЕЛНА СЕКЦИЯ – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 29К, 15 а.е., 1943–1944 г.

Създава се със заповед № 1580 от 13 февруари 1943 г. на МОСПБ. На пътната секция се възлага строителството и довършването на ГП-6 – София – Дупница – Кулата между км 85–128. Направата на пътя е необходима за бързо маневриране на немските войски. Строежът на шосето се поема от немското пътно акционерно дружество „Вианова“. Фондообразувателят се закрива през 1944 г.

Окръжни, заповеди и писма от МОСПБ относно строителството на пътищата (1943).

Писма от секцията за мобилизиране на задължителна работа на служителите от секцията; нормативи за заплащане на изработеното на м³ (1943–1944); списъци на уволняваните от работа през зимния сезон (1943).

Договори между държавата и дружество „Вианова“ за строителството на пътя, писма за наемане на жилища за немския персонал и за назначаването на български служители (1943–1944).

ПЕТА ПЪТНА СЕКЦИЯ – РАЗЛОГ

Ф. 100К, 34 а.е., 1939–1944 г.

Окръжни на ЦУ на сдружението при МОСПБ по организиране работата в секцията, по строежите и поддържането на пътищата, по личния състав (1942–1944).

Отчети и сведения за извършената работа на пътното строителство от трудовите войски (1941–1943); книга за събрания членски внос от членовете на Работническия съюз (1942).

Атестационни листове и уведомителни писма за лица, попадащи под ЗЗД (1942).

ГРУПОВ ФОНД „КОНТРОЛЪОР ПО ВРЕМЕННАТА ТРУДОВА ПОВИННОСТ”

Ф. 346К, 14 а.е., 1934–1945 г.

Включва архивните фондове на контролорите по временната трудова повинност в градовете Горна Джумая, Неврокоп, Петрич, Разлог и Свети Врач.

Окръжни от МОСПБ, от Главната дирекция на трудовата повинност до подведомствените им служби в страната по гражданската мобилизация, по назначаването на работници при различните групи по временната трудова повинност, по плановете за работа, по нормирането на труда, по откупите на лицата, отказващи да участвуват в трудовата повинност и др. (1939–1940); постановления на МС, заповеди и наредби на Министерството на войната, на командира на VII трудова дружина – Радомир, Управлението на трудовите войски в София, МОСПБ и др. за задълженията на трудоваците, за наказания на неизпълнили заповедите трудоваци, за отпускане облекло и др. (1940).

Правилник за службата в групите за безработно население (1967); наредби и писма от началника на временната трудова повинност при VII трудова дружина – Радомир, от Главна дирекция на трудовата повинност и ръководителите на групите и др. по дейността им, по задълженията на работниците (1937–1939); план за морална подготовка на чиновите от VII трудова дружина (1939); упътване за реда на провеждане проверките по временната трудова повинност в общинските управления и в държавните, автономните, обществените и частните учреждения и предприятия от контролните органи по временната трудова повинност (1939); преписки между началника на служба „Временна трудова повинност” при VII трудова дружина – Радомир и контролора в Горна Джумая по определянето и събирането на пътния данък; ревизионни актове за същото (1938); протоколи на Горноджумайския градски общински съвет с решения по благоустрояването на града, което да се извърши съгласно Закона за временната трудова повинност, за освобождаването на подлежащите на временна трудова повинност от такава, за глобяването на неявили се на работа трудоповинници и др. (1936–1937); отчети и таблици за извършената работа с временна трудова повинност (1934–1945) в околиците и общините; заповеди от началника на служба „Временна трудова повинност” – Радомир, от командира на VII трудова дружина в същия град по движението на личния състав в подчинените им групи, за наказанията, уволненията, назначаванията на комисии по дейността на групите и др. (1935–1941).

Годишни статистически отчети за работата, извършена с временна трудова повинност за Неврокопска околия (1934–1941); протоколи, докладни, писма и др. на общинските управления в Неврокопска околия за състоянието на временната трудова повинност, за извършените благоустройствени работи (1936–1937); отчети от кметовете на общинските управления в Светиврачка околия за извършените работи с временна трудова повинност (1942–1943, 1945).

V. СЪОБЩЕНИЯ

ПОЩЕНСКА ТЕЛЕГРАФНА И ТЕЛЕФОННА (ПТТ) СТАНЦИЯ – РАЗЛОГ

Ф. 192К, 8 а.е., 1913–1944 г.

Открита е през 1912 г. В началото обслужва настанените в града войскове части, а след завършването на войната – населението и учрежденията. Откритите в Разложка околия пощенски телеграфни и телефонни станции са на нейно подчинение и чрез нея отчитат държавните приходи и тегленето на вознагражденията от БНБ. От 1 януари 1943 г. започва да трябва заплатите на всички служители от ПТТ станции в околията. Продължава да действа и след 9 септември 1944 г. като самостоятелно учреждение.

Окръжни и писма от Главна дирекция на пощите, телеграфите и телефоните във връзка с военното положение на страната, нареждания за дежурства (1913–1928, 1939–1944).

Преписка с МС, Министерството на железниците, пощите и телеграфите, Главната дирекция на ПТТ, Горноджумайското околийско инженерство, Телеграфопощенската станция – Разлог, Горноджумайския окръжен съд и др. по построяване на телеграфопощенски кантон в местността „Предел” (1940–1942).

Телеграми между Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните, началника на ТП район – Дупница, и началника на ТП станция в Мехомия във връзка със стачката на транспортните работници през 1919 г.; заповеди за уволнение на стачници (1919–1920); преписки с началника на гарнизона, с общинския съвет и др. по събитията по време на Септемврийското въстание 1923 г. (1923).

Протоколи на Главната дирекция на пощите, телеграфите и телефоните при Министерството на железниците, телеграфите и телефоните за класиране на персонала (1920); статистически ведомости-таблици за извършената работа и разпределението на личния състав, служебните задачи и др. (1915–1935); списъци на служителите, апаратите, телефоните, разговорите на германските войски (1920, 1935–1943).

Актове за извършени финансови ревизии и приложения към тях (1915–1936).

VI. ТЪРГОВИЯ

ТЪРГОВСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И КООПЕРАЦИИ

КООПЕРАТИВНА ЦЕНТРАЛА „НАПРЕД” – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 184К, 9 а.е., 1936–1945 г.

Основана е на 20 декември 1936 г. като кооперативно потребително сдружение „Напред” въз основа на чл. 3, 4 и 6 от Закона за кооперативните сдружения в България. Ръководи се от управителен и контролен съвет. Членува в Кооперативната централа „Напред” – София, която осъществява централизираното ръководство на кооперативното движение в страната. Развива активна потребителска дейност. На 25 юли 1945 г. обединява дейността си с ведомствената кооперация „Ведома” под наименованието Обединена потребителна кооперация „Напред”.

Протоколи от заседания и от годишните събрания на УС с решения за отваряне на магазини, за приемане на членове, за утвърждаване на бюджета и приемане на баланса, за сливането на кооперацията с потребителна кооперация „Труд” в града и др. (1936–1945).

Дневник-главни книги по приходите и разходите (1937–1943); извлечения по сметките на кооперацията (1937–1944); ревизионни протоколи и преписки по извършените на кооперацията ревизии (1937–1942).

РАЙОНЕН КООПЕРАТИВЕН СЪЮЗ (РКС) – НЕВРОКОП Ф. 243К, 30 а.е., 1930–1947 г.

Основан е на 20 декември 1930 г. под наименованието Районен горски кооперативен съюз (РГКС): Учредители стават представители на кооперациите „Казана” – с. Гостун, „Каракая” – с. Осеново, „Бор” – с. Плетена, „Бял бор” – с. Делчево, „Демир капия” – с. Обидим, „Попово езеро” – с. Кремен, и „Мангър тепе” – с. Добринища. Приема устава на РКС „Македония” – Неврокоп. Ръководи и укрепва развитието на кооперативното движение, засилва икономическата мощ на населението, защитава интересите на кооперациите, съдейства за индустриализирането и модернизиранието на стопанството, за повдигане на културния и стопанския уровень на кооператорите, организира продажбата и преработката на земеделски произведения в района. Първият конгрес на съюза се провежда на 28 и 29 август 1931 г. в с. Кремен. Поради пречки от страна на властта и на ВМРО дейността му до 9 септември 1944 г. е слаба. Продължава да действа и след народната победа и прекратява съществуването си по силата на 135 МП от 1959 г. на 29 февруари 1959 г., като активите и пасивите се предават на ОТП – Благоевград, с клон Гоце Делчев.

Протоколи от заседания на УС и КС и от годишните отчетно-изборни събрания с данни за членовете на съюза, за дейността му и тази на кооперациите, членуващи в него (1930–1953), на постоянното присъствие на съюза (1939–1946), на дирекционния съвет (1944).

Годишни отчети за извършената дейност в района (1938, 1941–1942).

Ревизионни актове на РГКС (1931–1933, 1936–1944) и на съединените кооперативни складове на гара Сараньово към съюза (1940–1941); главни книги със сведения по приходите и разходите (1931–1945).

ПОТРЕБИТЕЛНИ КООПЕРАЦИИ

ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „СТЪРГАЧ” – с. ГАЙТАНИНОВО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ Ф. 301К, 5 а.е., 1924–1945 г.

ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „НАПРЕД” – НЕВРОКОП
Ф. 245К, 12 а.е., 1920–1944 г.

ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „СЪГЛАСИЕ” – с. ПАДЕЖ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 277К, 13 а.е., 1925–1948 г.

РАЙОННА ПОТРЕБИТЕЛНА КООПЕРАЦИЯ „НАПРЕД” – РАЗЛОГ
Ф. 175К, 69 а.е., 1920–1947 г.

На 28 октомври 1919 г. група членове на социалдемократическата партия в Разлог основават районна потребителна кооперация „Напред”. През 1920 г. към нея се създава работническата потребителна кооперация „Напред” в Неврокоп, на 17 май 1923 г. – тази в с. Гайтаниново, а на 16 януари 1925 г. възниква и тази в с. Падеж, Горноджумайска околия. Кооперациите обединяват и защитават интересите на членовете си, развиват стопанска и търговска дейност, организират снабдяването на населението с хранителни продукти, контролират движението на стоките, движат нарядите, давани от комисарствата. След 9 септември 1944 г. обединяват дейността си с останалите кооперации в районите.

Учредителна преписка на кооперацията в Неврокоп с Областния съд в града по регистрирането ѝ (1920) ф. 245К.

Протоколи от заседания на УС и КС и от годишните събрания с данни за броя на членовете, за дейността на кооперациите, за търговията (1920–1947) ф. 175К, 277К; книги за членовете и дяловия капитал (1920–1930, 1937) ф. 175К.

Годишни отчети и сведения за дейността на кооперациите (1931–1944) ф. 175К, 277К; статистически сведения с данни за продажбата и изкупуването, за членовете и др. (1929–1934) ф. 277К.

Бюджети за приходите и разходите (1928–1943) ф. 175К, 245К; баланси (1933–1944) ф. 175К, 245К; дневник-главни книги по приходите и разходите (1920–1947) ф. 175К; инвентарни книги (1926, 1932) и дневник за оборота (1940) ф. 175К; дневници-карета за оборота, касата, заемите, съдебните вземания, доставките и продажбата на стоки, разноските, дяловия капитал, влоговете, членския внос, дебиторите и кредиторите и др. в кооперациите (1932–1948) ф. 277К.

Окръжни и разпореждания на Кооперативната централа „Напред” и ЦКС във връзка с дейността на кредитните кооперации (1926, 1932–1944); кореспонденция с БЗКБ, с комисарството по изпълнение на нарядите, с „Храноизнос”, с предприятия, учреждения и организации по доставката на стоки, по поръчките и изкупуването на селскостопански продукти; декларации и сведения за получените и продадените хранителни и други стоки (1941–1944) ф. 245К; протоколи за годишните прегледи и застраховката на добитъка (1942–1943) ф. 277К.

КРЕДИТНИ И ВСЕСТРАННИ КООПЕРАЦИИ

КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ „СВ. ГЕОРГИ” – с. ЖОСТОВО
(ХАДЖИДИМОВО), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 321К, 3 а.е., 1924–1946 г.

Основана 1923 г.

КРЕДИТНО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „СЪГЛАСИЕ” – с.
КЪРНАЛОВО, ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 326К, 3а.е., 1922–1940 г.

Основано на 16 април 1922 г.

**КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ „НОВ ЖИВОТ” – с. ЛЕВУНОВО,
СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 302К, 7 а.е., 1941–1944 г.**

Основана на 14 декември 1941 г.

**КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ „НАПРЕДЪК” – МЕЛНИК
Ф. 293К, 6 а.е., 1938–1943 г.**

Основана на 4 септември 1938 г.

**КРЕДИТНО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „ПРОБУДА” – с.
МИКРЕВО (СТРУМЯНИ), СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 296К, 9 а.е., 1931–1954 г.**

Основано на 12 март 1924 г.

**КРЕДИТНО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „АЛИ БОТУШ” – с.
ПЕТРОВО, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 294К, 7 а.е., 1926–1943 г.**

Основано на 7 април 1926 г.

**ВСЕСТРАННА КООПЕРАЦИЯ „ИЗГРЕВ” – с. ПОКРОВНИК,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 185К, 5 а.е., 1925–1944, г.**

Основана на 22 март 1925 г.

**КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ „СВЕТЛИНА” – с. СЕЛИЩЕ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 282К, 5 а.е., 1940–1944 г.**

Основана на 25 март 1925 г.

**КРЕДИТНА КООПЕРАЦИЯ „ПРАВОСЛАВИЕ” – с. СИМИТЛИ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 51К, 15 а.е., 1924–1943 г.**

Основана 1924 г.

**КРЕДИТНО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „СЪГЛАСИЕ” – с.
СКРЕБАТНО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 322К, 5 а.е., 1923–1935 г.**

Основано на 2 юни 1923 г.

**КРЕДИТНО КООПЕРАТИВНО СДРУЖЕНИЕ „КАНИНА” – с.
ФОТОВИЩА (ОГНЯНОВО), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 307К, 4 а.е., 1936–1944 г.**

Основано на 30 май 1923 г.

ГРУПОВ ФОНД „КРЕДИТНИ КООПЕРАЦИИ”
Ф. 342К, 10 а.е., 1923–1944 г.

Основани 1923–1926 г. Включва кооперациите в селата Гърмен, Лешко и Склаве и в Свети Врач.

Почти всички кредитни кооперации с изключение на Левуновската и Мелнишката се създават през двадесетте години на XX в. Задачите, стоящи пред тях, са кредитиране на земеделските стопани от селата и градовете в окръга, набавяне на земеделски инвентар, разпространение на селскостопанска просвета сред кооператорите, изкупуване на селскостопански произведения. Донякъде подпомагат населението в борбата му срещу частнособственическата търговска експлоатация. На подчинение са към БЗКБ, ОСБЗК, РКС, БЗБ. Играят прогресивна роля в развитието на революционното съзнание на пролетаризиращото се селячество. След 9 септември 1944 г. се преустройват на начала, отговарящи на икономическите изисквания на социализма.

Архивните материали не са изцяло съхранени.

Устав на Кредитна кооперация „Съгласие” – с. Гърмен (1923) ф. 342К.

Протоколи от заседания на УС и КС и от годишните събрания по дейността на кооперациите, по членството в тях и др. (1922–1954) ф. 51К, 185К, 294К, 296К, 301К, 302К, 307К, 321К, 322К, 326К, 342К; книги за членовете (1924–1944) ф. 293К, 321К, 342К; книги за дяловия капитал (1929–1941) ф. 296К, 322К.

Годишни отчети за дейността на кооперациите с материали от годишните събрания (1927–1942) ф. 296К, 302К; годишни счетоводни отчети и статистически сведения за членския състав и движението му, за финансовото и стопанското положение на кооперациите и сдруженията, за доставките и продажбите, извършвани от тях и др. (1928, 1932–1943) ф. 51К, 282К, 293К, 296К, 322К.

Бюджети за приходите и разходите (1943) ф. 302К; годишни и месечни счетоводни баланси (1933, 1942–1943) ф. 293К, 302К; ведомости за имотното състояние на членовете (1933–1941) ф. 51К, 296К; главни книги с балансови сметки по сметкоплана на кооперациите (1927–1943) ф. 294К; дневник-главна книга за приходите и разходите (1924–1935) ф. 51К; годишни шатни и бюджетни разписания (1942–1944) ф. 282К; протоколи и ревизионни актове от извършени финансови ревизии (1924–1925) ф. 293К, 296К, 301К, 302К, 322К; дебиторни и кредиторни сметки (1938–1944) ф. 342К; месечни сведения и равнотметки за дейността на кооперациите (1935–1942) ф. 51К.

Окръжни, инструкции, предписания и др. от БЗКБ и Общия съюз на българските земеделски кооперации по дейността им (1935–1943) ф. 51К, 282К; преписки с Министерството на търговията, промишлеността и труда и комисарствата на снабдяването в областта по кредитната дейност (1936–1941), по доставката на стоки (1938–1943), по нарядните стоки и храни (1941–1943); договори и поемни условия, удостоверения и кореспонденция за даване под наем на воденицата, собственост на сдружението в с. Фотовища, скици и схеми по узаконяването ѝ (1943–1944) ф. 307К.

КОМИСАРСТВА ПО СНАБДЯВАНЕТО

ОКОЛИЙСКО КОМИСАРСТВО – НЕВРОКОП
Ф. 87К, 13 а.е., 1940–1944 г.

Основано около 1940 г.

ОКОЛИЙСКО КОМИСАРСТВО – РАЗЛОГ
Ф. 15К, 12 а.е., 1940–1944 г.

Основано около 1940 г.

Занимават се главно с разпределението на хранителните продукти, строителните, домакинските и други. материали. Действуват през военновременния период, когато в страната цари оскъдица поради ограбването ѝ от продажните профашистки български правителства, поставили се в услуга на немците. Подчинени са на Главното комисарство по снабдяването в София и на Министерството на търговията по снабдяване на населението в страната със стоки от различна необходимост.

Протоколи на УС (1940–1941) и на околийската разпоредителна комисия и комисарството за разпределение на нарядите и определяне на цените на стоките (1940–1943) ф. 83К.

Заповеди на околийското комисарство по определяне на цените на стоките (1940–1944) ф. 83К; щатни разписания (1941–1942).

Окръжни и предписания, на Главното комисарство при Министерството на търговията за цените на стоките, организацията на търговията и работата на околийските комисарства, за снабдяването, разпределението и ползуването на разпределителните карти (1940–1944), за снабдяването с бензин, смазочни, електрически, строителни и домакински материали, син камък, калай, железни изделия, хартия, хранителни продукти (1941–1942) ф. 15К; сведения за наличните количества бензин и брашно и движението на населението по общини (1941–1942) ф. 15К; искания и уведомителни писма от околийското комисарство в Разлог до отделни лица и учреждения по продоволствието на населението и разпределението на нарядите (1940–1943), изложения и доклади на кметовете и околийския комисар в Разлог за състоянието на продоволствието и изхранването на населението (1942–1943); сведения за броя на населението за изхранване по села (1942–1944); списъци на търговци и занаятчии, получили нарядни стоки за продажба (1940–1944).

ТЪРГОВСКИ СДРУЖЕНИЯ

ОБЩО ТЪРГОВСКО СДРУЖЕНИЕ – БАНСКО

Ф. 19К, 5 а.е., 1935–1944 г.

Основано 1935 г.

ОБЩО ТЪРГОВСКО СДРУЖЕНИЕ „ВИКТОРИЯ” – с. КРУПНИК, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ

Ф. 64К, 8 а.е., 1942–1948 г.

Основано на 1 януари 1942 г.

ТЪРГОВСКО ДРУЖЕСТВО – с. СИМИТЛИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ

Ф. 69К, 4 а.е., 1940–1941 г.

През 30-те и 40-те години на ХХ в. се създават търговски сдружения, които обединяват дейността на търговските предприятия: тютюневи кооперации, кръчми, бакалници, предприятия за строителни материали, за едър и дребен добитък и пр. Няма точни данни за основаването на сдружението в Симитли. В резултат на усилена търговска дейност на бакали, брашнари, тютюневи търговци и др. се основава сдружението „Виктория” в с. Крупник, чието ръководно тяло и проверителен съвет се утвърждават със заповед № 12 от 21 януари 1942 г. на Областната дирекция на професиите в София. Към него на 16 декември 1942 г. с протокол № 1 се създава сдружение на питейнопродавците под наименованието „Бяла лоза”. Дейността на сдруженията се изразява в защита на интересите на

търговците пред финансовите власти за уреждане на данъците и издействуване на по-голяма независимост. Сдруженията в Банско и Симитли прекратяват дейността си преди 9 септември 1944 г., а Крупнишкото продължава да действа до края на 1948 г.

Учредителни протоколи и заповеди за утвърждаване на сдружение „Виктория” и сдружението на питеипродавците „Бяла лоза” в с. Крупник от Областните инспекции при Дирекцията на професиите в София (1942–1943) ф. 64К.

Годишни отчетни доклади от общите събрания, съдържащи сведения по дейността на сдруженията (1935–1937) ф. 19К.

Бюджети за приходите и разходите на сдруженията (1942–1944) ф. 64К; касови книги (1940, 1942–1948) ф. 64К, 69К; декларации по данък-занятие на търговците (1943–1944) ф. 64К.

Окръжни и наредби от Общия съюз на българските търговци по създаване на амбулантни търговски сдружения, по даването разрешителни за търгуване, за данъците, за цените на стоките (1942–1943) ф. 64К и от търговските сдружения в Банско по дейността на търговците, по отпразнуването на празници (1939–1940) ф. 19К; кореспонденция с Общия съюз на българските търговци по дейността им (1940–1943) ф. 19К; списък на търговците, членове на Банското сдружение; преписки с търговците по определяне едnodневния доход и пр. (1935–1937) ф. 19К; декларации за хранителни продукти (1942–1944) ф. 19К; деконт списъци на търговци, внесли суми за взаимоспомагателната посмъртна каса при Общотърговския съюз (1942–1947) и удостоверения на търговци, незадължени от закона да водят търговски книги (1943–1944) ф. 64К.

ТЮТЮНЕВИ КООПЕРАЦИИ

ТЮТЮНЕВА КООПЕРАЦИЯ „БОХЧА” – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 195К, 32 а.е., 1920–1948 г.

На основание чл. 3, 4 и 6 от Закона за кооперативните сдружения от 10 март 1920 г. в клуба на земеделската дружба в Горна Джумая на 11 юни 1920 г. се основава кредитно кооперативно сдружение. Задачата му е да търгува с тютюн.

Устави на кооперацията (1920–1939) и преписка с околийския управител и МВРНЗ по утвърждаването ѝ (1939–1945).

Протоколи от заседанията на управителния съвет и от годишните събрания на тютюневата кооперация, годишни отчети за дейността ѝ (1920–1947).

Търговски дела и договори с БЗКБ – Горна Джумая, с тютюневите кооперации „Мелнишки тютюни” – Свети Врач, „Места” – Разлог, по наемане на помещения за складове (1928–1948).

Главни книги с дневни и месечни суми, дадени за обработка на тютюна и други разходи (1933–1945); книги с имената на производители, чийто тютюн предварително е запластен (1933–1945); дневници с имената на производители, задължени със суми към кооперацията (1938–1948).

ТЮТЮНЕВА КООПЕРАЦИЯ ”ЕНИДЖЕСКИ ЛИСТ” – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 161К, 17 а.е., 1923–1939 г.

Основана на 12 януари 1921 г. със собствени средства на няколко тютюневи търговци, бакали и заможни земеделски стопани със задача да осигури пласмент на внесените в кооперацията тютюни, по-късно кооперацията успява да привлече за членове голям брой производители от града и околията и разширява дейността си. Тютюнът се обработва в собствени складове, търси пазари както в страната,

така и извън нея, като влиза във връзка с чуждестранни тютюневи фирми. Съществува до 1935 г., когато се закрива поради основаването на тютюневата кооперация „Бохча” в Горна Джумая.

Протоколи от заседанията на УС и материали от годишните събрания на кооперацията по дейността ѝ, по търговските ѝ дела (1926–1935); книга за членовете (1928–1939).

Окръжни от Главна дирекция на статистиката във връзка с воденето на кооперативната статистика; писма от Министерството на финансите до кооперацията по пренасянето на тютюна, по данъците и др. (1927–1934).

Кореспонденция на кооперацията с тютюнопроизводители в България и чужди фирми по обработката и пласирането на тютюните (1927–1933).

Ревизионни актове за извършени финансови, съдебни и административни проверки на кооперацията (1923–1931).

Статистически отчети и сведения за предмета, траенето и отговорността на сдружението, за членството и кредита му, за движението на членовете му, за финансовото и материалното му положение и др.; партидни книги на тютюнопроизводителите (1926–1933).

ТЮТЮНЕВА КООПЕРАЦИЯ „МАКЕДОНСКИ ТЮТЮНИ” – НЕВРОКОП Ф. 108К, 75 а.е., 1921–1943 г.

Основано на 3 юли 1921 г. въз основа на Закона за кооперативните сдружения от 1907 г. Кооперацията има за район на дейност Неврокопска околия. Целта на кооперацията е да обедини усилията на тютюнопроизводителите против крупните търговци. През 1923 и 1936 г. тя открива клонове в Пазарджик и Самоков, където се обработва част от тютюна. Изнася тютюна си главно в Германия. Продължава дейността си до обединението ѝ в Тютюнева промишленост.

Протоколи на УС във връзка с положението на тютюневия пазар и по налога на ВМРО (1921–1927).

Годишни отчети на УС по операциите на кооперацията, по активите и пасивите, сдружаванията и членовете (1922–1943).

Писмо на околийския управител в Татар Пазарджик до директора на тютюневата кооперация в Неврокоп за изплащане надниците на работниците, прекъснали работа по време на Септемврийското въстание (1923).

Изложения, искания, договори и телеграми по стачните борби на тютюнопроизводителите (1923–1937); писмо от стачния комитет до околийския полицейски началник в Неврокоп за изгонване от тютюневия склад на стачкозаместниците (1928–1937); писмо от околийското управление – Пазарджик, за уволнение на работници едифронтовци (1925).

Протоколи от състояли се конгреси и конференции на делегати на тютюнопроизводителните кооперации и синдикати по организационни въпроси, по учредяването на бюро за продажба на тютюни, по създаването на Обща централа на тютюневите кооперации и др. (1923–1938).

Кореспонденция с чуждестранни търговски фирми по закупуването на тютюни от кооперацията (на руски, френски и немски език) (1923–1939).

Окръжни и наредби на БЗКБ за приемане и покупка на тютюна, за общото финансово укрепване на кооперацията, за участието на кооперацията в местни и международни изложби; протоколи за извършени ревизии от Централния съюз на тютюневите кооперации (1930–1931); протоколи от заседанията на УС и КС и от заседанията на постоянното присъствие по утвърждаването изборите за управителни

съвети, по положението във фабриката и персонала в нея, по приемане на членове, по продажбата на тютюните и цените им, по манипулацията и др. (1930–1942).

Преписки с Чехословашката режия, Холандската банка, Полския тютюнев монопол и др. по продажбата на тютюните (1922–1943).

Сведения за производството и движението на работниците, равносметки, баланси и извлечения по сметките на кооперацията (1923–1939).

Кореспонденция с БЗКБ – Неврокоп, за изплащане тютюните на производителите, за появата на болестта „трипс“ по тютюна и за сключване на компенсационна сделка с германската тежка индустрия и др. (1933).

ТЮТЮНЕВА КООПЕРАЦИЯ „МЕЛНИШКИ ТЮТЮНИ“ – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 145К, 66 а.е., 1922–1948 г.

Основана на 10 декември 1922 г., кооперацията произвежда разсад от избрани сортове за нуждите на членовете, доставя селскостопански машини, открива текущи сметки срещу внесени тютюни, приема в общия склад тютюните на членовете за обща преработка и продажба, продава тютюна на кооператорите по възможност на най-висока цена и др .

Тютюневата кооперация „Мелнишки тютюни“ преустановява дейността си през 1948 г. и се присъединява към Районен кооперативен съюз – Св. Врач.

Протоколни книги на УС с данни за дейността на кооперацията, за приемане на нови членове, за продажбата на тютюните и манипулирането им (1928–1947).

Преписки с Инспекция на труда по приемане на работници, по изплащане данъците на кооператорите, по наемане на складове, по авансиране на кооператорите и продажбата на тютюневата реколта (1939–1941).

Ревизионни актове за проведени финансови ревизии по приходите и разходите на кооперацията (1928–1944); главни касови и партидни книги за текущите и лихвените сметки на кооператорите, книги с имената на производителите, на които са броеви суми срещу тютюнева реколта (1925–1943); книги за членовете (1922–1930).

VII. ФИНАНСИ, КРЕДИТ И СПЕСТОВНО ДЕЛО

ОКОЛИЙСКИ ДАНЪЧНИ УПРАВЛЕНИЯ

ОКОЛИЙСКО ДАНЪЧНО УПРАВЛЕНИЕ – ПЕТРИЧ

Ф. 249К, 18 а.е., 1924–1945 г.

ОКОЛИЙСКО ДАНЪЧНО УПРАВЛЕНИЕ – РАЗЛОГ

Ф. 190К, 9 а.е., 1912–1937 г.

ОКОЛИЙСКО ДАНЪЧНО УПРАВЛЕНИЕ – СВЕТИ ВРАЧ

Ф. 99К, 31 а.е., 1914–1948 г.

Околийските данъчни управления се създават след освобождението на Пиринския край от османско иго и функционират до 1948 г. Основната им задача се свежда до определяне и събиране на разни видове данъци, такси, глоби и други взимания от държавен и частен характер според съществуващите тогава закони, наредби и правилници, провеждане на контрол над занаятчиите, търговците и общоосигурителните дружества. Подчинени са на Министерството на финансите.

Окръжни, наредби и писма от Главна дирекция на БНБ за настаняването на бежанци (1927–1931) ф. 190К, за противопожарната охрана (1924–1943) ф. 249К.

Протоколи, контракти и писма на комисии за раздаване на държавни имоти на бежански семейства (1916–1945) ф. 99К, 190К, 294К; протоколи на контролна комисия по данък занаяти (1916–1926) ф. 99К.

Актове за въвеждане във владение на държавни имоти от чужди поданици (1930–1942) ф. 249К.

Наддавателни листове, съставени при търгове при Общинското управление в с. Склаве за даване под наем или продаване на държавни имоти (1914–1921) ф. 99К; книга за даване държавни имоти под наем (1919–1937) ф. 190К; партидна книга за данъците (1914–1945) ф. 99К; основна книга за непокрытите държавни имоти на избягали турци (1912–1913) ф. 190К.

Годишни сведения за измереното количество тютюн (1942–1944) ф. 249К.

БЪЛГАРСКИ НАРОДНИ БАНКИ (БНБ)

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 126К, 25 а.е., 1908–1943 г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА – НЕВРОКОП

Ф. 81К, 29 а.е., 1913–1946 г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА – ПЕТРИЧ

Ф. 127К, 19 а.е., 1936–1943 г.

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА – РАЗЛОГ

Ф. 243К, 36 а.е., 1920–1947 г.

Започват да функционират непосредствено след освобождението на Пиринския край от османско иго. Развиват се като банки, които кредитират частни лица и търговци, извършват покупко-продажба на чужда валута.

Окръжни и наредби на ЦУ на БНБ – София, във връзка с дейността на банките (1908–1946) ф. 81К, 126К, 242К.

Протоколи на Сконтския комитет при БНБ – Разлог, с данни за определяне и изменение кредита на лица и фирми в Разложка околия (1939–1947) ф. 242К.

Годишни статистически финансови отчети с данни за операциите, за недвижимите имоти и инвентар, за движението на касите, на златната наличност, на чуждестранните банкноти, за кредиторните сметки и влоговете, за положението на сметките (1934–1943) ф. 81К, 127К; годишни баланси (1945–1946) ф. 81К.

Рапорти на агента на Разложката банкова агентура относно състоянието на кредитите в района на банката (1935–1942) ф. 242К.

ПОПУЛЯРНИ БАНКИ

ПОПУЛЯРНА БАНКА – БАНСКО

Ф. 193К, 14 а.е., 1924–1948 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 297К, 12 а.е., 1930–1943 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 155К, 33 а.е., 1914–1946 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – НЕВРОКОП

Ф. 149К, 10 а.е., 1924–1948 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – ПЕТРИЧ

Ф. 159К, 23 а.е., 1928–1948 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – РАЗЛОГ

Ф. 153К, 19 а.е., 1926–1943 г.

ПОПУЛЯРНА БАНКА – СВЕТИ ВРАЧ

Ф. 146К, 6 а.е., 1928–1947 г.

Създадени са след 1914 г. и съществуват до 1948 г. Членовете им са дребни търговци, занаятчии, земеделски стопани и служещи. Организирант и насърчават спестовността, кредитират членовете срещу производството им, организират преработката на отделни стопански произведения, доставят на членовете суровини за преработка, снабдяват населението с промишлени и занаятчийски стоки.

Учредителни преписки (1924, 1928, 1930–1931) ф. 149К, 153К, 159К, 193К.

Протоколи от заседания на УС и КС и от общите събрания с материалите към тях (1914–1945, 1948) ф. 149К, 155К, 159К, 193К.

Годишни и месечни баланси, отчети, главни и спомагателни книги, книги за фондовете и др. (1925–1947) ф. 149К, 153К, 155К, 159К, 193К, 297К; ревизионни книги и актове (1914–1948) ф. 149К, 153К, 159К, 193К.

Окръжни от БЗКБ и Съюза на популярните банки относно кредитната дейност (1934–1948) ф. 153К.

Заповеди на МВРНЗ за уволнението на Никола Георгиев Голев – председател на банката в Банско, за проявена комунистическа дейност (1941) ф. 193К.

БЪЛГАРСКИ ЗЕМЕДЕЛСКИ КООПЕРАТИВНИ БАНКИ

**БЪЛГАРСКА ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАТИВНА БАНКА – ГОРНА
ДЖУМАЯ
Ф. 141К, 78 а.е., 1912–1947 г.**

**БЪЛГАРСКА ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАТИВНА БАНКА – ПЕТРИЧ
Ф. 128К, 17 а.е., 1895–1945 г.**

**БЪЛГАРСКА ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАТИВНА БАНКА – РАЗЛОГ
Ф. 104К, 74 а.е., 1910–1947 г.**

**БЪЛГАРСКА ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАТИВНА БАНКА – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 295К, 15 а.е., 1922–1946 г.**

Началото на кредитно-спестовните учреждения у нас се слага през 1863–1964 г. При основаването си те носят името „Общополезни каси“. След Освобождението се наименоуват „Земеделски каси“. Със закон на Народното събрание от 22 декември 1903 г. земеделските каси се преименуват в Български земеделски банки. Земеделските банки за Пиринския край се създават след 1912 г.

Задачите им са: кредитиране на земеделски и неземеделски стопани, потребителни, производителни и тютюневи кооперации, синдикати и популярни банки, доставяне земеделски машини и семена, подобряване породите в животновъдството. Със специален закон от 18 октомври 1934 г. Българската централна кооперативна банка и Българската земеделска банка се обединяват и образуват Българска земеделска кооперативна банка.

Протоколи на УС относно дейността на българските земеделски кооперативни банки и за разрешаване заеми на кооперациите (1923–1947) ф. 104К, 141К, 259К.

Окръжни, наредби и писма от ЦУ на БЗКБ по доставката на земеделски машини и кредитирането на кооперациите (1915–1947) ф. 104К, 141К, 295К; актове за извършени редовни ревизии на касите (1929–1945) ф. 104К, 141К; устави и учредителни протоколи, договори, сведения и годишни отчети на кредитни, тютюневи и други кооперации (1921–1947) ф. 141К, 295К; писма, телеграми, списъци и протоколи за раздадени земеделски инвентар и храни и отпуснати заеми на бежански семейства (1927) ф. 141К; ипотeki и заеми срещу залог на недвижими имоти (1910–1911) ф. 104К; главни отчети за дейността на банките (1914–1946) ф. 104К, 128К, 295К; книга (тефтер) на турски език за заеми срещу поръчителство и др.; таакибат тефтер (1895, 1913) ф. 104К 128К, 141К.

**ТЪРГОВСКА КРЕДИТНА БАНКА – БАНСКО
Ф. 154К, 18 а.е., 1929–1943 г.**

Създадена е на 13 април 1929 г. по инициатива на група заможни търговци със задача да подтиква развитието на търговията и индустрията в Банско. Годината на ликвидирането ѝ не е установена.

Фондът е запазен добре.

Протоколни книги на УС и КС за цялостната дейност на търговската кредитна банка (1929–1941).

Годишни счетоводни баланси по финансовите операции, годишни доклади, отчети и сведения за цялостната дейност на банката (1929–1943).

МАКЕДОНСКИ НАРОДНИ БАНКИ

МАКЕДОНСКА НАРОДНА БАНКА – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 156К, 13 а.е., 1931–1943 г.

МАКЕДОНСКА НАРОДНА БАНКА – НЕВРОКОП
Ф. 150К, 20 а.е., 1930–1944 г.

МАКЕДОНСКА НАРОДНА БАНКА – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 144К, 18 а.е., 1930–1944 г.

Протоколи от заседания на УС по определяне кредит на заемоискатели (1930–1932) ф. 144К.

Главни и инвентарни книги (1931–1944) ф. 144К, 150К, 156К; годишни счетоводни баланси (1930–1943) ф. 144К, 150К, 156К.

Кореспонденция с всички клонове на банките, с други учреждения и организации и тютюневи търговци за гарантираните тютюни, за изнесени тютюни в чужбина, за застраховката на тютюните и др. (1943) ф. 156К.

VIII. ПРОСВЕТА И КУЛТУРА

УЧИЛИЩНИ ИНСПЕКЦИИ

ОБЛАСТНА УЧИЛИЩНА ИНСПЕКЦИЯ – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 124К, 15 а.е., 1941–1944 г.

Основана е през 1944 г. с цел да се грижи за състоянието на учебното дело в областта. Пряко подчинени на инспекцията са съществуващите по това време околийски училищни инспекции в градовете Горна Джумая, Неврокоп, Разлог и Свети Врач.

Заявления, протоколи, анкетни преписки и дисциплинарни дела по назначаването, класирането, преместването, съкращаването на учители (1941–1944).

ОКОЛИЙСКА УЧИЛИЩНА ИНСПЕКЦИЯ – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 44К, 9 а.е., 1939–1943 г.

Създадена е цел да ръководи и контролира дейността на началните, основните и средните училища в района на Горноджумайска околия. Преустановява дейността си през 1948 г., когато става отдел „Народна просвета” при Окръжния народен съвет.

Статистически сведения за постъпилите подлежащи на задължително обучение ученици към 30 септември 1939 г. в района на Горноджумайска околия; уведомителни писма за назначени учители (1943); списъци на учители от Горноджумайска околия (1936–1941); медицински свидетелства на кандидати за учители (1942–1943).

ОКОЛИЙСКА УЧИЛИЩНА ИНСПЕКЦИЯ – НЕВРОКОП

Ф. 78К, 13 а.е., 1934–1943 г.

Създадена е през 1922 г. До 1937 г. се нарича „Околийска училищна инспекция”, а от 1937 г. – „Неврокопска погранична училищна инспекция”, от 1941 г. отново приема първото си наименование. Контролира и ръководи учебно-възпитателната и просветната дейност в началните, основните и средните училища в Неврокопска и Разложка околия. Преустановява дейността си през 1948 г.

Протоколни книги на училищната инспекция и комисията за класиране на учителите (1935–1941).

Списък на учителите при първоначалните и прогимназиалните училища в Неврокопска околия (1935–1936).

Преписки по издирванията и преценките за политическите убеждения на учителите в Неврокопска околия (1935–1936).

Описи на училищните имоти (1937–1941).

ОКОЛИЙСКА УЧИЛИЩНА ИНСПЕКЦИЯ – РАЗЛОГ

Ф. 50К, 92 а.е., 1937–1944 г.

Създадена е през 1913 г. под наименование „Помощно-погранична училищна инспекция”. От 1934 г. приема наименованието „Околийска училищна инспекция”. Ръководи развитието на училищното дело в околията, извършва административни ревизии на училищата, решава спорни въпроси между учителите и отделните средища във връзка с назначаването и уволняването им, влиза в допир с представители на училищните настоятелства и читалищната управа, за да упражни влиянието си над тях. Свиква пунктови, средищни и околийски конференции на учителите в околията за подобряване на учебно-възпитателната работа и засилване пропагандирането на фашистката идеология чрез най-различни форми и методи на просветната дейност.

Протоколи от заседания на учителските съвети в училищата, от събрания, пунктови съвещания и конференции на учителите със сведения по обучението, по ремонта на училищните сгради и др.; месечни и годишни доклади от средищните директори и главните учители за дейността на учителите и състоянието на учебното дело в околията (1937–1943); доклад за дейността на разложкия пограничен училищен инспектор (1940–1944).

Седмични програми, учебно-възпитателни планове и статистически сведения за разпределението на учебния материал, за приключване на учебната година, за подлежащите на задължително обучение деца, за учителите и училищата; планове за дейността на учителите (1939–1944).

Заявления и писма до Областната училищна инспекция и средищните училища и наредби от тях във връзка с изпитите; протоколи от заседанията на изпитните комисии; статистическа ведомост за освободените и недопуснатите до изпит ученици (1940–1943); писма от Областната училищна инспекция – Пловдив, и народните основни училища в околията до околийската училищна инспекция за назначаването на редовни учители по корана, от средищните директори до околийския училищен инспектор за мобилизацията на учителите, от средищните директори до МНП и околийския училищен инспектор за политическите убеждения на учителите; декларации от учители и прислужници за благонадеждност; преписки с МНП, с Областната училищна инспекция – Пловдив, и с училищата в околията за мерките, необходими да се приложат спрямо учителите-комунисти; списъци на учители, спрямо които се прилага чл. 20 от ЗЗД, с отразена дейността на заподозрените като комунисти (1938–1944).

Окръжни на МНП по административни въпроси, по телесното възпитание, във връзка със средното и висше образование, с упражняването на бюджета, със снабдяването на учениците с учебни помагала и учебници, за чествуването на празници на културата и изкуството, наредби и заповеди от областната училищна инспекция и въздушните войски във връзка с военното положение в страната (1939–1943); сведения за проведени вечеринки и утра, за извънучилищната дейност на учителите, за комунистически прояви на енорийския свещеник Петър Клементиев (1942–1943), за ученическите дружества през 1942 г.; доклади на ученическите дружества в Банско и Беличкото учебно средище; наредби и писма по основаване на клонове към съюза „Отец Паисий“, дружества на организацията „Бранник“, читалища и комитети за подпомагане на български граничари и съюзнически войски по фронтовете; лекции на учители по въпросите на възпитанието; списък на одобрените от МНП пиеси, които могат да се представят от читалищата и др. (1940–1943).

Заповеди и писма за глобяване на родителите, чиито деца не посещават училище; списъци на родителите, подлежащи на глоба; заповеди за наложени наказания на учители (1942–1943).

Окръжни, протоколи, заповеди, пълномощни, доклади и писма от МНП, областната и околийската училищна инспекция и средищните училища във връзка с изплащане на помощи и др. от взаимоспомагателната каса; протоколи за разпределяне на помощи и награди и списъци на наградените от касата ученици (1940–1943).

Протоколи на училищния съвет за отпускане на помощи и стипендии на бедни и проявили се като добри ученици; заявления за отпускане на стипендии; заповеди на МНП за прекратяване на стипендиите; писма от МНП, областната и околийската училищна инспекция по получаването на дарения и разпределянето на сумите за помощи; сведения за дарителите (1941–1943); писма от училищните настоятелства и училищата в околията до околийския инспектор и от общогражданския помощен комитет в Разлог за събиране на помощи; сведения за приходи и разходи на училищната инспекция; рапорти за отпускане на суми от общините за издръжка на

ученици; писма и телеграми от околийската училищна инспекция в Разлог до училищата в околията и обратно във връзка със заболяванията на учениците от скарлатина; сведения за ученически трапезарии и броя на хранещите се в тях ученици (1940–1943).

Протоколи и списъци на учителския съвет от Разложката училищна околия за учебните помагала и списания, закупени от училищния фонд; писма на областния училищен инспектор във връзка с разхода на училищния фонд (1940–1942); ревизионен акт и следствени писма за злоупотреби (1940–1943).

Писма от Областната инспекция за преименуване на ученици-мохамедани (1941–1943).

Окръжни на Областната училищна инспекция във връзка със строежа на училища; протоколи на комисии за одобряване на сгради за временно ползване; писма от средишните учители във връзка с изразходваните суми от дарители за училища; сведения за училищните сгради в Разложка учебна околия; заповеди от областната инспекция и др. за назначаване комисии за избиране места за строеж на училища; протоколи на училищните настоятелства за училищни строежи; писма във връзка с построяването на училищни сгради и водоснабдяването им, писма от Областната училищна инспекция във връзка с наемането на училищата от немски и български войски; списък на училищата от Разложка околия, имащи нужда от училищни сгради (1940–1943).

ОКОЛИЙСКА УЧИЛИЩНА ИНСПЕКЦИЯ – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 34К, 16 а.е., 1937–1942 г.

Създадена е съгласно Закона за народната просвета през 1935 г. През 1936 г. се основава Светиврачката погранична учебна област, което налага преименуването на фондообразователя на „Погранична училищна инспекция“ със седалище Свети Врач и обсег на дейност Петричка, Горноджумайска и Светиврачка погранична учебна околия. Ръководи се от инспектор и помощник-инспектори във всяка подведомствена учебна околия. Подчинена е на МНП.

През април – май 1941 г. поради закриване на пограничната учебна област променя наименованието си и става „Околийска училищна инспекция – Свети Врач“. Дейността ѝ се ограничава върху територията само на Светиврачка учебна околия. Закрива се на 1 май 1948 г., когато на нейно място започва да действа отдел „Народна просвета“ при Околийския народен съвет в града.

Протоколи на околийската училищна комисия по назначаване на учителите; списъци на кандидат-учители (1938–1942); сведения за броя на учениците и учителите; списъци на подлежащите на задължително обучение деца (1939–1940).

Протоколи на комисии по определяне дворни места; скици, преписки и доклади по построяване на училищни сгради и разширяване на училищата; сведения за необходимите кредити и внесени суми в държавното съкровище (1939–1940).

Ревизионни листове за извършени проверки по учебно-възпитателната работа на учителите в Светиврачка околия (1940).

Окръжни на МНП и Областната училищна инспекция – София, във връзка с политическите настроения на учителите от граничната зона, с преместването и уволняването на неудобните, с дейността на „Бранник“, с новоизлезли от печат и позволени от цензурата книги за училищата и др. (1937–1941); доклади, списъци и рапорти на директорите за партийно-политическите настроения и прояви сред учителите (1938).

УЧИЛИЩНИ НАСТОЯТЕЛСТВА

**УЧИЛИЩНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БЕЛО ПОЛЕ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 316К, 15 а.е., 1923–1934 г.**

**УЧИЛИЩНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. СЕЛИЩЕ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 317К, 3 а.е., 1922–1934 г.**

**УЧИЛИЩНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. СПАТОВО, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 313К, 13 а.е., 1928–1936 г.**

**ГРУПОВ ФОНД „УЧИЛИЩНИ НАСТОЯТЕЛСТВА”
Ф. 343К, 12 а.е., 1912–1948 г.**

Включва училищните настоятелства в селата: Гърмен, Долене, Дреново, Българчево, Лешница, Лисия, Логодаж, Обидим и гр. Свети Врач. Създадени са като самостоятелни изборни учреждения към училищата. Ръководят стопанските функции на училищата, одобряват бюджетите и разпределянето на сумите и разходите на училищата. Назначават и уволняват учители и изплащат заплатите им.

Правилник за училищните настоятелства (1912) ф. 343К.

Протоколи от заседания на настоятелствата по осигуряване помещения за училища, по доставката на отопление, по ремонта на училищата, по бюджета им, по оборудването им и др. (1922–1948).

Бюджети за приходите и разходите на училищните общини (1925–1934); главни отчети за дейността на настоятелствата (1928–1933); касови книги по приходите и разходите (1924–1934) ф. 316К.

Преписки на селския общински съвет – с. Склаве, и училищното настоятелство по отдаване на търг и под наем на училищните имоти (1928–1936) ф. 313К и книга за експлоатация на училищните имоти (1928) ф. 313К.

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИ СРЕДНИ УЧИЛИЩА

**СМЕСЕНА ГИМНАЗИЯ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” - ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 138К, 20 а.е., 1915–1955 г.**

Възниква през 1880 г. вследствие желанието на по-будните и просветени българи, живеещи в Солун, като Българска мъжка гимназия. В нея учат българи и обучението се води на български език. През 1913 г. сградата на гимназията е изгорена от гърците и голяма част от учителите избити, а други изгонени. Директорът на гимназията Тодор Дечев няколко години по-късно се премества в Струмица и открива гимназия под наименованието „Солунска гимназия „Кирил и Методий”. Тук идват учениците от бившата Солунска гимназия и завършват образованието си. През 1918 г., когато Струмица е присъединена към Сърбия, гимназията се премества в Петрич под същото наименование. Тук тя действа само няколко месеца, а след това се премества в Горна Джумая под наименованието „Смесена гимназия „Кирил и Методий” (бивша Солунска)”. От 1959 се преименува в „Политехническа гимназия „Кирил и Методий” – Благоевград.”

Протоколи на учителския съвет във връзка с учебно-възпитателната работа (1921–1937); доклади по разследване поведението на ученици (1921–1924); статистически сведения и годишни отчети за дейността на гимназията (1937–1938, 1940–1941); летописни книги с по-важни събития из живота на гимназията (1915–1942); преписка с МНП, МЗДИ и лесничея в Горна Джумая по построяване на училищно летовище в местността Картала – Бистришко землище (1936–1937).

Отчет на настоятелството на учителското дружество „Огнище по родинознание” за дейността му през учебната 1943/1944 г.; списък на учениците, членове на дружеството „Ботевски антифашистки читалищен набор” (1945); акт за предаване и приемане на училищната сграда и училищни вещи (1945).

Окръжни и инструкции от МНП във връзка с учебното дело и разясняващи политиката на новото народно просвещение (1944–1945).

**НЕВРОКОПСКА СМЕСЕНА ГИМНАЗИЯ „КНЯЗ СИМЕОН
ТЪРНОВСКИ” – НЕВРОКОП
Ф. 164К, 45 а.е., 1922–1944 г.**

През 1919 г. в Неврокоп се открива педагогическо средно училище, което просъществува като такова до 1925 г., когато се трансформира в непълно средно реално училище. Подчинено е на околийската училищна инспекция и МНП. Управлява се от директор и учителски съвет. Дейността му и през периода 1919–1925 г. и след това се заключава в подготовката на начални учители и кадри със средно реално образование. От 1926 г. до 1931 г. отново е средно педагогическо училище. През 1931–1936 г. е непълна реална гимназия, а от 1936 до 1944 г. – Неврокопска смесена гимназия „Княз Симеон Търновски”.

Протоколи на учителския съвет за развитието на учебното дело в гимназията, за успеха и поведението на учениците, за даване на помощи на ученици, за освобождаване от училищна такса, за налагане наказания на ученици, проповядващи прогресивни идеи, на ученици членове на РМС, за четене и разпространяване на марксистическа литература и позиви, за оказване помощ на нелегалните и изказвания против организацията „Бранник”, за допускане на учениците до изпити и зрелостни изпити, за частни ученици и др. (1922–1943); годишен доклад и сведения за състоянието на гимназията (1939–1942); сведения за успеха на учениците (1934, 1941–1944); доклади на комисии по дисциплинарни нарушения от ученици и изключвания на ученици по политически причини (1939–1944); книга за съобщенията и разпоредбите па директора (1938–1939); преписки и уведомителни писма до МНП и някои училища в страната по ученическия състав (1941–1942); протокол и резолюция от педагогическа конференция на учителите в Неврокопска околия (1942–1943); преписки с МНП, МОСПБ по различни чествувания (1942–1944); писмени изпитни работи (1932).

Финансова преписка с МНП, фабрика „Беров и Хоринек” – София, МТПТ по закупуването на плат за ученическо облекло, на материали за ПВХО, по бюджета на гимназията и др. (1942).

Окръжни на МНП по учебно-възпитателната работа, по препоръчването и одобряването на издания за училищни библиотеки (1927–1928), по счетоводната дейност (1936), по културните и просветни въпроси в средните училища (1937–1938), по разпределението па ученическите стипендии (1937–1944); списъци на одобрените учебници и помагала за основните и средните училища (1924–1925); сведения по разпределяне на учебните часове между учителите (1941–1942).

Окръжни на Неутралния въздържателен съюз в София, заявления за членство във въздържателното дружество при гимназията, отчет на дружеството за 1927 г., протоколи от заседания на настоятелството на ученическото въздържателно дружество и списъци на членовете (1927–1934).

**ПЕТРИЧКА СМЕСЕНА ГИМНАЗИЯ „П. К. ЯВОРОВ” – ПЕТРИЧ
Ф. 130К, 50 а.е., 1919–1944 г.**

Открита през учебната 1920–1921 г. към съществуващата от по-рано прогимназия. Най-напред е открит първият гимназиален клас, а през следващите години и останалите. Подготвя кадри със средно

образование. Подчинена на Околийската училищна инспекция и МНП. От 1920–1924 г. се нарича „Смесена непълна гимназия – Петрич“, от 1924–1938 г. – „Смесена реална гимназия – Петрич“, от 1938–1940 г. – „Смесена пълна гимназия – Петрич“, а от 1940–1944 г. – „Петричка смесена гимназия „П. К. Яворов“.

Протоколи от заседания на учителския съвет във връзка с учебното дело, с успеха и поведението на учениците, с извънкласната дейност на учителите, за подпомагането на бедни ученици и др., за проведени изпити (1922–1923).

Годишни доклади на директорите за състоянието на гимназията (1942–1944); статистически сведения за проведени зрелостни изпити (1939–1940) и за движението на учителите и учениците (1923–1941); свидетелства за завършено образование (1928–1940).

Финансови преписки по трудовото възнаграждение на учителите, окръжни по финансови въпроси, годишни баланси и преписки по банкови задължения, приходно-разходна книга за фонда „Бедни ученици“ (1927–1935).

Преписка по изключването на ученика Манол Костадинов Тимов за противодържавни прояви (1943).

Ревизионни книги на инспекторите с констатации и препоръки към учителите по учебно-възпитателната дейност (1926–1930); актова книга по направени проверки на училищното имущество и библиотеките (1934); наредби на директора по спазване дисциплината, по провеждане на културно-просветни мероприятия, по разпределянето на уроците, по професионалното ориентиране на учащите се (1934–1936).

Летописна книга с вписани бележки за по-важни и интересни събития в живота на гимназията (1919–1932).

Квитанционни книги за членски внос на дружество „Младежки червен кръст“ при гимназията (1928–1932); списъци на изплатилите членския си внос членове на дружеството (1928–1940).

Окръжни на МНП по учебно-възпитателната работа (1924–1941), по чествувания на национални празници, годишнини и др. (1921); преписка с МНП по доставка на учебни помагала и обзавеждането на кабинети; отчети за получени и пласирани издания на МНП (1930–1936).

РАЗЛОЖКА СМЕСЕНА ГИМНАЗИЯ – РАЗЛОГ

Ф. 134К, 14 а.е., 1912–1944 г.

През 1917–1918 г. към съществуващата от 1913 г. прогимназия в града се открива първият гимназиален клас и училището носи името „Мехомийска непълна смесена гимназия „Кирил и Методий“. През периода 1918–1925 г. се откриват втори и трети гимназиален клас. От 1930 г. носи името „Непълна смесена гимназия „Братя Петър и Иван Каназиреви“ - на имената на граждани от Разлог, които с лични средства построяват сградата ѝ. Това название гимназията носи до 1 май 1952 г. До 1938 г. гимназията е непълна с три гимназиални класа. От 1938 г. става пълна. Има директор и учителски съвет, на подчинение е на Околийската училищна инспекция в града и на МНП. Подготвя кадри със средно реално образование.

Протоколи от заседанията на педагогическия съвет с решенията по учебно-възпитателната работа, по приемните изпити, успеха и поведението на учениците по класове, по набавяне книги за библиотеката и учебни пособия и др. (1939–1943).

Годишни доклади, рапорти, отчети и сведения на директора по учебно-възпитателната работа в гимназията и за педагогическите качества на учителите (1932–1944).

Ревизионни книги с констатациите и препоръките на училищните инспектори (1929–1939); книги за инвентара на училището (1912–1937).

Преписка с МНП, областния директор в Пловдив във връзка с основаването на родителско-учителско сдружение (1938) и дейността му по откриване на нови класове в гимназията, по подпомагане на учениците, по издръжката на ученическия пансион (1938–1940).

Летописна книга с бележки за интересни и важни събития из живота на училището: откриване и завършване на учебната година, разпределението на учебните предмети, ревизии от страна на училищните инспектори, чествуване празници, трудови дни, екскурзии и др. (1913–1930).

Окръжни на МНП относно препоръчването на учебни пособия, литература и други печатни произведения (1936–1942); заповеди от МНП за щатове и отпускането на стипендии на бедни ученици (1936–1944) и за изключване от училищата на ученици с комунистически прояви и във връзка с политическото състояние в учебните заведения, програми за занятията по ПВХО в училище (1932–1944).

ГИМНАЗИАЛЕН КЛОН „ЦАР САМУИЛ” – СВЕТИ ВРАЧ Ф. 290К, 13 а.е., 1938–1944 г.

Създаден през 1938/1939 учебна година като непълна смесена гимназия с четвърти и пети клас. За патрон на клона е избран цар Самуил. Отначало се помещава в частна сграда, през 1939/1910 г. се премества в сградата на прогимназията „Климент Охридски”. След 9 септември 1944 г. прераства в пълна реална дневна гимназия от IV–VIII (VIII–XII) клас с 16 паралелки.

Протоколи от заседанията на учителския съвет с решенията по учебно-възпитателната работа, по успеха и поведението на учениците, по определяне на бедните и подпомагането им, по доставяне помагала за обучението и по извънучебната дейност (1938–1944).

Наредби и заповеди на директора по разпределянето на стипендиите, по определянето на вечерния час, по спазването на дисциплината (1938–1944); наредби от МНП, планове и сведения по учебно-възпитателната дейност на училището (1943–1944).

Ревизионна книга за вписваме мненията и препоръките на инспекторите и директора при направените ревизии на учителите (1938–1941).

Окръжни на МНП и училищната инспекция по преподавателската и извънучилищната дейност на учителите, по приемането на нови ученици, по провеждането на изпити, по дейността на ученически кръжоци и дружества, по правилника за поведението на учащите се, по забраната на учениците да посещават събрания, митинги и да участват в политически партии и организации (1940–1943).

ЗЕМЕДЕЛСКИ УЧИЛИЩА

ДЪРЖАВНО ПРАКТИЧЕСКО ЗЕМЕДЕЛСКО УЧИЛИЩЕ – БАНСКО Ф. 71К, 6 а.е., 1928–1943 г.

Създадено 1928 г.

ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗЕМЕДЕЛСКО УЧИЛИЩЕ – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 278К, 7а.е., 1930–1939 г.

Действувало от 1930 г.

**ДЪРЖАВНО ПРАКТИЧЕСКО ДЕВИЧЕСКО ЗЕМЕДЕЛСКО УЧИЛИЩЕ –
НЕВРОКОП
Ф. 36К, 8 а.е., 1928–1947 г.**

Създадено 1928 г.

**ДЪРЖАВНО ДОПЪЛНИТЕЛНО ЗЕМЕДЕЛСКО УЧИЛИЩЕ – СВЕТИ
ВРАЧ
Ф. 105К, 11 а.е., 1931–1945 г.**

Открити през периода 1928–1931 г. за подготовка на селскостопански специалисти. Подчинени на МЗДИ, а по-късно на МНП. Дават познания на учениците по земеделие, овощарство, лозарство, зеленчукопроизводство, скотовъдство, а на девойките и домакински познания. В тях се водят предимно практически занятия, поради което някои от тях носят наименования „практическо“.

Протоколи от заседания на учителските съвети за разглеждане на педагогически и практически въпроси – приемане на ученици, разглеждане поведението и успеха на учениците, подготовка на учебната година, програми по отделни предмети и разпределяне на предметите между учителите и пр. (1943–1947) ф. 36К, 105К.

Годишни отчети по учебно-възпитателната и извънучилищната работа на училищата (1938–1947) ф. 105К.

Учебни програми и разпределения на часовете между преподавателския персонал (1940–1943) ф. 36К, 105К.

Книга със сведения, констатации и препоръки на училищните инспектори при ревизии на училището в Неврокоп (1928–1939) ф. 36К.

Статистически сведения за основните и практическите училища (1928–1931) ф. 71К и за броя на учениците (1936–1937) ф. 105К; списъци на завършилите земеделското училище в Свети Врач (1939–1940) ф. 105К; снимки на възпитаници на девическото земеделско училище в Неврокоп по време на производствена практика (б. д.) ф. 36К; индивидуални сведения за учениците и таблица за културно-просветната и опитната демонстративна дейност на преподавателката Генка П. Стамболиева при училището в Банско (1941–1943) ф. 71К; извлечения за броя на изработените консерви в работилницата на училището в Свети Врач (1939–1940) ф. 105К.

Окръжни на Дирекцията на земеделието и земеделското образование във връзка с увеличаване заплатите на учителите в държавните практически земеделски училища (1941–1942) ф. 71К, на МС по приложение на ЗЗД; донесения на директора на училището в Банско за недисциплинирани прояви на членове на персонала (1941–1943) ф. 71К; заповеди, наредби и писма на МЗДИ за изплащане обезщетение на пчеларите, за засаждане на пролетни култури, за есенна сеитба, във връзка с болестите по селскостопанските култури и цените на семената (1931–1942) ф. 71К; бюлетин за цените па едро на някои земеделски продукти (1939–1940) ф. 105К; изложение на директора на практическото земеделско училище в с. Кочериново, Дупнишко, за състоянието на училищата от същия род в страната и за необходимостта от по-голямо внимание на държавата спрямо тях като институти, даващи на България селскостопански специалисти (1940–1943) ф. 36К.

Поемни условия и протоколи на тръжни комисии за отдадени под наем училищни имоти; актове за предаване и приемане на училищно имущество (1938–1941) ф. 71К; техническа спецификация за разширението и преустройството на сградата на училището в Неврокоп (1941) ф. 36К; норми и ведомости за разпределянето на фуражите за изхранване на добитъка и за тяхното оправдаване (1941) ф. 36К.

Преписки с областния директор в Пловдив, Областната земеделска стопанска задруга, МЗДИ и др. във връзка с културно-масовата, организационна и обществена дейност на учителите, с организиране на екскурзии и др. (1937) ф. 71К.

Бюджети на училищата (1937–1943) ф. 36К, 71К, 105К; финансови отчети за приходите и разходите на училището в Неврокоп (1937–1943) ф. 36К.

ОСНОВНИ УЧИЛИЩА

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” – с. АБЛАНИЦА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 286К, 11 а. е., 1926–1961 г.**

Създадено на 25 октомври 1925 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „НЕОФИТ РИЛСКИ” – БАНСКО
Ф. 234К, 113 а.е., 1893–1944 г.**

Основано преди 1838 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” – с. БАНЯ,
РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 171К, 32 а.е., 1913–1944 г.**

Създадено преди 1833 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ – с. БЛАТСКА, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 70К, 13 а.е., 1925–1944 г.**

Създадено през 1870 г. като частно турско училище.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” – с.
ГАЙТАНИНОВО, НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 74К, 30 а.е., 1878–1945 г.**

Създадено през 1872 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО БОТЕВ” – с. ДЪБНИЦА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 42К, 7 а.е., 1924–1948 г.**

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ” – с. КОЛАРЕВО
(КОЛАРОВО), ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 262К, 27 а.е., 1915–1944 г.**

Създадено през 1910 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
КРУПНИК, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 28.3К, 5 а.е., 1936–1943 г.**

Създадено 1913 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
МАРИКОСТИНОВО, ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 253К, 21 а.е., 1919–1944 г.**

Създадено 1898 г.

**НАРОДНА СМЕСЕНА ПРОГИМНАЗИЯ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” –
ПЕТРИЧ
Ф. 270К, 26 а.е., 1913–1944 г.**

Основана 1913 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ” – с.
ПЕТРОВО, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 263К, 51 а.е., 1914–1943 г.**

Създадено 1910 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
ПЛОСКИ, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 40К, 9 а.е., 1912–1944 г.**

Основано 1897 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” –
РАЗЛОГ
Ф. 162К, 10 а.е., 1906–1951 г.**

**НАРОДНА ПРОГИМНАЗИЯ – РАЗЛОГ
Ф. 205К, 17 а.е., 1916–1943 г.**

Основана 1916 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ЦАР БОРИС III” – с. САТОВЧА,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 12К, 4 а.е., 1929–1940 г.**

Основано 1893 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ” –
СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 254К, 22 а.е., 1919–1943 г.**

Открито 1914 г.

**ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с. СЕЛИЩЕ,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 311К, 10 а.е., 1922–1944 г.**

Открито 1862 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ” – с.
СКЛАВЕ, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 45К, 14 а.е., 1924–1947 г.**

Основано 1890 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВ. ДИМИТРИЙ” – с. ТЕШОВО,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 287К, 12 а.е., 1914–1943 г.**

Създадено 1859 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
ЦАПАРЕВО, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 291К, 4 а.е., 1926–1943 г.**

Създадено 1875 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
ЧУРИЧЕНИ, ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 261К, 18 а.е., 1914–1948 г.**

Създадено 1890 г.

**НАРОДНО ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ – с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 87К, 8 а.е., 1918–1944 г.**

Създадено 1835 г.

**ГРУПОВ ФОНД „ОСНОВНИ УЧИЛИЩА”
Ф. 267К, 144 а.е., 1902–1961 г.**

Включва основните училища в селищата: Брезница, Виногради, Влахи, Габрово, Гега, Голешово, Гърмен, Добринища, Долене, Елешница Ключ, Ковачевица, Копривлен, Крушево, Кулата, Либяхово, Лисия, Мелник, Покровник, Хърсово, Чучулигово и Ширбаново.

Първите български училища в окръга се откриват в началото на XIX в. – в с. Годлево през 1810 г., между 1810–1814 г. в Разлог, по-късно в Банско, Бая, Тетово, Якоруда и т. н. Първата форма на училищата е килийната, като учители са свещеници и монаси. По-късно старата система на обучение се заменя с взаимоучителната, при която по-големите и даровити деца се използват за помощници на учителите при обучението. Към началните училища се откриват прогимназии. Обучението се води на български език. По-късно, след Освобождението, училищата минават на подчинение на околийските инспекции в окръга и на областните в София и Пловдив, а през 1941 г. на Горноджумайската областна инспекция.

Тези училища дават основни познания на подрастващите по различни предмети из различните области на живота, за природните явления, историята на народите, природните условия, за отделните части на света и др.

Протоколи от заседания на учителски съвети по приемането на ученици и разпределянето им по паралелки, по разпределяне предметите и учебната програма в отделните класове, по успеха и поведението на учениците, по чествувания на годишнини и празници, по ремонта на училищата (1906–1962) ф. 12К, 40К, 42К, 45К, 74К, 84К, 162К, 171К, 205К, 234К, 254К, 261К, 263К, 267К, 270К, 286К, 287К, 311К.

Годишни рапорти, отчетни доклади и отчети с таблиците към тях по учебната и извънучебна дейност на училището, по прибиране на подлежащите, по движението на учениците, по учебните програми, по ученическата самодейност (1912–1947) ф. 42К, 70К, 74К, 87К, 171К, 205К, 234К, 253К, 254К, 261К, 262К, 263К, 267К, 270К, 286К, 287К, 311К; доклади и информации на класните ръководители за работата им в училище и в обществения живот (1930–1931) ф. 270К, за културно-просветната работа на учителите (1919–1944) ф. 74К, 253К.

Статистически сведения за броя на учителите и движението на учениците през учебните години (1912–1947) ф. 42К, 70К, 74К, 87К, 162К, 171К, 234К, 253К, 254К, 261К, 262К, 263К, 267К, 270К, 287К, за състоянието на училищата (1923–1937; ф. 234К, 253К.

Програми и планове по учебно-възпитателната дейност на училищата по провеждане на тържества (1924–1947) ф. 40К, 42К, 74К, 253К, 287К; главни класни книги с успеха и поведението на учениците (1913–1946) ф. 171К, 286К; каталози на учениците със списъци-съдържание на учебния материал по различните предмети и с оценки на учениците (1893–1902) ф. 234К; книги за подлежащите на задължително обучение деца (1912–1961) ф. 40К, 70К, 74К, 254К, 261К, 267К, 286К, 291К.

Окръжни от МНП, Областната и околийските училищни инспекции по дейността на училищата, по хигиената (1914–1947) ф. 12К, 27К, 40К, 42К, 70К, 74К, 87К, 171К, 205К, 234К, 254К, 261К, 262К, 263К, 270К, 283К, 286К, 287К, по отпразнуване на празници, провеждане на конференции, по назначенията и уволненията на общоадминистративните и педагогическите ръководства, по уреждането на ученически екскурзии, по провеждането на изпитите, по преследване на прогресивни учители (1941) ф. 267К, по снабдяването на училища с учебни помагала (1907–1908) ф. 234К, по откриване на училища (1943) ф. 267К, по културни мероприятия, провеждани в училище (1933–1943) ф. 287К; писма от Неврокопското околийско просветно дружество по участие на учителите от околията в работата му (1930–1943) ф. 74К.

Протоколи на училищни настоятелства по учебната дейност, по назначаване на учители (1916–1948) ф. 40К, 70К, 171К, 205К, 234К, 261К, 267К, 287К; окръжни от МНП до училищните настоятелства по закупуване на учебници и учебни помагала за бедни, по откриване на ученически трапезарии (1922–1931) ф. 263К; преписки на настоятелствата във връзка с отдаване училищните имоти под наем (1923–1929) ф. 171К, 205К, 253К, 267К; доклади и информации по съвместната дейност на настоятелствата с учителските съвети и за решенията им по подпомагане на учениците (1936) ф. 205К.

Протоколи на селския фелдшер по хигиенизирането на училището (1922) ф. 171К, на ученическото въздържателно дружество „Здраве“ – с. Баня, с данни за основаването му, за изнесени сказки, за организирани екскурзии и др. (1938–1939) ф. 171К, на клонове от Съюза за закрила на децата по откриване, обзавеждане и издръжка на трапезарии за бедните, по бюджетите и приемането на нови членове (1935–1942) ф. 45К, 74К; общи отчети от медицински прегледи за телесното развитие на учениците (1943–1944) ф. 253К; преписки с областната и околийските училищни инспекции по оказване помощи на бедни деца и организиране на трапезарии (1926–1940) ф. 253К; списъци на бедни ученици (1928) ф. 205К.

Протоколи на Разложкото просветно дружество с данни по основаването му, по четене на реферати, по организирането на конференции (1936–1939) ф. 162К, на Банското градско училищно настоятелство по назначаването на персонал, по бюджета и упражняването му (1917–1923) ф. 234К; окръжни на МНП по еврейския въпрос (1943); преписка с Централното настоятелство на ЮТС в България по Създаване на клон на

съюза (1938–1940) ф. 231К; преписка с Околийския читалищен съюз за участието на учителите в читалищното дело (1942) ф. 251К; окръжни и писма от Околийския културно-стопански съвет в Неврокоп по дейността му по културно-стопанската уредба на селищата в околията, по дейността на местните съвети по здравеопазването и хигиената, по издигане културния уровень на населението, по благоустройството, съобщителните мрежи и др. (1932–1934) ф. 287К.

Изпитни протоколи (1928–1940) ф. 12К, 262К, 291К; изпитни преписки и свидетелства за завършили прогимназиалния курс на обучение и основно образование (1924–1945) ф. 267К, 283К, 291 К.

Заповеди на директори (1921–1954) ф. 40К, 42К, 234К, 254К, 263К, 267К, 286К, 291К; ревизионни книги за вписване констатациите и препоръките на училищните инспектори (1913–1960) ф. 162К, 253К, 254К, 261К, 267К, 286К; преписка с Неврокопската митрополия по назначаване на учители по турски език в селищата с турско население (1907–1908) ф. 234К; писма от околийските училищни инспекции във връзка с провеждане на учителски конференции и с професионалната квалификация на учителите (1919–1944) ф. 74К, 253К.

Актове за предаване и приемане на училищни сгради (1919–1953) ф. 42К, 45К, 87К, 263К, 267К, 268К; преписки с МНП, Народното събрание, общинските съвети, училищните настоятелства и др. по строеж на училища (1919–1938) ф. 234К, 253К, по обзавеждане на училищата с помагала, пособия и уреди за нуждите на учебно-възпитателната работа (1922–1938) ф. 253К; инвентарни книги на училища (1914–1961) ф. 267К, 270К; книги за преподадения материал (1901–1902) ф. 234К; списък на библиотечния фонд (1921–1942) ф. 74К, 253К.

Преписка с МНП за уволнение на учители-комунисти, взели участие в Септемврийското въстание 1923 г., и на други за противодържавна дейност (1937) ф. 234К; заповед за уволняване на директора на прогимназията в с. Бая Илия Атанасов Баляков, обвинен в убийството на учителя Георги Иванов Рачев (1929) ф. 171К; сведения за политическата ориентираност на учители и ученици; писма и наредби от МНП, от околийските училищни инспекции и учителските съвети по наказанията на провинили се (1941–1942) ф. 171К; изложения против учители за противодържавна и друга дейност (1926–1927) ф. 263К; писма и окръжни от МНП и декларации от учители, отнасящи се до 33Д (1924–1942) ф. 287К.

Писмо на неизвестен автор във връзка със зверствата на турците в с. Бая (1902) ф. 267К; писмо на Костадин Чучулайн за учителствуването му в с. Елешница, Разложко, през 1888–1890 г. ф. 267К.

Заповеди от главното ръководство на организация „Бранник“ по организирането на клонове в училищата (1943) ф. 234К; сведения във връзка с тая организация (1941–1942) ф. 171К; окръжни и нареждания от МНП, от главното ръководство на организацията на българската младеж „Бранник“ и от Разложката околийска училищна инспекция по работата на клоновете и поделенията ѝ (1937–1943) ф. 87К; окръжни на МВРНЗ във връзка с настаняване и подпомагане на немските войски в България (1941–1942) ф. 171К, по мобилизацията във войската, гражданската мобилизация, евакуацията, противовъздушната защита и пр. (1942–1943) ф. 234К.

Окръжни и наредби от Върховния комитет на БЧК и околийската училищна инспекция в Разлог по работата на дружествата на БЧК (1937–1943) ф. 87К.

Бюджети на училища (1928–1935) ф. 70К, 262К; приходо-разходна книга за безплатна ученическа трапезария (1933–1937) ф. 267К; счетоводни преписки и документи (1921–1944) ф. 234К, 253К; вносни листове в БНБ за фондовете: „Постройка на гимназии и реални училища“, „Паметник на Христо Ботев“, „Паметник на Кирил и Методий“, „Даровити деца и младежи“ (1944) ф. 74К.

Летописни книги с отразени в тях по-важни събития от живота на училищата и селищата (1914–1957) ф. 162К, 267К.

НАЧАЛНИ УЧИЛИЩА

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. БАЧЕВО, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 166К, 6 а.е., 1912–1938 г.**

Създадено 1912 г.

**ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. БЕЛЕВЕХЧЕВО, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 320К, 4 а.е., 1928–1934 г.**

Създадено около 1865 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА
ОКОЛИЯ
Ф. 4К, 24 а.е., 1908–1944 г.**

Създадено преди 1873 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „СВ. ИВАН РИЛСКИ” – с.
БЕЛО ПОЛЕ, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 315К, 7 а.е., 1922–1944 г.**

Създадено 1922 г.

**НАРОДНО НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ” – с.
БОГОРОДИЦА (СЕСТРИНО), ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 285К, 5 а.е., 1923–1944 г.**

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. ГОРНА СУШИЦА,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 149К, 32 а.е., 1920–1944 г.**

Създадено 1879 г.

**ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „ДИМЧО ДЕБЕЛЯНОВ” – с. ГРАМАДА
(кв. „ГРАМАДА” на БЛАГОЕВГРАД), ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 298К, 6 а.е., 1931–1944 г.**

Създадено 1895 г.

**НАРОДНО НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ” – с. ДОЛНА
ГРАДЕШНИЦА, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 197К, 15 а.е., 1929–1944 г.**

Създадено 1928 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. КАПАТОВО, ПЕТРИЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 258К, 14 а.е., 1919–1948 г.**

Създадено 1898 г.

**НАРОДНО НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с. ЛЕСКИ
(НОВО ЛЕСКИ), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 260К, 25 а.е., 1910–1944 г.**

Открито преди 1910 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ” –
НЕВРОКОП
Ф. 318К, 5 а.е., 1934–1945 г.**

Създадено 1913 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ – с. ОСИКОВО,
НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 256К, 7 а.е., 1913–1941 г.**

Създадено 1859 г.

**НАРОДНО ПЪРВОНАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „СВ. СВ. КИРИЛ И
МЕТОДИЙ” – с. СПАТОВО, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 312К, 3 а.е., 1931-1944 г.**

Създадено 1901 г.

**НАРОДНО НАЧАЛНО УЧИЛИЩЕ „КИРИЛ И МЕТОДИЙ” – с.
СТРУМСКИ ЧИФЛИК (кв. „СТРУМСКО” на БЛАГОЕВГРАД),
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 265К, 51 а.е., 1919–1944 г.**

Създадено 1881 г.

**ГРУПОВ ФОНД „НАЧАЛНИ УЧИЛИЩА”
Ф. 268К, 258 а.е., 1913–1953 г.**

Включва началните училища в селищата Бабяк – махала Дагоново, Велювец, Гореме, Горна Джумая, Горно Дряново, Горно Спанчево, Дебрен, Долно Спанчево, Дъбрава, Елешница, Калиманци, Колибите, Кремен, Кромидово. Лещен, Ловча, Любовища, Малки Цалим, Марино поле, Моравска, Неврокоп, Ореше, Орман, Пирин. Покровник, Припечене, Садово, Сенокос, Старчево, Сухострел, Тросково, Храсна и Яново.

Повечето от тях са открити през втората половина на XIX в., преди Освобождението на България от турско владичество, а други едва след освобождението на окръга през 1912 г. Трети пък се основават едва след 1921 г., когато в страната се въвежда задължително основно образование – начално 4 години и прогимназиално – 3 години. Подчинени на средишните училища, околийските училищни инспекции, областната училищна инспекция и МНП. В тях децата получават основни познания по български език и литература, по математика, естествознание, география и история на България.

Протоколи от заседания на учителските съвети по учебно-възпитателната работа, поведението и успеха на учениците (1919–1963) ф. 148К, 166К, 258К, 260К, 265К, 268К, по хигиенизирането на училището и телесното възпитание на учениците (1925–1937) ф. 258К.

Годишни доклади, докладни записки и информации на директорите до училищните инспектори по работата на училищата и обществената дейност на учителите (1913–1944) ф. 148К, 258К, 260К; доклад на областния директор за състоянието на учебното дело в Горноджумайска област през 1935–1937 г. ф. 315К.

Годишни статистически отчети и рапорти със сведения и таблици по състоянието на училищата (1912–1945) ф. 148К, 166К, 197К, 256К, 258К, 265К, 268К, 298К, 312К, 315К, 318К; сведения за броя на учителите и движението на учениците (1919–1945) ф. 256К, 258К, 265К, 298К, 318К; книги и списъци на подлежащите на задължително обучение (1917–1956) ф. 148К, 258К, 260К, 268К, 285К, 312К; преписки по задължителното обучение на децата (1921–1943) ф. 268К, по глобяването на родители, чиито деца не посещават училище (1936) ф. 268К; таблици за годишния успех на учениците (1927–1944) ф. 265К.

Наредби на директорите (1941–1945) ф. 318К по дейността на учителите, по спазване дисциплината, във връзка с чествувания и др.; ревизионни книги с констатациите и препоръките на директорите и училищните инспектори (1924–1962) ф. 258К, 260К, 268К, 285К.

Програми за разпределение на учебния материал в училищата (1921–1944) ф. 166К, 260К; планове за работата по различните учебни предмети (1913–1943) ф. 148К, 258К, 268К, 315К, 318К; преписка за годишните изпити с учениците от IV клас в с. Ореше (1954–1955) ф. 268К; правилник за хигиената в училището (1943) ф. 312К.

Протоколи на училищни настоятелства (1923–1954) ф. 166К, 258К, 265К; главни отчети на настоятелствата (1919–1934) ф. 148К, 256К, 265К, 268К; бюджети на настоятелството в с. Струмски чифлик (1922–1935) ф. 265К; тръжни преписки на настоятелството в същото село по продажбата на училищните имоти (1930–1931) ф. 265К.

Инвентарни книги за движими имоти на училищата (1922–1957) ф. 268К, за имотите на общия училищен фонд (1927–1937) ф. 268К, 320К; приходно-разходни книги за общия училищен фонд (1921–1931) ф. 268К, 320К; партидни книги по експлоатацията на училищните имоти (1929–1937) ф. 268К, 320К; статистически сведения за движимите и недвижимите имоти, капиталите и фондовете на училищата в Осиковското училищно средище (1913–1941) ф. 256К; бюджети за приходите и разходите на училищата (1920–1935) ф. 148К, 256К.

Учредителна преписка на родителско-учителския комитет в училище „Братя Миладинови“ – Неврокоп (1943–1944) ф. 318К; преписки по подпомагане на бедни ученици (1928–1937) ф. 148К, 315К; влогова и инвентарна книжка на фонд „Бедни ученици“ (1927–1932) ф. 268К; баланси на фонд „Бедни ученици“ (1928–1931) ф. 148К.

Окръжни, писма, указания, наредби и сведения от МНП, от окръжните инспекции и др. учреждения по учебно-възпитателната и извънучилищната обществена дейност на учителите, по използването на сградите на училищата (1908–1949) ф. 4К, 148К, 197К, 256К, 258К, 260К, 265К, 268К, 298К, 312К, 318К, по телесното възпитание на учениците (1925–1937) ф. 258К; преписки с окръжната и околийските училищни инспекции и кметовете в общините по устройване на училищата (1923–1945) ф. 258К, 268К, 315К.

Таблици за издръжка на основни училища в Петрички окръг и решения на Софийската сметна палата за обявяване на касиери на училищното настоятелство в с. Капатово за неиздължени към държавния фонд (1924–1932) ф. 258К.

Летописни книги със сведения за по-важни дати от живота на училището, чествувания на празници, годишнини и др. (1926–1957) ф. 4К, 148К, 268К, 285К, 320К; албуми на учители (1927–1960) ф. 268К; историко-географски бележки за с. Бело поле и описание на земетресението през 1928 г. (1928) ф. 315К.

Отчети, устав и протоколи на дружеството на БЧК – с. Горна Сушица (1921, 1940–1942) ф. 148К; правилник за вътрешния ред в македонската просветна организация „Илия Милинков” – с. Спатово (1943) ф. 312К.

ЦЪРКОВНО-УЧИЛИЩНИ ОБЩИНИ

БЪЛГАРСКА ЦЪРКОВНО-УЧИЛИЩНА ОБЩИНА – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ Ф. 147К, 4 а.е., 1905–1912 г.

Протоколни решения на църковната община за построяването на черква, за богослужението, за спазване на религиозните закони, за бюджета на учителския персонал, назначаван от църковно-училищната община, за учебното дело в селото и др. (1909–1911).

Списък на жителите на с. Белица, имащи право да бъдат избиратели (1908).

Приемни списъци на учениците при основното училище в селото (1905–1906).

Кореспонденция с други църковно-училищни общини, с Неврокопската митрополия, с българския екзарх в Цариград по опожаряването на Белица през 1903 г., по черковни, училищни и други въпроси (1908–1912).

ГОРНОДЖУМАЙСКА МЮСЮЛМАНСКА УЧИЛИЩНА ОБЩИНА – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 111К, 7 а.е., 1921–1948 г.

Сздадена като учреждение, имащо за цел да защитава интересите на турското население в града. Ръководи се от тричленна комисия, подчинена на Главното мюфтийство. Занимава се със светски и верски въпроси, свързани с мюсюлманското население в града. Към нея се води и частното мюсюлманско училище, открито на 4 октомври 1913 г.

Протоколи на тричленната комисия при общината с решения, изложения и протести по продажбата на имотите ѝ, по оземляването на мохамеданското население, по събирането на данъците, по назначаването на учители при местното частно мохамеданско училище, по отдаването на общинските имоти под наем и пр. (1926–1948).

Окръжни и разпореждания на МВР, Главното мюфтийство, Горноджумайския общински съвет, Министерството на финансите и др. по приходите, разходите, бюджета и имотите, по издръжката на студенти и пр. (1925–1948), на МНП и Окръжната училищна инспекция – Струмица, по дейността на частното турско училище към общината, по назначаване на учители и др. (1930–1944).

Годишни рапорти, отчети, статистически сведения от частното мюсюлманско училище по дейността му, по движението на учениците, по назначаването на учители, по разпределянето на учебните предмети и учебните програми и т. н. (1929–1944).

Бюджети за приходите и разходите на училището към общината (1921–1938).

ПЛАТЕЖНИ ПУНКТОВЕ

ВТОРИ ПЛАТЕЖЕН ПУНКТ – ПЕТРИЧ

Ф. 73К, 5 а.е., 1938–1942 г.

Занимава се с въпросите по изплащане трудовото възнаграждение на учителите и другия училищен персонал в няколко училища в района на Петрич.

Протоколи на учителския съвет при училище „Отец Паисий” – Петрич, по учебно-възпитателната работа, по разпределението на учениците в паралелки, по хигиената и дисциплината и пр. (1939–1940).

Списъци на учители и ученици при училище „Отец Паисий” – Петрич (1938–1940).

Окръжни на МНП и Областната училищна инспекция по учебната и извънучилищната дейност на учителите и учениците, по въвеждането на нови учебници, по квалификацията и класирането на учителите, по бюджетите на училищата, по отпразнуването на бележити дати, по здравеопазването и телесното възпитание на учениците и др. (1939–1942).

КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ

ОБЛАСТЕН ТЕАТЪР – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 304К, 3 а.е., 1943–1944 г.

Създаден е през 1943 г. Преди това съществува като самодеен към читалище „Съгласие” („Н. Вапцаров”) в града. От 1944–1947 г. е полупрофесионален с отделен бюджет, субсидиран от читалището. От 1947 г. става със самостоятелен бюджет и се субсидира от ОНС и съветите в окръга. През 1948 г. става професионален и актьорите получават звание „артисти”. От 1955 г. театърът преминава на стопанска сметка.

Преписка с областния директор в Горна Джумая, МНП и общинските управления в областта по създаването на областния театър (1943).

Репертоари, драматургични трудове, преписки по турнетата на театъра в страната (1943–1944).

Отчети за театралния сезон 1943–1944 – постановки, представления, посещения.

Бюджети и щатни разписания (1943–1944).

ЧИТАЛИЩА

ЧИТАЛИЩЕ „РАЗВИТИЕ” – БАНСКО

Ф. 39К, 8 а.е., 1923–1944 г.

Създадено 1908 г.

ЧИТАЛИЩЕ „ЗОРА” – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 103К, 33 а.е., 1908–1943 г.

Създадено на 16 август 1908 г.

ЧИТАЛИЩЕ „СЪГЛАСИЕ” – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 18К, 66 а.е., 1919–1947 г.

Създадено 1864 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ЗОРА” – с. ДЪБНИЦА, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 259К, 6 а.е., 1930–1943 г.**

Създадено 1930 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ИЛАРИОН МАКАРИОПОЛСКИ” – с.
ЖОСТОВО (ХАДЖИДИМОВО), НЕВРОКОПСКА ОКОЛИЯ
Ф. 306К, 12 а.е., 1928-1943 г.**

Създадено 1928 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ИЗГРЕВ” – с. ЛЕЩЕН, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 310К, 4 а.е., 1924–1944 г.**

Създадено 1924 г.

**ЧИТАЛИЩЕ „ПРОСВЕТА” – НЕВРОКОП
Ф. 168К, 6 а.е., 1918–1944 г.**

Създадено 1865 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „БРАТЯ МИЛАДИНОВИ” – ПЕТРИЧ
Ф. 109К, 47 а.е., 1919–1944 г.**

Създадено 1914 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „ГЕОРГИ ИЗМИРЛИЕВ” – с. ПОКРОВНИК,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 309К, 6 а.е., 1939–1953 г.**

Създадено 1939 г.

**НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „15 СЕПТЕМВРИ 1903 г.” –
РАЗЛОГ
Ф. 121К, 23 а.е., 1909–1944 г.**

Създадено 1909 г.

**ЧИТАЛИЩЕ „ОТЕЦ ПАИСИЙ” – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 172К, 23 а.е., 1924–1948 г.**

Създадено 1924 г.

Началото на читалищното дело в окръга се поставя още преди Освобождението на България от турско робство – в 1864/1865 г. Първите читалища служат като просветни огнища в тъмната робска епоха. По-късно читалищната мрежа се разширява. В по-будните селища – Мехомия, Банско, Белица и др., читалища се създават преди Балканската и Междусъюзническата война, които изиграват ролята на буржоазнодемократична революция в този край на България. Към читалищата се откриват библиотеки, организират се клубове, вечеринки, утра, лектории, сказки по културни, стопански и обществени въпроси. Те способствуват за научното, нравственото и естетическото развитие на населението. Подчинени са на Висшия читалищен съюз (ВЧС) в България и развиват активна културно-масова

дейност. Управлят се от читалищни настоятелства, чиито членове са изборни. Читалищното настоятелство има право да назначава и уволнява служители при читалището, да сключва договори и представлява читалището пред държавните, общинските, културните и обществените учреждения и организации.

Протоколни книги на УС и КС с решение по културно-просветни, организационни и други въпроси (1919–1953) ф. 18К, 39К, 103К, 109К, 121К, 168К, 172К, 259К, 306К, 309К, 310К, за провеждане на годишни събрания (1924–1942) ф. 103К, по абонирането и снабдяването на читалището с книги (1908–1930) ф. 103К; протоколи на читалищни настоятелства по дейността на читалищата, по построяване на читалища и др. (1910–1943) ф. 103К, 168К.

Устави на читалищата и Всебългарския съюз „Отец Паисий” (1908–1938) ф. 18К, 103К, 109К, 121К, 168К, 172К; покана и списък на граждани от Разлог за създаване на читалище в града (1913) ф. 103К; учредителна преписка на читалището в с. Покровник (1939–1940) ф. 309К.

Годишни отчети и доклади за проведената просветна дейност на читалищата и народните университети, за четения, за организиране на курсове, финансовото им състояние и др. (1918–1948) ф. 18К, 39К, 103К, 121К, 168К, 172К, 259К, 306К, 309К, 310К, за дейността на читалищните настоятелства по осигуряването на помещения и по строежа на читалища (1926–1944) ф. 109К, 172К.

Статистически отчети и сведения за дейността на читалищата (1926–1943) ф. 109К, 310К, списъци на членовете на читалищата и на УС и преписки по движението на членския състав (1919–1948) ф. 18К, 39К, 103К, 109К, 168К, 172К.

Летописни книги с отбелязани по-важни събития из живота на читалищата, чествувания на различни празници, представления и др. (1928) ф. 310К.

Окръжни на Върховния читалищен съюз и други институти, преписки и сведения по културно-просветната дейност на читалищата (1921–1944) ф. 18К, 109К, 172К, 310К, по провеждане на общите събрания и заседания на читалищното настоятелство (1923–1939) ф. 39К, по библиотечната дейност (1923–1943) ф. 39К, 109К, инвентарни книги на библиотечния фонд (1933–1934) ф. 172К, 309К.

Окръжни на Върховния читалищен съюз и преписки с акционерни дружества по кинообслужването на гражданите и прожектирането на филми (1929–1943) ф. 39К, 109К; бюлетини за прожектирани филми (1934) ф. 18К; преписки с филмови акционерни дружества; рекламни програми на дружествата със списъци на предлаганите от „Мосфилко”, „Олимпия”, „Сердика филм”, „Метро”, „Голдуин”, „Майер”, УФА – Българско филмово акционерно дружество, филми (1939–1944) ф. 172К, с електромашинната фабрика в София за доставката на тон-апаратура за читалищното кино (1937) и с търговеца Георги Богоявленски от София по доставката на прожекционен апарат (1938) ф. 18К.

Окръжни на Българския певчески съюз по организирането на хорови състави и др.; устав на съюза; програми за концерти; сведения за състава на хор „Македонска песен” („Ален мак”) (1939–1940) ф. 18К; преписки по театралната дейност на читалищата (1925–1943) ф. 18К, 109К, по разиграване на лотарии и др. (1923–1924) ф. 109К.

Правилници за вътрешния ред при читалищата (1938–1942) ф. 172К, за ползуване салона на ученолюбива дружина „Искра” – Казанлък (1923–1935) ф. 168К, за ползуване на читалищната библиотека и вътрешния ред в нея (1923) ф. 18К.

Инвентарни книги и други преписки за движимите и недвижимите имоти на читалището (1926–1943) ф. 18К, 172К, 259К; тръжна преписка за отдаване под наем на читалищните дюкяни (1933–1934) ф. 172К; дело на търговеца Тушо Николов Козаров, водено от читалищното настоятелство за ремонта на читалищното помещение в Св.

Врач, наемано от търговеца (1942) ф. 172К; поемни условия и тръжна преписка за продажба на иглолистен строителен материал, отпуснат от Народното събрание за фонд „Читалищен дом” (1933), по доставката на столове за читалището от фабрика „Тонет” – София (1936) ф. 18К; преписки с ТГПК и БПБ в с. Белица, околийския инженер, МНП и др. по построяването на читалище в селото (1938–1941) ф. 103К; писма, изложения до МНП, учреждения и лица, от които се иска помощ за построяване на читалищна сграда в Горна Джумая; строителни планове и скици, проектосметни документации по построяването ѝ (1925–1926) ф. 18К.

Преписки с Окръжния читалищен съюз и полицейското управление в Разлог във връзка с разрешаване провеждането на годишните отчетно-изборни събрания на читалищата (1943) ф. 103К; сведения за политическите събития в Разложка околия (1923–1925) ф. 121К и позив на общински помощен комитет за подпомагане на пострадалите по време на Септемврийското въстание 1923 г., ф. 168К.

Баланси за сметките на читалищата (1940–1948) ф. 172К; бюджети за приходите и разходите (1940–1944) ф. 18К, 39К, 121К, 306К; партидни книги за членовете на читалищата с данни за платения членски внос (1938–1945) ф. 18К, 172К; преписки по бюджета и протоколи от извършени финансови ревизии (1923–1944) ф. 18К, 109К, 172К; спомагателни счетоводни книги за загубите и печалбите на читалището и ревизионни актове (1936–1939) ф. 18К; дневник-главни книги (1936–1944) ф. 18К; касови книги (1908–1941) ф. 18К, 103К, 121К, 172К; касови наръчници (1940–1948) ф. 172К.

ХОР „ПИРИНСКО ЕХО” – СВЕТИ ВРАЧ ЧП 70, 1 а.е., 1928–1936 г.

Създаден през 1935 г.

Преписка с ЦУ на Съюза на народните хорове в България и околийското управление в Свети Врач по основаване на хора (1935); протокол за конституиране на ръководство на хора (1935); списъци на членовете на хора и хроника с данни за основаването и дейността му през 1935–1936 г.

Устав на народен хор „Св. Ив. Рилски” – Дупница, и молба от ръководството му до Кюстендилския окръжен съд за регистрирането му (1928, 1933).

КОМИТЕТ „ТРУД И РАДОСТ” – ГОРНА ДЖУМАЯ ЧП 29, 3 а.е., 1941–1943 г.

Основан през декември 1941 г.

Правилник на Дирекция на професиите за устройството, задачите и отчетността на местните комитети „Труд и радост”; наредби за излетите „Труд и радост”, за груповите пътувания сред природата и за участниците в тях, за посещаваните обекти, за организирането и програмата им, за хоровете, оркестрите, танцовите трупи, театрите „Труд и радост” с пояснения за целите, средствата, управлението, състава, репертоара, съборите (1942).

Окръжни от Дирекция на професиите по отпразнуването на Нова година и Коледа (1941, 1943–1944), за сътрудничество в списание „Професионална мисъл”, по организиране на самодейни състави, за сътрудничество на Радио София, за организиране на народни университети, събрания и др. (1942–1943).

Преписки на комитета с кмета на града, директора на професиите и др. по провеждане на културно-просветни мероприятия (1941–1944), с германската легация в

България по изпращането на пропагандна литература, по уреждането на екскурзии, с читалище „Съгласие” по осигуряване на салона за репетиции (1942); сведения за дейността на комитета (1942–1943); бюджет за 1943 г.

ТУРИСТИЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „МОМИНИ ДВОРИ” – НЕВРОКОП
Ф. 299К, 9 а.е., 1936–1946 г.

Създадено е на 3 септември 1936 г. Ръководи се от УС и КС. Подчинено на Централното настоятелство на БТС. Развива активна дейност по развитието на туризма в околията, по изграждането на хижи в Пирин планина.

Протоколи от заседания на УС по прибиране на членския внос, по изграждане на хижа „Папаз гьол”, по състоянието на дружествената каса, по избор на ново настоятелство, по отпускане на помощи от БТС за изграждане на хижи, по военната мобилизация, по участието в конгреси на БТС, по приемането на нови членове и др. (1936–1946); типов устав на БТС (1936); отчет на Централното настоятелство на БТС за организационната, пропагандната, финансовата, спасителната дейност, за връзките с други сродни и международни организации и т. н. (1941); отчети на дружество „Момини двори” за членовете, реализираните излети, просветната и пропагандна дейност, хижите и наличността в касата през 1937–1938, 1940–1941 г.

Окръжни на БТС по дейността на туристическите дружества, по спазване реда в хижите, по издигане съюзната просветна дейност и организационното състояние на клоновете, по провеждането на съюзни пролетни срещи, конгреси, събори и др.; писма от дружеството до БТС, до ТППК, до кметовете в околията за подпомагане в построяването на хижи и горски домове, по основаването на оркестър в града, с други туристически дружества по отпразнуването на празници (1937–1938), по културно-масовата дейност на дружеството (1937–1942).

ЛОВНО-РИБАРСКИ ДРУЖЕСТВА

ЛОВНО-СТРЕЛЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „СОКОЛ” – НЕВРОКОП
Ф. 274К, 9 а.е., 1926–1947 г.

ЛОВНО-СТРЕЛЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „СОКОЛ” – ПЕТРИЧ
Ф. 275К, 12 а.е., 1914–1947 г.

РИБАРСКО ДРУЖЕСТВО „СОМ” – ПЕТРИЧ
Ф. 276К, 10 а.е., 1933–1947 г.

ЛОВНО-СТРЕЛЧЕСКО ДРУЖЕСТВО „СОКОЛ” – РАЗЛОГ
Ф. 300К, 11 а.е., 1931–1947 г.

Ловните дружества възникват през 1914 г. По-късно възникват рибарските дружества. В началото те съществуват с отделни ръководства. През 1948 г. се обединяват и образуват ловно-рибарски дружества. Имат за район на действие града и околията. Целта на дружествата е да водят борба срещу браконьерството, да работят за спортно-стрелковата култура на членовете, да организират снабдяването им с ловно-рибарски уреди и материали, да се грижат за размножаването и опазването на полезния дивеч и рибното богатство, да организират хайки за изтребване на вредния дивеч. По-нататъшните им функции се поемат от ловно-рибарските дружини.

Учредителни преписки на ловните дружества (1914, 1933–1934) ф. 275К, 276К, 300К; протоколни книги и отчетни доклади на настоятелствата за дейността на

дружествата (1927–1947) 274К, 275К, 276К, 300К; планове за отстрел на дивеч (1940–1941) ф. 275К.

Окръжни и заповеди на УС на ловната организация „Сокол”, на БРС по провеждането на Десетия конгрес на БРС, по членството в БРС, по ловуването на вреден дивеч и забраната за ловуване на полезен, по участието на членовете на дружествата в политическите партии и групировки, по доставянето на оръжие и др. (1938–1940) ф. 266К, 276К.

Сведения за улова на риба, уведомителни заверо-задължителни писма, определящи зони за ловуване; сведения за образуване хайки за избиване на вредния дивеч и др. (1937–1942); списъци на членовете на ловно-рибарските дружества (1929–1939, 1942–1943) ф. 275К, 276К.

Годишни бюджети и баланси, ревизионни актове, приходно-разходни и касови книги (1926–1947) ф. 274К, 275К, 300К.

IX. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ОКОЛИЙСКА ЗДРАВНА СЛУЖБА – НЕВРОКОП Ф. 80К, 14 а.е., 1913–1944 г.

Създадена е през 1913 г. Ръководи се от околийски лекар, който се назначава от МВРНЗ и е подчинен на началника на Областната медицинска служба в Пловдив. Основните задачи са: борба срещу заразните болести и особено срещу маларията и петнистия тиф, разпространени в околията. Просъществува до 1944 г.

Окръжни от МВРНЗ до околийските лекари по боледуващите от холера и лечението им и др.; заповед на министъра Васил Радославов за образуване на Струмишки окръг (1913).

Преписка с МВРНЗ относно контрола върху фабриките за пипер и глинени съдове и по отпускане на хинин за маларично болните; разпореждане на МВРНЗ относно безплатни медицински прегледи (1925–1926).

Книга за изследвания на кръвта за малария; диаграми и седмични бюлетини за раждаемостта и естествения прираст, за броя на заболелите и умрелите (1930–1937).

Указания от Горноджумайския областен лекар и Областната медицинска служба в Пловдив за задълженията на санитарния персонал в случай на обща и гражданска мобилизация и за вземане на предпазни мерки през време на въздушна тревога (1942–1944).

Съдебни и медицински актове и огледни протоколи на убити лица; сведения за евакуираните лица от София в Неврокопска околия (1944), за извършени ваксинации и реваксинации против едрата шарка (1943–1944).

Протоколи и решения на МНЗ и областните лекари относно дейността на околийските здравни служби (1930–1940).

Отчети, таблици и сведения за извършени бактериологически изследвания и борбата срещу маларията (1930–1940).

ОКОЛИЙСКА ЗДРАВНА СЛУЖБА – ПЕТРИЧ Ф. 266К, 29 а.е., 1928–1944 г.

Служба „Окръжен лекар” се открива в Струмица. След това се премества в Петрич и съществува до 1934 г. По-късно се създава служба „Околийски лекар”. След 9 септември 1944 г. функциите на фондообразователя се поемат от околийски здравен отдел. Главна задача е да води борба срещу маларията и петнистия тиф, които се ширят много в този район.

Окръжни, наредби и указания на МВРНЗ относно дейността на околийските лекари по предпазването и лекуването на населението от заразни болести, по контрола на продуктите и водите, по частната практика и др. (1940–1941).

Протоколна книга и отделни протоколи на БЛС по приемането на нови членове, по борбата със заразните болести, по определянето на ДОД за обществено подпомагане на лекарите и др. (1932–1943).

Преписки с окръжния лекар в града, с МВРНЗ и др. по личния състав (1932–1942, 1944).

Годишни санитарни отчети и сведения на петричкия околийски лекар за борбата против маларията и други заразни заболявания в околията (1935–1940); сведения за изследваните води (1938–1940); месечни сведения за работата с парните дезинфекционни машини (1943).

Диаграми и сведения за смъртността, раждаемостта, заразните болести и естествения прираст за района на здравната служба в с. Никудин (1940–1944).

Преписки с МВРНЗ, околийския управител в Петрич, участъковите лекари и кметовете в околията по организирането на въздушната отбрана и превързочните пунктове (1943–1944).

Регистър за движимите имоти на противомаларичната станция в Петрич (1928).

ПРОТИВОМАЛАРИЧНА ОПИТНА СТАНЦИЯ – ПЕТРИЧ

Ф. 89К, 29 а.е., 1928–1943 г.

Създадена на 14 май 1928 г. от представителството на Рокфелеровата фондация. През първата година извършва само подготвителна и организационна работа. До 1931 г. станцията се занимава с научноизследователска работа, а след това поема функциите на подрайон за водена борба против маларията и лечение на маларично болни. Основни задачи: да проучи условията, които обуславят развитието на маларията в района, да определя силата и причината на маларичната епидемия през различните сезони на годината, да определя ролята на комарите при пренасянето на маларичната зараза, въз основа на което да изработва програма за бъдещата борба с маларията. До 1935 г. е подчинена на Главната дирекция на народното здраве при МВРНЗ, а след това на областния лекар.

Годишни и месечни отчети за дейността на противомаларичната станция и петричкия районен инспектор по маларията (1928–1943); отчети и сведения за извършени технико-оздравителни работи по маларията (1929–1933); седмични рапорти (на чужди езици) за извършената работа против маларията (1931–1933); сведения, рапорти и кореспонденция на участъковите хининари и наблюдатели по маларията (1936); кореспонденция с Главната дирекция на народното здраве и с Пловдивската противомаларична станция по извършените корекции на маларично-блатни места (1933–1935), с училищата в района и кметовете в Петрич и Свети Врач за мерките за борба с маларията (1932–1933).

ОБЩИНСКИ ЛЕКАР – БАНСКО

Ф. 241К, 25 а.е., 1914–1943 г.

Каталог на библиотеката на Банската участъкова болница (1914); годишен санитарен отчет (1939–1940) и статистически сведения за прегледаните болни, за ражданията и смъртността, за болестите в района.

Тетрадки за записване на имунизирани против коремен тиф (1926–1951); книги за вписване извършените ваксинации и реваксинации (1923).

УЧАСТЪКОВА БОЛНИЦА – с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 68К, 47 а.е., 1927–1943 г.

От фелдшерски пункт през 1928 г. се разраства в участъкова болница. Задължение на участъковия лекар е да контролира чистотата и здравето на населението и да извършва санитарни проверки на хранителните стоки по магазините. Дълго време участъковата болница е подчинена на Областната здравна служба – Пловдив, а по-късно – на Областната здравна служба в Горна Джумая.

Окръжни от Дирекция на труда и обществените осигуровки, доклади от лекаря, заповеди на петричкия окръжен лекар и неврокопския околийски пограничен училищен инспектор и съдебномедицински актове относно дейността на участъковата служба (1927–1942).

Санитарноревизионни протоколи от санитарния съвет за работата в болницата в селото, за хигиената в района на общината (1929–1942).

Статистически сведения за умиранията в Якорудска община (1929); сведения за направените имунизации и реимунизации в общината (1929–1942).

**УЧАСТЪКОВА АМБУЛАТОРИЯ – с. СИМИТЛИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 250К, 45 а.е., 1919–1943 г.**

Месечни ведомости за прегледани амбулаторно болни (1919–1939).

Протоколи за хигиенното и здравословното състояние на общините в Симитлийски район (1926–1927).

Сведения за заболели от малария и остри заразни болести (1925–1943).

Актове и протоколи за приемане и издаване на имуществото в здравната служба на селото (1936, 1939–1942).

Съдебномедицински актове за огледи на трупове на убити лица (1925–1942).

**ЗДРАВНА СЛУЖБА – с. БЕЛИЦА (ИЛИНДЕНЦИ), СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ
Ф. 240К, 8 а.е., 1926–1940 г.**

Създадена през 1934 г. и продължава да съществува и днес.

Окръжни на МВРНЗ и на окръжния лекар относно дейността на здравните служби и борбата със заразните болести (1934–1940).

Протоколи от извършените проверки на здравната служба, годишен доклад за дейността на здравната служба (1934–1940).

Сведения за разпространението на алкохолизма и душевно болните в общината; годишни цифрови сведения за движението на населението и извършените здравно-хигиенни мероприятия (1926–1939).

**ЗДРАВНА СЛУЖБА – с. ЦАПАРЕВО, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 247К, 10 а.е., 1923–1942 г.**

Открива се през 1925 г. като фелдшерски пункт и обслужва населението от Огражденски район.

Окръжни на МВРНЗ и на окръжния лекар – Петрич, във връзка с ръководството и дейността на здравните заведения (1925–1942).

Годишни отчети и цифрови сведения за дейността на участъковата здравна служба (1932–1937, 1942).

Протоколи на участъковия лекар и фелдшери за проведените профилактични прегледи в общината, за констатираните заразни болести (1923–1933).

Преписки с петричкия окръжен лекар и сведения за психическите заболявания в общината (1926–1930).

Актове от съдебномедицински експертизи (1926–1929).

Статистически сведения за ражданията и умираанията, за здравно-профилактичните мероприятия в общината (1925–1940).

Х. ОБЩЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ

МАКЕДОНСКИ БЛАГОТВОРИТЕЛНИ БРАТСТВА

МАКЕДОНСКО БЛАГОТВОРИТЕЛНО БРАТСТВО „АТАНАС ТЕШОВСКИ” – НЕВРОКОП

Ф. 123К, 10 а.е., 1924–1932 г.

МАКЕДОНСКО БЛАГОТВОРИТЕЛНО БРАТСТВО – РАЗЛОГ

Ф. 281К, 11 а.е., 1920–1934 г.

Основани са през 1925 г. като клонове на Съюза на македонските емигранти, който е в услуга на българската монархия и фашизъм. Подчинени са на Националния комитет на съюза. Прекратяват дейността си през 1934 г.

Архивните фондове са сравнително добре запазени.

Окръжни на НК на Съюза на македонските емигранти в България във връзка с провеждането на Деветия конгрес на съюза, по организирането на нови членове, по създаването на младежки македонски организации, по подпомагането на пострадалите от земетресението в Гевгелийско, Дойранско и Струмишко, по провеждането на областни сбирки и протести против Ньойския договор, по организационната дейност, по оземляването на бежанци, по уреждането на окръжни сбирки (1926–1932); протоколи от заседания, покани за събрания, отчетни доклади за дейността на сдруженията със сведения за политическите, организационните, финансовите работи на сдруженията, за настаняването на бежанци (1927–1932, 1934).

Протоколи на настоятелството на братството в Разлог с данни за състава на ръководството, за участието на членовете в политически мероприятия (манифестации, събрания и др.), за събиране на членския внос, волни помощи, за организиране на вечеринки, за настаняване на бежанци, за избиране на делегати за конгреси, за оказване на материална помощ на членовете на братството (1926–1934) ф. 281К.

Списание „Зеница” за разкази и забавни страници с публикации на Гео Милев, Рабиндранат Тагор, Емил Верхарен, Агрипа д'Обинье, Шарл Бодлер и др. (1920).

МАКЕДОНО-ОДРИНСКО ОПЪЛЧЕНСКО ДРУЖЕСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 314К, 5 а.е., 1912–1944 г.

Основано на 5 юни 1934 г. от доброволци, взели участие в Балканската война. То е съставна част на общността на македоно-одринските дружества. Ръководи се от Върховния македоно-одрински комитет в София.

Окръжни и писма от Съюза на македоно-одринските опълченски дружества в България във връзка с издирването на опълченци от македоно-одринското опълчение, с евакуацията на ръководството и промените в него (1934–1944); отчети на дружеството за дейността му (1937–1938); заявления на опълченци за пенсия и удостоверения със сведения за тяхната морално-политическа благонадеждност (1934–1944); кореспонденция с организации, дружества и други културни институти по набиране средства за построяване на дом-паметник на македоно-одринските опълченски дружества в България, по провеждането на събрания и др. (1943–1944); снимки на опълченци (1912–1939).

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ И БЛАГОТВОРИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ

БЛАГОТВОРИТЕЛНИ ЗАПАСНИ ПОДОФИЦЕРСКИ ДРУЖЕСТВА

БЛАГОТВОРИТЕЛНО ЗАПАСНО ПОДОФИЦЕРСКО ДРУЖЕСТВО

„ГОЛАШ” – РАЗЛОГ

Ф. 114К, 4 а.е., 1930–1943 г.

БЛАГОТВОРИТЕЛНО ЗАПАСНО ПОДОФИЦЕРСКО ДРУЖЕСТВО – с.

ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 113К, 5 а.е., 1929–1931 г.

Влизат в състава на фашистката организация Съюз на запасните подофицери в България. Прекратяват дейността си на 9 септември 1944 г.

Архивните фондове са частично запазени.

Окръжни на Съюза на запасните подофицери по провеждането на съюзен конгрес, по пропагандата и агитацията, по отчитането на членския внос (1929–1930).

Протоколи от заседания на УС и отчетни доклади от общите годишни събрания с данни за дейността на УС и надзорната комисия по членството, бюджета, културно-просветната и организационната работа (1931–1942) ф. 114К; заявления за приемане на нови членове на дружеството (1938–1939); списъци на членовете на дружеството и отчети за приходите и разходите (1938–1943) ф. 114К.

ЖЕНСКО БЛАГОТВОРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „МАЙЧИНА ГРИЖА” –

РАЗЛОГ

Ф. 116К, 5 а.е., 1927–1945 г.

Създадено през 1927 г. като благотворително дружество. По-късно разширява дейността си и прераства в културно-просветно.

Окръжни на Националния комитет до женските съюзи по провеждане конгреси на женските съюзи, от НМК по структурата, отчетността и работата на дружествата (1927–1940); списъци на македонските благотворителни братства в провинцията (1932–1940); заявления, писма от членки на дружеството, протоколи от заседания на настоятелството по подпомагането на бедните деца, по културно-просветната му и организационна дейност, по приемането на нови членки (1934–1945).

ЗАНАЯТЧИЙСКИ СДРУЖЕНИЯ

ОБЩО ЗАНАЯТЧИЙСКО СДРУЖЕНИЕ – БАНСКО

Ф. 92 К, 3 а.е., 1933–1948 г.

ОБЩО ЗАНАЯТЧИЙСКО СДРУЖЕНИЕ – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 93К, 6 а.е., 1926–1948 г.

ОБЩО ЗАНАЯТЧИЙСКО СДРУЖЕНИЕ – ПЕТРИЧ

Ф. 94К, 8 а.е., 1935–1945 г.

ОБЩО ЗАНАЯТЧИЙСКО СДРУЖЕНИЕ – НЕВРОКОП

Ф. 170К, 36 а.е., 1921–1944 г.

Занаятчийските сдружения в Горноджумайска област се създават през 1921 г. В началото всеки занаят си създава самостоятелно сдружение. През 1938 г. всички браншове се сливат и образуват едно общо занаятчийско сдружение в окръга. Занаятчийските сдружения следят за незаконно упражняване на занаятите. Имат свой устав, в който се определят задачите и цели те им.

Протоколи от общи събрания във връзка с дейността на сдруженията (1931–1948) ф. 92К, 94К, 170К; списъци на управителните тела и заповеди за утвърждаването им (1937–1938) ф. 170К.

Окръжни от Общия съюз на българските занаятчии за ликвидирането на еврейските търговски предприятия, София, по провеждането на II редовен конгрес на занаятчиите, за разпределението на суровините за работа, за чествуването на съюзния празник, за подпомагането на самостоятелни занаятчии, за спазването на 8-часов работен ден и др. (1937–1942) ф. 94К, 170К.

Преписки с обществени организации, занаятчийски сдружения и др., позиви на общозанаятчийското сдружение в Неврокоп по чествуване на празници (1939) ф. 170К.

Бюджети и отчети, актове за извършени финансови ревизии, карти за регистриране на занаятчийски работилници и др. (1940–1944) ф. 92К, 170К; партидни книги за членския внос (1921–1945) ф. 94К, 170К; заявления за членуване, списъци на членове на отделни браншове (1932–1943) ф. 170К.

ОКОЛИЙСКИ И МЕСТНИ ЗЕМЕДЕЛСКИ СТОПАНСКИ ЗАДРУГИ

ОКОЛИЙСКА ЗЕМЕДЕЛСКА СТОПАНСКА ЗАДРУГА – ГОРНА ДЖУМАЯ

Ф. 340К, 6 а.е., 1936–1948 г.

ОКОЛИЙСКА ЗЕМЕДЕЛСКА СТОПАНСКА ЗАДРУГА – НЕВРОКОП

Ф. 163К, 35 а.е., 1925–1949 г.

ОКОЛИЙСКА ЗЕМЕДЕЛСКА СТОПАНСКА ЗАДРУГА – РАЗЛОГ

Ф. 177К, 18 а.е., 1936–1947 г.

МЕСТНА ЗЕМЕДЕЛСКА СТОПАНСКА ЗАДРУГА – БАНСКО

Ф.11К, 3 а.е., 1937–1943 г.

До 1924 г. съществуват местни земеделски стопански задруги. След тази година се създават околийските земеделски стопански задруги, които ръководят и направляват дейността на създадените местни дружества. Околийските задруги имат за задача да пропагандират земеделската наука и техника, да снабдяват селските стопани със сечива, изкуствени торове и сортови семена, да организират продажбата на селскостопанската продукция. Действуват до 1950 г., след което функциите им се поемат от местните селски кооперации и ТКЗС.

Протоколи от заседания на УС и годишни отчети за дейността на задругите по приемането на нови членове, по прихода и разхода, по организационното състояние, по ревизиите на касата, по избирането на делегати за събрания на околийските задруги и др. (1925–1948) ф. 163К, 177К, 340К; заповеди за утвърждаване на ръководни тела на задругите (1925–1942) ф. 163К, 177К, 340К; годишни доклади за икономическото състояние на Неврокопска околия (1943) ф. 177К.

Устави на земеделските задруги (1925–1938); окръжни, заповеди и наредби от Общия съюз на стопанските задруги в България по отпускането помощи на членове на

съюза, по ревизиите на касата, по абонамента на вестник „Земледелска задруга”, по провеждането на агитационни месеци и др. (1937–1943) ф. 163К, 177К.

Списъци па членовете на задругите (1926–1943) ф.11К, 163К, 177К.

Бюджети и годишни отчети (1925–1949) ф. 163К, 177К, 340К; ревизионни актове (1937–1947) ф. 163К, 177К, 340К; ведомости за заплатите (1937–1946) ф. 177К.

СДРУЖЕНИЯ НА СТОПАНСКИТЕ СЛУЖИТЕЛИ

СДРУЖЕНИЕ НА СТОПАНСКИТЕ СЛУЖИТЕЛИ – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 280К, 6 а.е., 1934–1940 г.

СДРУЖЕНИЕ НА СТОПАНСКИТЕ СЛУЖИТЕЛИ – с. ЯКОРУДА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ Ф. 308К, 4 а.е., 1934–1942 г.

Сдруженията на стопанските служители се създават през 1934 г. като клонове към Сдружението на служителите при Министерството на народното стопанство. Те се грижат за социалните осигуровки на служителите и за културното издигане на членовете си. Изграждат се към ревиърните стопанства.

Учредителни протоколи на сдруженията (1934); протоколи от събрания и от заседания на настоятелствата на сдруженията с данни за дейността им, за провежданите мероприятия за подобряване състоянието на стопанските служители в района на Горна Джумая и с. Якоруда (1934–1940); списъци на членовете на сдруженията (1934–1940).

Годишни отчети на сдруженията със сведения за извършените работи (1935–1938).

Бюджет на сдружението в с. Якоруда с данни за приходите и разходите (1939–1942).

ХІ. РЕЛИГИЯ

НЕВРОКОПСКА МИТРОПОЛИЯ – БЛАГОЕВГРАД

Ф. 198К, 228 а.е., 1893–1951 г.

През 1894 г. турското правителство издава бераг за откриване на Неврокопската епархия. Първи български митрополит в Неврокопската епархия е митрополит Иларион, ръкоположен на 24 април 1894 г. Неврокопската епархия тогава била съставена от три духовни околни – Неврокопска, Разложка и Горноджумайска. Митрополит Иларион пристигнал в Неврокоп на 10 май 1894 г. Той бил радушно посрещнат от цялото българско население и ръководил епархията 18 години. След него тя се управлява от свещеник Сава Попов от Мелнишка епархия. След Балканската война управлението на епархията е възложено на дебърския митрополит Козма. От 1 юни 1915 г. за управляващ епархията е назначен струмишкият митрополит Герасим. На 21 юни 1915 г. бива избран за неврокопски митрополит архимандрит Макарий.

Протоколи на епархийския духовен съвет по организационно-църковни въпроси, по ръкополагането на свещеници и утвърждаването на църковни настоятелства, по бракоразводите и браковете, по подпомагането на организации и дружества, по строежа на храмове, по закупуването на имоти и др. (1911–1917, 1920–1940, 1942); книга за протоколите от заседанията на разпоредителния духовен съвет (1914–1915, 1922–1929, 1935, 1937–1942, 1948–1949); протоколи от събрания на настоятелствата в епархията по социалните задачи на Българската православна църква, за религиозните учения и течения, за християнството и войната (1941); протоколни решения на духовния съвет по имотите на черквите и манастирите, по ръкополагането на свещеници и др. (1918, 1945–1951); разпоредителни протоколи от заседания на епархийския духовен съвет с данни за назначаването на свещеници, по бюджета, по сключването на бракове и бракоразводи и др. (1905–1914, 1919, 1921, 1935–1938); протоколи от заседания на комисията при митрополията по класирането на свещениците в различните околии (1920–1922), за избор на църковно настоятелство (1922–1924, 1926, 1928, 1934, 1942), за избор на епархийски избиратели (1924, 1928), от заседания на църковните настоятелства за отдаване под наем на църковните имоти, по строежа на църкви, по закупуване на църковен инвентар, по приходите и разходите (1925–1927).

Годишни отчети на духовния съвет за операциите по приходите и разходите (1915, 1924, 1948); рапорти относно положението на църковните настоятелства в Горноджумайска околия (1919), на архиерейските наместници за състоянието на енориите и църквите (1921, 1927–1929, 1933, 1940, 1942–1943, 1947); годишни рапорти и ревизионни листове на архиерейските наместници по ревизиите на църквите (1932–1936).

Преписки с командира на 14-и пехотен Македонски полк по ръкополагане на свещеници във войската (1917) и списъци на енориите, свещениците и църквите (1917–1947); таблици и списъци на населението с данни за националната му принадлежност (1918, 1923, 1927); опис на семействата в Неврокопска и Разложка околия (1911); книги за назначавания, уволнявания и избиране на синодални членове (1917, 1925–1926, 1941); заповеди на митрополита за назначаване, класиране, уволняване и преместване на свещеници (1918–1933, 1942, 1948); списъци на избирателите за църковните настоятелства (1939); наредби, издавани от митрополит Борис по подготовката на свещениците, по изпълнението на законите и заповедите (1935); преписка с Министерството на външните работи и изповеданията, със Светия синод и архиерейските наместничества в Горна Джумая, Разлог, Петрич и Свети Врач по избор на митрополит (1935).

Книга за брачните дела в митрополията (1893–1909).

Преписки със Светия синод, с дебърския митрополит и архиерейските наместничества по покръстването на българите в областта, изповядващи мохамеданска религия (1913–1914, 1925–1938), по борбата с протестантските и католическите дейци за надмощие на православието (1922, 1925), по дейността на протестантските сдружения в областта (1926, 1942).

Окръжни на Светия синод и Екзархията до митрополията по отпразнуването на празници, по назначаването на свещеници, по венчаванията, по бюджета (1913–1949), от митрополията до свещениците относно религиозното обучение на учениците (1945), от Светия синод до Струмишката митрополия по спазването на законните разпоредби, по браковете, по обучението в религиозните училища (1920), относно дейността на църквите и църковно-религиозния живот (1935–1937), по спора между Светия синод и правителството за въвеждане на граждански брак в България (1936), от Българската църква за помощ на руските войници през 1914 г., по подпомагане ветераните от Освободителната война на България (1922), на пострадалите от гръцкото нашествие в Петричко и Мелнишко (1925), по подпомагането семействата на осъдени от Народния съд свещеници (1945), по раздаване на дрехи на бедни ученици от щаба на 7-ми пехотен Рилски полк (1936); книга за записване на доброволни пожертвувания (1927).

Преписка със Светия синод, архиерейските наместници, църковните настоятелства и др. по събиране помощи за постройка на духовна семинария в Пловдив (1921–1922).

Преписка с Министерството на земеделието и други учреждения по разработване на свободни земи (1916), за недвижими църковни имоти в Неврокопска епархия (1925–1930), по преместването на митрополията в Горна Джумая и наемане на здание в града за нея (1924–1928); скици и планове на църковния дом в Неврокоп, планове за канализацията, инсталацията и вътрешната уредба на дома (1928–1937).

Писмо на Светия синод до Министерството на външните работи и изповеданията, окръжно на МНП по отделянето на училищата от църквата (1916); рапорти на енорийски свещеници до митрополията и до Окръжната училищна инспекция в Горна Джумая за отношението на учители и други жители на епархията към духовенството и църквата (1931); оплаквания на жители на епархията по повод нарушения от страна на свещениците на законните разпоредби при богослужението и реда на извършването му (1937–1938, 1942); преписки със свещениците по дейността и нравствеността на духовенството (1936, 1939).

Църковно углавно дело срещу свещеник Михаил Хаджииванов за неморални деяния (1930); книга със съдебни решения по бракоразводните дела на Неврокопския епархийски духовен съвет (1939–1944); описна книга на гражданските, помирителните и църковните углавни дела (1922–1931).

Позиви от Всебългарския съюз „Отец Паисий“ до българския народ по учредяването, целите и задачите му (1929); преписка с комитета „Иларион Макариополски“ и енорийските свещеници по създаване към Светия синод на комитет „Иларион Макариополски“ (1923–1927); устав на православно християнско благотворително братство „Свети Иван Рилски“ в Неврокоп (1934); преписка на църковнопевческото училище при митрополията с архиерейските наместници, енорийските свещеници и разни лица по откриване на певчески курс. към митрополията за подготовка на свещеници и църковни певци (1931–1932).

Писма от Българската екзархия до Румънския и Руския задграничен синод по въпросите за обединяването на православните християни с данни за борбата на българския народ срещу Цариградската патриаршия за самостоятелна църква, за вмешателството на Вселенския патриаршески престол в делата на православната полска църква (1924–1930).

Сведения на свещениците за църковните старини в епархията (1939).

Сведения, оплаквания и писма от свещеници и неврокопския митрополит до околийския управител, околийския полицейски началник, околийския съдия, председателя на Светия синод във връзка с произволите на полицейските власти и др. (1936).

Годишни бюджети и финансови отчети на митрополията (1914, 1921–1923, 1928–1933, 1942–1945, 1947–1949); отчети по изпълнението на бюджета на Неврокопския епархийски съвет (1930–1934, 1940); ревизионни листове от проведени финансови ревизии (1929–1937).

ЕПАРХИЙСКО СВЕЩЕНИЧЕСКО БРАТСТВО – БЛАГОЕВГРАД Ф. 201К, 11 а.е., 1909–1955 г.

В 1909 г. под името „Св. Атанасий Александър“ се създава по инициатива на около 20 свещеници в околията епархийско свещеническо братство в Горна Джумая. През 1920 г. то става член на Общия свещенически съюз в страната. През 1924 г. братството променя името си и се назовава „Св. Цар Борис покръстител“. Просъществува до 1956 г., когато по решение на Светия синод е закрит свещеническият съюз. Неговите социални функции се поемат от Светия синод.

Братството има свой устав, посмъртна каса, каса „Самопомощ“, взаимоспомагателна каса. Издава вестник „Пастирско дело“.

Протоколи от заседания на настоятелството и общи събрания на братството в Горна Джумая по конституирането му, по прихода и разхода, по избора на делегати за епархийски събрания, по дисциплината на свещениците, по закупуването на свещенически дом и др. (1909–1947) и на Неврокопското братство (1921–1945), на контролната комисия по направени проверки на сметките (1935–1955).

Касова книга за приходите и разходите (1935–1955); квитанционни книги на Горноджумайското околийско свещеническо братство (1929–1955) и др.

ЕПАРХИЙСКА СВЕЩОЛИВНИЦА – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 204К, 8 а.е., 1923–1950 г.

Започва дейността си през 1923 г. в старата сграда на църквата. От 1939 до 1949 г. работи в епархийския дом в Горна Джумая. Закрива се през 1949 г. Ръководи се от председател, има счетоводство с отделен бюджет. Подчинена е на Епархийския съвет и митрополията.

Протоколи на настоятелството по отливането на свеци, по направените проверки на наличните количества восък и фитил, по предаването на материалите на свещоливницата на централната такава в София; входящи и изходящи дневници във връзка с дейността ѝ (1923–1941); ведомост за заплатите на служителите при свещоливницата (1935–1940); правилник за епархийските свещоливници (б. д.).

АРХИЕРЕЙСКИ НАМЕСТНИЧЕСТВА

АРХИЕРЕЙСКО НАМЕСТНИЧЕСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ Ф. 49К, 19 а.е., 1891–1950 г.

Създадено 1891 г.

АРХИЕРЕЙСКО НАМЕСТНИЧЕСТВО – ПЕТРИЧ Ф. 228К, 143 а.е., 1921–1948 г.

Създадено 1879 г.

АРХИЕРЕЙСКО НАМЕСТНИЧЕСТВО – РАЗЛОГ
Ф. 230К, 93 а.е., 1911–1955 г.

Създадено 1872 г.

АРХИЕРЕЙСКО НАМЕСТНИЧЕСТВО – СВЕТИ ВРАЧ
Ф. 233К, 37 а.е., 1920–1949 г.

Създадено 1921 г.

Повечето от тях се създават през XIX в. по силата на чл. 10 от султанския ферман за учредяване на Българската автономна църква. Ръководят дейността на църквите и църковните настоятелства в областта. До 1946 г. наред с духовно-съдебните изпълняват и административни функции. От 1946 г. остават да функционират само като административно-духовни органи. Подчинени на Самоковската и Неврокопската епархия, на митрополитите в Неврокоп и Струмица.

Протоколи от заседанията на духовния съвет и преписки за бракораководните дела (1895–1942) ф. 49К, за духовните дела (1896–1913) ф. 49К, на архиерейските наместничества по бракораководните дела, по дейността на свещеническото братство (1914–1948) ф. 228К, 230К; книги за свещениците и църквите с данни за рождението, месторождението и образованието им, за изграждането на черкви (1910) ф. 49К; сведения за енориите и енорийските свещеници (1937–1947) ф. 228К; преписки с Неврокопската митрополия, с църковните настоятелства в епархията и в Разложка духовна околия по избирането на епархийски избиратели и съветници и църковни настоятелства (1929–1955) ф. 228К, 230К, 233К.

Сведения за състоянието на епархиите и църквите (1920–1948) ф. 228К, 233К, за църковните имоти и капитали (1932–1947) ф. 228К, 230К, за венчаванията и незаконните бракове (1932–1948) ф. 228К, 230К, 233К, за ражданията и умиранията (1932–1948) ф. 230К, за семейното и материалното положение на свещениците (1940) ф. 228К.

Статистически сведения и отчети на настоятелствата по изпълнението на бюджетите (1940–1943) ф. 228К; списъци на енориите, храмовете, свещенослужителите, монасите и др. (1920–1948) ф. 233К.

Преписки с Неврокопската митрополия и енорийските свещеници в Светиврачка околия по родствата при браковете и при смесените бракове (1934–1941) ф. 233К.

Окръжни и послания на Светия синод и митрополиите по отпускането на помощи на свещеници или техни наследници, по оземляването на църквите, по задълженията на свещениците, по сътрудничеството на черквите с общинските органи и обществените организации (1924–1948) ф. 228К, 230К; преписки със светски организации, съюзи, дружества, конгреси по духовни и светски въпроси (1942–1948) ф. 233К; преписки със Светия синод и други църковни и светски учреждения по важни църковни въпроси, за продажба, наеми, отчуждения, обсебвания, повреди, прехвърляния и пр. на църковни имоти (1934–1948) ф. 233К, с духовно-учебни заведения за подготовка на инструктори и ръководители по вероучение, по организирането на енорийските и църковни училища, по преподаването на вероучение (1937–1948).

Проповеди на свещеници и други лица, групови съслужения, свещенически братства, православни християнски братства (1937–1946) ф. 233К.

Преписки с Неврокопската митрополия по иноверната и инославна пропаганда и сектите (1947) ф. 233К.

Преписки с църковните настоятелства, с Неврокопската митрополия по утвърждаването на постановления и протоколи по усилването разходите и кредитите за благоустройството на първите, по изграждането на нови църкви и даването под наем църковни имоти, по завещанията и даренията (1937–1947) ф. 233К, по ремонтите на храмове и други църковни постройки (1921–1947) ф. 230К.

Преписки с Неврокопската митрополия и църковните настоятелства в Разложка духовна околия по отпразнуването на религиозни празници (1923–1941) ф. 230К.

Финансови отчети, бюджетопроекти и бюджети на наместничествата (1921–1948) ф. 228К, 230К; парични преписки и отчети (1934–1947) ф. 228К; сведения по фондовете на бюджета на църковните настоятелства (1927–1928) ф. 230К; инвентарни книги (1911–1943) ф. 230К.

Сведения за храмовете и посещенията им, за чуждите вероизповедания (1947) ф. 228К, за православните братства (1937) ф. 228К, по факултативно-религиозното обучение (1945–1947) ф. 228К; ревизионни протоколи на архиерейските наместници и пунктовете свещеници (1937–1948) ф. 233К.

Преписки със Светия синод, Неврокопската митрополия, църковните настоятелства в Разложка духовна околия за внесени суми от църковните настоятелства за подпомагането на народната армия и пострадалите в Отечествена война (1944–1945) ф. 230К.

ЦЪРКОВНИ НАСТОЯТЕЛСТВА

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – БАНСКО

Ф. 232К, 53 а.е., 1805–1948 г.

Създадено 1833 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БАНЯ, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 225К, 2 а.е., 1879–1959 г.

Създадено 1835 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БАРАКОВО, КЮСТЕНДИЛСКИ ОКРЪГ

Ф. 216К, 22 а.е., 1920–1948 г.

Създадено 1919 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БАЧЕВО, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 224К, 37 а.е., 1915–1951 г.

Създадено 1836 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БЕЛИЦА, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ

Ф. 227К, 10 а.е., 1870–1942 г.

Създадено 1835 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БИСТРИЦА, ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ

Ф. 211К, 16 а.е., 1916–1948 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БРЕЖАНИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 213К, 3 а.е., 1927–1958 г.**

Създадено 1847 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БУЧИНО, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 219К, 5 а.е., 1921–1948 г.**

Създадено 1912 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. БЪЛГАРЧЕВО,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ
Ф. 218К, 18 а.е., 1931–1948 г.**

Създадено 1924 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ГЕГА, ПЕТРИЧКА ОКОЛИЯ
Ф. 203К, 36 а.е., 1857–1948 г.**

Създадено 1857 г.

**ЦЪРКОВНО-УЧИЛИЩНО НАСТОЯТЕЛСТВО – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 200К, 12 а.е., 1886–1911 г.**

Създадено 1886 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО „ВЪВЕДЕНИЕ ПРЕСВЯТИЯ
БОГОРОДИЦИ” – ГОРНА ДЖУМАЯ
Ф. 206К, 58 а.е., 1914–1948 г.**

Създадено 1844 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ДОЛНО ДРАГЛИЩА (ДОЛНО
ДРАГЛИЩЕ), РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 223К, 20 а.е., 1926–1948 г.**

Създадено 1835 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. КРЕМЕН, РАЗЛОЖКА ОКОЛИЯ
Ф. 226К, 3 а.е., 1921–1946 г.**

Създадено 1835 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. КРУПНИК, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ
Ф. 208К, 10 а.е., 1928–1956 г.**

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ЛОГОДАЖ (СТАНКЕ
ЛИСИЧКОВО), ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ**

Ф. 212К, 11 а.е., 1929–1942 г.

Създадено 1860 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. НОВО ХОДЖОВО, СВЕТИВРАЧКА
ОКОЛИЯ**

Ф. 272К, 6 а.е., 1931–1948 г.

Създадено 1927 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ОРАНОВО (кв. на СИМИТЛИ),
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ**

Ф. 217К, 5 а.е., 1930–1948 г.

Създадено 1848 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО „СВ. БОГОРОДИЦА” – ПЕТРИЧ

Ф. 229К, 88 а.е., 1921–1938 г.

Създадено 1857 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ПОКРОВНИК,
ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ**

Ф. 207К, 6 а.е., 1914–1948 г.

Създадено 1891 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО „СВ. БЛАГОВЕЩЕНИЕ” – РАЗЛОГ

Ф. 120К, 9 а.е., 1900–1948 г.

ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – РАЗЛОГ

Ф. 231К, 14 а.е., 1814–1941 г.

Създадено 1814 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. СЕЛИЩЕ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ**

Ф. 214К, 12 а.е., 1929–1948 г.

Създадено 1862 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. СИМИТЛИ, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ**

Ф. 215К, 28 а.е., 1926–1948 г.

Създадено 1927 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. СТРУМСКИ ЧИФЛИК кв.
„СТРУМСКО” на БЛАГОЕВГРАД), ГОРНОДЖУМАЙСКА ОКОЛИЯ**

Ф. 210К, 11 а.е., 1910–1950 г.

Създадено 1833 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ТЕШОВО, НЕВРОКОПСКА
ОКОЛИЯ**

Ф. 202К, 17 а.е., 1836–1948 г.

Създадено 1835 г.

**ЦЪРКОВНО НАСТОЯТЕЛСТВО – с. ХЪРСОВО, ГОРНОДЖУМАЙСКА
ОКОЛИЯ**

Ф. 209К, 9 а.е., 1924–1948 г.

Създадено 1924 г.

ГРУПОВ ФОНД „ЦЪРКОВНИ НАСТОЯТЕЛСТВА”

Ф. 238К, 338 а.е., 1896–1962 г.

Включва документалните материали на църковните настоятелства в селищата Елешница, Борово, Брезница, Брестово, Гара Пирин, Голешово, Горна Сушица, Градево, Гърмен, Дебрене, Делчево, Добри Лаки, Добринища, Долен, Долна Рибница, Дъбница, Дъбрава, Елешница, Жостово, Ключ, Коларово, Копривлен, Корница, Кулата, Кърпелево, Левуново, Лещен, Марикостиново, Марулево, Михнево, Неврокоп, Ново Кономлади, Обидим, Орман чифлик, Ощава, Падеж, Петрич, Плоски, Поленица, Раздел, Свети Врач, Скрът, Цапарево, Черешница, Ширбаново и Якоруда.

Създадени в началото на XIX, а някои едва през XX в. Служат за извършване на църковно-религиозни обреди и служби на славянски език в епохата на робството. Подчинени са на архиерейските наместничества и митрополиците в различните околийски центрове на областта. Върховен орган е Светият синод. Много от тях по време на турското иго служат за запазване на българския език и култура у народа ни, на българския национален бит. Към някои свещениците откриват килийни училища, в които обучават, макар и при съвсем примитивни условия, децата на поробените български род на славянско четмо и писмо и възпитават в тях истински родолюбив дух. В построяването, в изографисването на много от черквите проличава талантът на майсторите-строители, на художниците-зографи като Молерите от Банско и др. Днес някои от черквите са обявени за паметници на културата. По Закона за изповеданията от 24 февруари 1949 г. църквата се отделя от държавата.

Протоколни книги на църковните настоятелства с решения и данни за дейността на черквите, на свещениците и други служители, за богослужението в черквите, за построяването на черкви (1886–1958) ф. 120К, 200К, 202К, 206К, 208К, 211К, 213К, 215К, 216К, 223К, 224К, 225К, 227К, 231К, 232К, 238К; протоколи на настоятелството при църквата „Света Богородица” в Горна Джумая по играта на русалиите, приходите от която са за построяване на църква (1927) ф. 206К; летописни книги с бележки за по-важните събития в живота на църквите, за отпразнуването на празници, годишнини, за живота в селищата и др. (1925–1962) ф. 217К, 225К, 238К; устав на църковно-училищната община в Разлог (1882) ф. 231К.

Султански ферман от 1857 г. за построяването на черква в с. Гумниче, Петричко. Султански ферман за построяването на нова черква в същото село (1870); съдебно решение на Петричкия наиб (1875) ф. 203К; султански фермани за биене на клепало и ремонт на храма в с. Тешово, Неврокопско (1836, 1841) ф. 202К.

Нафузки тефтер на българското евангелско общество за ражданията в Банско (1835–1911) ф. 232К; регистри и сведения за раждания, кръщавания, граждански бракове и умирация (1814–1948) ф. 207К, 209К, 217К, 219К, 227К, 231К, 238К; тефтер-регистър на семействата, завърнали се от Дупница (1879) ф. 225К; тефтер за ражданията в Буга и Глазне – махали в Банско (1805–1905) ф. 232К.

Преписки със Светия синод и с митрополиците по църковните избори на настоятели (1914–1948) ф. 120К, 203К, 206К, 207К, 208К, 225К, 226К, 229К, 232К,

238К; окръжни, писма и послания на Светия синод и Св. митрополия по църковни и други въпроси, по строежите на черквите (1914–1950) ф. 47К, 203К, 208К, 209К, 210К, 211К, 213К, 215К, 216К, 218К, 219К, 223К, 225К, 227К, 229К, 232К, 238К, за имотите на църковните настоятелства (1914–1948) ф. 207К, по финансовите операции на църквите (1914–1948) ф. 120К; преписки за здания за малолетни престъпници, по закриването на неврокопската свещоливница, по построяването на митрополия, писма за разрешения за брак, за смъртта на митрополит Иларион, по случай 100-годишнината от Велчовата завера, по заема за свободата (1919–1945) ф. 224К, по отпразнуването 50-годишнината от основаването на Неврокопската епархия (1944), 50-годишнината от смъртта на екзарх Антим (1939) ф. 224К и 100-годишнината на черквата в Банско (1935–1937) ф. 232К, по историите на храмовете в с. Плоски и Свети Врач (1925–1918) ф. 238К, по църковните обреди (1923–1948) ф. 229К, 238К.

Отчети на църковните настоятелства за дейността им (1937–1959) ф. 225К; статистически сведения за църковните настоятелства, храмовете, свещениците, енорияшите (1926–1948) ф. 203К, 229К, 238К, за българските основни училища в Горноджумайската кааза (1908–1909) ф. 200К; писма и сведения за живота на църковното настоятелство в Разлог (1915–1948) ф. 120К; дневници на българската черковно-училищна община в Разлог (1900–1903) ф. 120К.

Телефтери за приходите и разходите на църковно-училищните общини (1886–1900) ф. 200К, 231К, 232К; главни приходни и разходни книги на настоятелствата (1909–1950) ф. 210К, 227К, 229К, 231К, 232К, 238К, 272К; телефон-регистър за облагане с бeдел на мъжете и за нафузи по семействата (1879) ф. 225К; бюджети, отчети, сметкоразписки и оправдателни документи за приходите и разходите (1914–1948) ф. 120К, 206К, 212К, 215К, 219К, 224К, 227К, 232К, 238К; годишни финансови отчети (1924–1948) ф. 206К, 208К, 211К, 212К, 216К, 223К, 224К, 227К, 232К, 238К, 272К; телефон за дохода и разхода на църквата „Св. Троица” (1884–1891) ф. 232К; сметна книга (1905–1906) ф. 200К; берсовни бюджети (1931–1948) ф. 272К; журнал на църковно-училищния налог (1905) ф. 231К; ревизионна книга на църковното настоятелство в с. Марулево (1929–1934) ф. 238К; книга за църковните сметки на настоятелството в Разлог (1869–1901) ф. 231К; книги за заплатите на учителите и служителите (1899–1909) ф. 200К.

Дневници по фонд „Строеж на църкви и др.”; касова книга на фонд „Строеж на нова църква” (1927) ф. 206К; преписка с МОСПБ, архиерейското наместничество в Горна Джумая по направата на кубе и камбанария на църквата „Въведение пресвятия Богородици” в Горна Джумая (1920) ф. 206К; преписка с кмета, с митрополията в Неврокоп и с църковното настоятелство в Горна Джумая по построяването на нов храм в Горна Джумая (1938–1939) ф. 206К; преписка с архитектурно-строителни бюра, архиерейския началник в Петрич и Петричкото окръжно инженерство по направата на камбанария на църквата „Св. Богородица” в Петрич (1927) ф. 229К; планове за строеж на църква в Разлог (1926, 1938–1939) ф. 231К; преписки с Неврокопската митрополия и архиерейското наместничество в Свети Врач по строителството и ремонта на храмовете (1914–1953) ф. 238К; книга на църковната община в с. Якоруда за събиране помощи за строежа на черквата (1896) ф. 238К; телефон на приложниците при църквата „Св. Троица” (1833) ф. 232К.

Протоколи с наддавателни листове по продажбата на недвижимите имоти (1931–1934, 1942) ф. 227К; окръжни от Светия синод и преписки със съда и общинските управления по отдаването под наем чрез търг на църковни имоти (1905–1958) ф. 206К, 209К, 211К, 219К, 224К, 227К, 232К, 238К, 272К; книга за недвижими имоти (1937–1942) ф. 206К; тапии (удостоверения) за поземлена собственост (1868–1872) ф. 203К.

Преписки с Неврокопската митрополия и архиерейското наместничество в Свети Врач по покръстването на другOVERCI (1947–1948) и по борбата с религиозните секти (1924–1948); сведения за обичайте на славяните при погребения (1944) ф. 238К.

Статистически сведения за българските основни училища в Горноджумайска каза (1908–1909) ф. 200К.

Книга за даренията на танцьорите русалии към черквата в Горна Джумая (1937) и преписка по игрите им (1925–1926) ф. 206К.

МЮСЮЛМАНСКО ВАКЪФСКО НАСТОЯТЕЛСТВО – НЕВРОКОП Ф. 110К, 11 а.е., 1914–1947 г.

Създадено след освобождението на този край от турско робство – 1912 г. със задачата да управлява вакъфските движими и недвижими имоти, които дава под наем и от които се издържа. Защищава интересите на мюсюлманската религия. Начело стои председател, следван от подпредседател и секретар, избирани с тайно гласуване. Подчинено централно на Мюфтийското наместничество в Неврокоп и на отдел „Духовенство и вакъфи“ при Главното мюфтийство в София.

Протоколи на тричленната комисия при настоятелството с данни за отдаването имотите под наем, по ремонта на джамиите и др. (1928–1931, 1939–1947).

Приходни и разходни книги на турски език (1914–1927); преписки с Главното мюфтийство и общинското управление в Неврокоп на турски език и уведомителни писма до наемателите за състава на тричленната комисия (1924–1928); протоколи от заседанията на комисията при Градското общинско управление – Неврокоп, по чл. 27 от Закона за благоустройството за определяне на парцели, за закупуване и др. (1927–1942); книга за скици и парцели по регулационния план на Неврокоп (1927).

Писмо от главното мюфтийство до общините в страната за издирването на ръкописи и документи за историята на България (1938); писмо до околийския началник в Неврокоп за разрешаване празнуването на Рамазан (1929); окръжно на Главното мюфтийство – София, до настоятелството на мюсюлманските вероизповедни общини за събиране помощи за пострадалите от наводнение жители на Сливенска и Търновска околия и др. (1939).

ГРУПОВ ФОНД „ЕВАНГЕЛИСТКИ ЦЪРКВИ” Ф. 252К, 50 а.е., 1871–1959 г.

През 1868 г. се създава една от първите евангелистки църкви в страната – Банската, която съществува и днес. Издържа се от доброволните вноски на членовете, от дискоси, от даване имотите си под наем, дарения и др. Провежда религиозно-просветна дейност. От основаването ѝ до 1913 г. към нея функционира евангелистко училище за ученици от предучилищна възраст. Към нея съществува до 1946 г. женско дружество. От 1906–1907 г. тя открива в селището и детска градина, която просъществува до 1940 г. Черквата в Разлог е създадена по-късно.

Устав на евангелистките църкви в България и на младежкото християнско и въздържателно дружество при евангелистката църква в Банско (1926, 1929); окръжни на Българския евангелистки въздържателен съюз по провеждането на конгреси, по въздържателното дело и др. (1925–1951), на Бюрото на българските евангелистки църкви по венчавките, по подготовката на младежи за пастири, по подпомагането на болните, по бракоразводите и др. (1889–1927, 1930, 1933–1934, 1938, 1941–1955).

Учредителен протокол и регистри на членовете на църквата (1871–1912); протоколни книги на духовния съвет по приемането на нови членове, на църковното настоятелство по задълженията му, по закупуването на книжа, по бюджета, църковните имоти и др., по електрифицирането на църквите (1925–1959); списъци на членския

състав на църквите (1889–1915); книга-регистър за членовете и домовете на евангелистката църква (1893–1903); летопис на българската евангелистка църква в Банско (1925–1953).

Кръщелни свидетелства на евангелисти (1914–1943); регистри за венчавания и погребения (1926–1952); свидетелства за бракосъчетания на евангелисти (1931); венчални свидетелства (1939–1940); актове за венчавания и кръщения (1908–1925); свидетелства за женитби (1936–1951); бракоразводни протоколи (1916–1927); тефтер за записване на проведените служби и извършените кръщения в Банско (1889–1915).

Статистически сведения на Банската евангелистка църква с данни за приети членове, за неделното евангелистко училище, за приходите на черквата, за фондовете ѝ и др. (1889, 1928, 1931); списък на членовете на младежкото християнско дружество (1925–1926).

Протоколи на въздържателното дружество при църквата с данни за културно-просветната ѝ дейност (1894–1896), на християнското старателно дружество по дейността му (1905–1908), на младежкото християнско въздържателно дружество по културно-просветната му дейност, по приемането на нови членове (1926–1948); тефтер на женското благотворително дружество в Банско по оказването помощ на бедните (1914–1933).

Отчети за дейността на евангелисткото въздържателно дружество в Банско (1930), за дейността на младежкото християнско дружество при църквата в Банско (1927, 1929, 1941–1942); рапорт на младежкото християнско въздържателно дружество в Банско пред XXXVI конгрес на въздържателния съюз, състоял се във Варна през май 1929 г.

Бюджетни сметки на черквата в Разлог (1932–1955); бюджет на младежкото християнско дружество при черквата в Банско (1927–1929); финансови равносметки за приходите и разходите на черквата в Банско (1928–1929); тефтер на равносметките на бирниците на Банското евангелистко общество (1882–1883); турски тапии и инвентарна книга за имотите на евангелистката църква в Банско.

ХІІ. ЛИЧНИ ФОНДОВЕ

ТЮТЮНОТЪРГОВЕЦ ВАНГЕЛ ТОДОРОВ ХРИСТОВ - с. ГАРА ПИРИН, СВЕТИВРАЧКА ОКОЛИЯ Ф. 122К, 11 а е., 1938–1946 г.

Занимава се с покупка на тютюневата реколта от земеделските стопани в района на с. Гара Пирин през периода 1938-1946 г. и продажбата ѝ на тютюневи кооперации в Свети Врач, Горна Джумая и др.

Запазена е малка част от фонда, и то предимно сметководна и финансова документация.

Патенти на Вангел Тодоров за правотъргуване (1939–1941), застрахователни полици (1940, 1942).

Списъци на временните работници към фирмата на Леон Асеов в София (1939).

Счетоводна книга за водене на сметките (1943); касова книга за приходите и разходите (1938–1943); ведомости за положението на сметките в главната книга на 31 февруари 1946 г. и извлечения от текущата сметка на Вангел Тодоров (1946); ведомости за заплати на служещите при фирмата (1945); книга за инвентара на Вангел Тодоров (1943–1946).

СПИСЪК НА НЕВКЛЮЧЕНИТЕ В РАЗДЕЛИТЕ НА ПЪТЕВОДИТЕЛЯ ФОНДОВЕ И ЧАСТИЧНИ ПОСТЪПЛЕНИЯ

I. МЕСТНИ ОРГАНИ НА ДЪРЖАВНА ВЛАСТ И УПРАВЛЕНИЕ

1. Околийска реквизиционна комисия - Неврокоп, ЧП 21, 1942–1944 г.

II. ПРОМИШЛЕНОСТ

1. Столарска фабрика „Иван и Георги Костадинови Ушеви” – Банско, ЧП 8, 1944–1948 г.

III. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

1. Военно агрономство – Неврокоп, ЧП 78, 1917 г.
2. Военно агрономство – Петрич, ЧП 77, 1917 г.
3. Лозарска кооперация „Мелнишка лоза” – с. Хърсово, Светиврачка околия, ЧП 144, 1933 г.
4. Езеровско държавно горско стопанство – с. Белица, Разложка околия, ЧП 49, 1943 г.
5. Държавно горско стопанство – с. Зърнево, Неврокопска околия, ЧП 1, 1942–1944 г.
6. Ревирно лесничейство – с. Добринища, Разложка околия, ЧП 55, 1936–1951 г.
7. Трудово-горска производителна кооперация „Севди Балкан” – с. Сатовча, Неврокопска околия, ЧП 143, 1937–1945 г.
8. Районен инженер по водите – Кюстендил, ЧП 135, 1928 г.

IV. СТРОИТЕЛСТВО

1. Окръжно инженерство – Петрич, ЧП 134, 1933 г.
2. Девета еврейска работна група – спирка Градешница, Светиврачка околия, ЧП 109, 1943 г.

V. СЪОБЩЕНИЯ

1. Телеграфо-пощенска станция – Горна Джумая, ЧП 139, 1916 г.
2. Пощенска телеграфна и телефонна станция – Свети Врач, ЧП 17, 1918–1942 г.

VI. ТЪРГОВИЯ

1. Селкооп „Дерменка” – с. Бабяк, Разложка околия, ЧП 138, 1936–1944 г.
2. Потребителна кооперация „Напред” – Свети Врач, ЧП 35, 1937–1945 г.
3. Потребителна кооперация „Моторок” – с. Тешово, Неврокопска околия, ЧП 84, 1943–1953 г.
4. Околийско комисарство – Свети Врач, ЧП 50, 1942 г.

VIII. ПРОСВЕТА И КУЛТУРА

1. Първоначално училище – с. Конарско, Разложка околия, ЧП 111, 1928–1961 г.

2. Първоначално училище „Ефрем Чучков” – с. Марулево, Горноджумайска околия, ЧП 110, 1923–1960 г.
3. Народно читалище „Просвета” – с. Добърско, Разложка околия, ЧП 80, 1928–1940 г.
4. Читалище „Западнородопски лъч” – с. Елешница, Разложка околия, ЧП 42, 1928–1945 г.
5. Народно читалище „Просветна младеж” – с. Ощава, Светиврачка околия, ЧП 19, 1940–1942 г.
6. Народно читалище „Просвета” – с. Хотово, Светиврачка околия, ЧП 18, 1929–1937 г.
7. Ученическа кооперация „Задруга” – с. Добринища, Разложка околия, ЧП 100, 1936–1947 г.
8. Български туристически съюз – Горна Джумая, ЧП 10, 1933–1935 г.

IX. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

1. Общинска здравна служба – Свети Врач, ЧП 11, 1937–1942 г.

X. ОБЩЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ

1. Дружество на бойците от фронта – Горна Джумая, ЧП 23, 1941–1943 г.
2. Дружество на бойците от фронта – Разлог, ф. 57К, 1941–1944 г.
3. Дружество на бойците от фронта – с. Якоруда, Разложка околия, ф. 112К, 1942–1944 г.
4. Общозанаятчийска кооперация „Успех” – Горна Джумая, ЧП 39, 1942–1947 г.
5. Общо еснафско занаятчийско сдружение – Катунци, Мелник и Свети Врач, ЧП 28, 1926–1944 г.
6. Общозанаятчийско сдружение – Свети Врач, ЧП 76, 1934–1943 г.
7. Земеделско-стопанска задруга – с. Елешница, Разложка околия, ЧП 63, 1937–1950 г.
8. Земеделско-стопанска задруга – с. Плоски, Светиврачка околия, ЧП 101, 1937–1949 г.
9. Овцевъдно сдружение „Пиринска овца” – Горна Джумая, ЧП 129, 1938–1944 г.
10. Пчеларско дружество „Струмска пчела” – Горна Джумая, ЧП 132, 1925–1948 г.
11. Пчеларско дружество „Роза” – Неврокоп, ЧП 56, 1925–1935 г.
12. Пчеларско дружество „Калинка” – с. Петрово, Светиврачка околия, ЧП 113, 1931–1938 г.
13. Дружество „Инвалид” – Горна Джумая, ЧП 67, 1936–1944 г.
14. Околийско дружество „Инвалид” – Неврокоп, ЧП 66, 1927–1936 г.
15. Районен комитет за стопански грижи и обществена предвидливост – Горна Джумая, ЧП 12, 1916–1920 г.
16. Районен комитет за стопански грижи и обществена предвидливост – Мелник, ЧП 64, 1916–1921 г.
17. Районен комитет за обществена и стопанска предвидливост – Неврокоп, ЧП 75, 1913–1921 г.
18. Районен комитет за стопанска и обществена предвидливост – Петрич, ЧП 74, 1915–1920 г.
19. Комитет за обществена предвидливост – Разлог, ЧП 73, 1915–1921 г.

20. Съюз за закрила на децата в България – клон с. Бачево, Разложка околия, ЧП 80, 1938–1946 г.
21. Съюз за закрила на децата в България – клон Горна Джумая, ЧП 126, 1938–1947 г.
22. Съюз за закрила на децата в България – клон с. Падеж, Горноджумайска околия, ЧП 133, 1937–1947 г.
23. Съюз за закрила на децата в България – клон с. Склаве, Светиврачка околия, ЧП 58, 1936–1945 г.
24. Български народен морски сговор – клон Горна Джумая, ЧП 9, 1926–1934 г.
25. Дружество на многодетните майки – Горна Джумая, ЧП 128, 1940–1943, 1946–1947 г.
26. Женско благотворително дружество „Македония” – Горна Джумая, ЧП 86, 1939–1940 г.

XI. РЕЛИГИЯ

1. Мюфтийство – Гоце Делчев, ЧП 96, 1929–1959 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод

Списък на употребените съкращения

I. МЕСТНИ ОРГАНИ НА ДЪРЖАВНА ВЛАСТ И УПРАВЛЕНИЕ

ГРАДСКИ ОБЩИНСКИ УПРАВЛЕНИЯ

Градско общинско управление – Банско

Градско общинско управление – Горна Джумая

Градско общинско управление – Мелник

Градско общинско управление – Неврокоп

Градско общинско управление – Петрич

Градско общинско управление – Разлог

Градско общинско управление – Свети Врач

Селски общински управления

Еврейска община - Горна Джумая

ПОЛИЦЕЙСКИ ОРГАНИ

Окръжно управление на МВРНЗ – Петрич

Областна дирекция на МВРНЗ – Горна Джумая

Околийско управление на МВРНЗ – Горна Джумая

Околийско управление на МВРНЗ – Мелник

Околийско управление на МВРНЗ – Неврокоп

Околийско управление на МВРНЗ – Петрич

Околийско управление на МВРНЗ – Разлог

Околийско „управление на МВРНЗ – Свети Врач

ОРГАНИ НА СЪДА И ПРОКУРАТУРАТА

Областен съд – Горна Джумая

Окръжен съд – Неврокоп

Околийски съдилища

Областна прокуратура – Неврокоп

Неврокопски затвор – Неврокоп

РЕКВИЗИЦИОННИ КОМИСИИ

Околийска реквизиционна комисия – Петрич

Околийска реквизиционна комисия – Свети Врач

II. ПРОМИШЛЕННОСТ

Държавно минно предприятие – каменовъглена мина „Пирин” – с. Брежанн, Горноджумайска околия

Шперплата фабрика ООД „Братя Захаријеви” – Горна Джумая

Дъскорезна работилница „Братя Бакалови – Бучкови” – с. Якоруда, Разложка околия

Дъскорезна работилница „Братя Клешкови” – с. Якоруда, Разложка околия

Грънчарски еснаф – Разлог

III. СЕЛСКО И ГОРСКО СТОПАНСТВО

УЧРЕЖДЕНИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕТО

Областна служба на земеделието – Горна Джумая

Околийски агрономства

Държавен овощен разсадник – Разлог

Опитно поле по тютюна – Неврокоп 41

Дирекция за подобряване и увеличение на работната земя при МЗДИ – Горна Джумая

ВЕТЕРИНАРНИ СЛУЖБИ

Областна ветеринарна служба – Горна Джумая

Околийски ветеринарни служби

УЧРЕЖДЕНИЯ, ПРЕДПРИЯТИЯ И ОРГАНИЗАЦИИ ОТ ГОРСКОТО СТОПАНСТВО

Служби по горите, горски стопанства и лесничейства

Секции по укрепяване на пороищата и залесяването

Трудово-горски производителни кооперации

Водно стопанство

Район по водите – Петрич

Водни синдикати

IV. СТРОИТЕЛСТВО

Областно инженерство по водите – Горна Джумая

Районно пътно инженерство – Горна Джумая

Околийски ннжсперства

Тринадесета пътна строителна секция – Горна Джумая

Пета пътна секция – Разлог

Групов фонд „Контрольор по временната трудова повинност”

V. СЪОБЩЕНИЯ

Пощенска телеграфна и телефонна (ПТТ) станция – Разлог

VI. ТЪРГОВИЯ

ТЪРГОВСКИ ОРГАНИЗАЦИИ И КООПЕРАЦИИ

Кооперативна централа „Напред” – Горна Джумая .

Районен кооперативен съюз (РКС) – Неврокоп

Потребителни кооперации

Кредитни и всестранни кооперации

Комнсарства по снабдяването

Търговски сдружения

ТЮТЮНЕВИ КООПЕРАЦИИ

Тютюнева кооперация „Бохча” – Горна Джумая

Тютюнева кооперация „Ениджески лист” – Горна Джумая ...

Тютюнева кооперация „Македонски тютюни” – Неврокоп .....

Тютюнева кооперация „Мелнишки тютюни” – Свети Врач

VII. ФИНАНСИ, КРЕДИТ И СПЕСТОВНО ДЕЛО

Околийски данъчни управления

Български народни банки (БНБ)

Популярни банки
Български земеделски кооперативни банки
Търговска кредитна банка – Банско
Македонски народни банки

VIII. ПРОСВЕТА И КУЛТУРА

УЧИЛИЩНИ ИНСПЕКЦИИ

Областна училищна инспекция – Горна Джумая
Околийска училищна инспекция – Горна Джумая
Околийска училищна инспекция – Неврокоп
Околийска училищна инспекция – Разлог
Околийска училищна инспекция – Свети Врач
Училищни настоятелства

ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИ СРЕДНИ УЧИЛИЩА

Смесена гимназия „Кирил и Методий” – Горна Джумая
Неврокопска смесена гимназия „Княз Симеон Търновски” – Неврокоп
Петричка смесена гимназия „П. К. Яворов” – Петрич
Разложка смесена гимназия – Разлог
Гимназиален клон „Цар Самуил” – Свети Врач
Земеделски училища
Основни училища
Начални училища

ЦЪРКОВНО-УЧИЛИЩНИ ОБЩИНИ

Българска църковно-училищна община – с. Белица, Разложка околия
Горноджумайска мюсюлманска училищна община – Горна Джумая

ПЛАТЕЖНИ ПУНКТОВЕ

Втори платежен пункт – Петрич

КУЛТУРНИ ИНСТИТУТИ

Областен театър – Горна Джумая
Читалища 98
Хор „Пиринско ехо” – Свети Врач
Комитет „Труд и радост” – Горна Джумая
Туристическо дружество „Момини двори” – Неврокоп
Ловно-рибарски дружества

IX. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Околийска здравна служба – Неврокоп
Околийска здравна служба – Петрич
Противомаларична опитна станция – Петрич
Общински лекар – Банско
Участъкова болница – с. Якоруда, Разложка околия
Участъкова амбулатория – с. Симитли, Горноджумайска околия . . .
Здравна служба – с. Белица, Светиврачка околия
Здравна служба – с. Цапарево, Светиврачка околия

X. ОБЩЕСТВЕНО-ПОЛИТИЧЕСКИ ЖИВОТ

Македонски благотворителни братства

Македоно-одринско опълченско дружество – Горна Джумая ...

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ И БЛАГОТВОРИТЕЛНИ ОРГАНИЗАЦИИ

Благотворителни запасни подофицерски дружества

Женско благотворително дружество „Майчина грижа” – Разлог ...

Занаятчийски сдружения

Околийски и местни земеделски стопански задруги

Сдружения на стопанските служители

XI. РЕЛИГИЯ

Неврокопска митрополия – Благоевград

Епархийско свещеническо братство – Благоевград

Епархийска свещоливница – Горна Джумая . .

Архиерейски наместничества

Църковни настоятелства

Мюсюлманско вакъфско настоятелство – Неврокоп

Групов фонд „Евангелистки църкви”

XII. ЛИЧНИ ФОНДОВЕ

Тютюнотърговец Вангел Тодоров Христов – с. Гара Пирин, Светиврачка околия

Списък на невключените в разделите на пътеводителя фондове и частични постъпления

Географски указател

Именен указател

ПЪТЕВОДИТЕЛ ПО АРХИВНИТЕ ФОНДОВЕ
Благоевград

Рецензенти: Юлия Миндова. Клара Жечева
Худ. редактор Богдан Мавродинов
Техн. редактор Теменужка Хаджииванова
Коректор Николина Георгиева

Дадена за набор на 22. XI. 1977 г. Подписана за печат на 25. IV. 1978 г. Излязла
от печат на 28. IV. 1978 г. Печ. коли 9 Издателски коли 9 Изд. № 23925 Формат
16/60/90 Тираж 1030 Цена 0,93 лв.

ДИ „Наука и изкуство” – София
Печатница „Стоян Добрев – Странджата” – Варна Пор. 239